

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Asiye AYKUT

HALLYU: KORE DALGASININ İMAM-HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ
ETKİ VE SONUÇLARI (K-POP MÜZİĞİ ÖRNEĞİ)

Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Asiye AYKUT

HALLYU: KORE DALGASININ İMAM-HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ
ETKİ VE SONUÇLARI (K-POP MÜZİĞİ ÖRNEĞİ)

Danışman

Doç. Dr. Şeref GÖKÜŞ

Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Asiye AYKUT'un bu çalışması, jürimiz tarafından Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Şeref GÖKÜŞ (İmza)

Üye : Doç. Dr. Kasım KOCAMAN (İmza)

Tez Başlığı: Hallyu: Kore Dalgasının İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerindeki Etki ve Sonuçları (K-pop Müziği Örneği)

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 23/09/2022

Mezuniyet Tarihi : 24/11/2022

(İmza)
Prof. Dr. Engin
KARADAĞ
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Hallyu: Kore Dalgasının İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerindeki Etki ve Sonuçları (K-pop Müziği Örneği)” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

17/11/2022

İmza

Asiye AYKUT

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

17 / 11 / 2022

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Asiye AYKUT
Öğrenci Numarası	20175263011
Anabilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Şeref GÖKÜŞ
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Hallyu: Kore Dalgasının İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerindeki Etki ve Sonuçları (K-pop Müziği Örneği)
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	1956681047
Rapor Tarihi	17.11.2022
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: % 8 Alıntılar dahil: % 20
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,	
Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 128 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdeleri sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim. Danışman Öğretim Üyesi Unvanı, Adı-Soyadı Doç. Dr. Şeref GÖKÜŞ İmza	

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ	iii
KISALTMALAR LİSTESİ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
ÖNSÖZ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liselerinin Tarihçesi.....	3
1.2. İmam-Hatip Liselerinin Vizyonu ve Misyonu	9
1.3. İmam-Hatip Liselerinin Temel Amacı.....	12
1.4. İmam-Hatip Liselerinin Bugünkü Durumu.....	14
1.5. Güney Kore Hükümetlerin Kültür Politikaları.....	16
1.6. Güney Kore Ekonomisi ve Kültürel Endüstrinin Ortaya Çıkışı	22
1.7. Güney Kore Kültürüne Ait Ürünler	24
1.7.1. K-Drama	24
1.7.2. K-Film	26
1.7.3. K-Pop.....	29
1.7.4. Hallyu Dalgası	36

İKİNCİ BÖLÜM

HALYU: KORE DALGASININ İMAM-HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ

ÜZERİNDEKİ ETKİ VE SONUÇLARI (K-POP MÜZİĞİ ÖRNEĞİ)

2.1. Araştırmanın Amacı.....	40
2.2. Araştırmanın Önemi.....	40
2.3. Araştırmanın Yöntemi	40
2.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi, Sınırlılıkları	42
2.5. Verilerin Analizi	42
2.6. Bulgular.....	43
2.6.1. Katılımcıların K-pop ile Tanışma Süreci.....	43
2.6.2. Katılımcıların K-pop Dinleme Araçları, Zamanları ve Durumları.....	48
2.6.3. Katılımcıların K-Pop Dinleme İhtiyaç ve Durumları	51

2.6.4.	Katılımcıların K-Pop Dinleme Sebepleri	54
2.6.5.	Katılımcıların K-Pop Grup ve Sanatçı Tercihleri.....	61
2.6.6.	Katılımcıların K-Pop Hayranlıklarının Çevrelerindeki İnsanlarla Olan Etkileşimi	66
2.6.7.	Katılımcıların Okullarının K-Pop Dinlemelerine Etkisi.....	76
2.6.8.	Katılımcıların K-Pop ile Dini ve Ahlaki Değerleri Arasındaki İlişkisi	78
2.6.9.	Katılımcıların K-Pop Müzik Unsurlarının Okulun Hedeflerine Etkisi.....	83
2.6.10.	Katılımcıların K-Pop Sanatçılarının Kadın-Erkek İmajı	89
SONUÇ		94
KAYNAKÇA.....		98
EK 1- YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU.....		105
EK 2- KATILIMCI ÖĞRENCİ BİLGİLERİ.....		108
EK 3- ANKET UYGULAMA İZNİ		109
ÖZGEÇMİŞ		110

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1 Katılımcıların K-Pop ile Tanıma Süreçlerine İlişkin Görüşleri.....	43
Tablo 2.2 Katılımcıların K-Pop Dinleme Araçları, Zamanları ve Durumları.....	48
Tablo 2.3 Katılımcıların K-Pop Dinleme İhtiyaç ve Durumlarına Ait Görüşler	51
Tablo 2.4 Katılımcıların K-Pop Dinleme Sebeplerine Ait Görüşler	55
Tablo 2.5 Katılımcıların K-Pop Grup ve Sanatçı Tercihleri.....	61
Tablo 2.6 Katılımların K-Pop Hayranlıklarının Çevrelerindeki İnsanlarla Olan Etkileşimi	67
Tablo 2.7 Katılımcıların Okullarının K-Pop Dinlemelerine Etkisi Hakkındaki Düşünceleri	76
Tablo 2.8 Katılımcıların K-Pop ile Dini ve Ahlaki Değerleri Arasındaki İlişkisi Hakkındaki Düşünceleri.....	79
Tablo 2.9 Katılımcıların K-Pop Müzik Unsurlarının Okulun Hedeflerine Etkisi Hakkında Düşünceleri.....	84
Tablo 2.10 Katılımcıların K-Pop Sanatçılarının Kadın-Erkek İmajı Hakkındaki Görüşleri	89

KISALTMALAR LİSTESİ

Army	: Adorable Repesantative M.C. fot Youth (Gençliğin Sevimli Temsilcisi)
Baskı	: Bsk
Bkz	: Bakınız
BM	: Birleşmiş Milletler
BTS	: Bulletproof Boy Scout (Kurşun Geçirmez İzçiler)
C	: Cilt
HALLYU	: Kore Dalgası
K-DRAMA	: Korean Drama (Kore dramaları-filmleri)
K-POP	: Korean Pop (Kore Pop müziği)
S	: Sayı
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar

ÖZET

Kore dalgası olarak ifade edilen Hallyu, bir hikâyeye, tarihsel bağlama, işaret ettiği çok boyutlu ve çok yönlü fenomeni göstermeye aracılık eden, derin anlam örüntüsüne sahip bir kavramdır. Güney Kore 1960'lı yıllardan itibaren sistemli bir teknoloji ve bilim politikası izleyerek bu hususta alt yapı çalışmaları gerçekleştirmiştir. Ülke, aynı dönemlerde teknoloji kabiliyetlerini genişletmek amacıyla araştırma-geliştirmeye ağırlık vererek kamu araştırma-geliştirme merkezini kurmuştur. Özellikle kültür politikalarındaki asıl yenilikler 1997'de gerçekleşen demokratikleşme süreciyle beraber başlamıştır. Bu dönemde önemli politik değişiklikler yaşanmış, kültürel ürünler devlet tarafından desteklenerek kalkınmanın bir aracı haline getirilmiştir. Ülkelerin klasik kültür politikalarının aksine Güney Kore hükümeti, film ve televizyondan pop müziğe, dijital oyunlardan moda, geleneksel yemeklere, Korece'den yaratıcı içeriklere kadar çok çeşitli kültürel yapımları hayata geçirmiştir.

K-pop olgusu, "Hallyu" yıldızlarının varlığı ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması ile beraber, ortaya yeni bir "Hallyu" gerçeği çıkmıştır. Bu yeni "Hallyu" da endüstrinin üretimi tüm medya ortamlarını kapsamına almakta ve içerikler sosyal medyada kullanıcılar aracılığıyla yaygınlaşmaktadır. Türkiye Hallyu ile ilk kez Kore dizileri aracılığıyla 2005 yılında TRT ekranlarında tanışmış TRT'nin yayınladığı ikinci dizi olan Düşlerimin Prensi adlı romantik komedi dizisinin yaz tatili sırasında yayına girmesi ise takipçilerin büyük bir kısmının öğrencilerden oluşmasına neden olmuştur. Hallyu Avrupa'da yeni bir fenomendir ama Türkiye'de Hallyu rüzgârları daha güçlü olarak esmekte ve daha geniş bir kitleye etki etmektedir. Türkiye'de birçok genç artık Kore dizilerini izlemeyi, Kore müziğini dinlemeyi ve Kore kozmetik ürünlerini kullanmayı tercih etmeye başlamıştır.

Bu araştırmanın önemi; Güney Kore popüler kültürü son yıllarda bir imaj değişikliğine giderek, etkinliğini Kore Müziği (K-pop) aracılığı ile devam ettirmeye çalışmaktadır. Küreselleşme ile beraber kitle iletişim araçları Kore kültür ürünlerinin tüm dünyada hızla yayılmasına sebep olmuştur. Bu kitlesel yayılma K-pop hayranları arasında oldukça önemli bir etkileşime ve kendi aralarında yeni bir iletişim dili geliştirmelerine sebep olmuştur. Türkiye'de oldukça geniş bir alana yayılan K-pop hayran kitlesi konusunda henüz yeterli akademik çalışmanın yapılmamış olması bu tezin konusunun önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, İmam-Hatip Lisesi, Kore Dalgası, K-pop, Kültür.

SUMMARY

HALYUU: THE EFFECT AND RESULTS OF THE KOREAN WAVE ON IMAM-HATIP HIGH SCHOOL STUDENTS (K-POP MUSIC EXAMPLE)

Hallyu, which is expressed as a Korean wave, is not a concept that was created out of nowhere. It has a story, a historical context, a pattern of meaning that mediates to Show them ultidimensional and multifaceted phenomenon it refers to. Starting from the 1960s, South Korea has carried out in frastructure studies by following a systematic technology and science policy. In the same period, the country established a public research and development center by focusing on research and development in order to expandits technology capabilities. There alinnovations started with the democratization process that tookplace in 1997, especially in cultura policies. During this period, important policy changes were experienced and cultural products became a tool of development by being supported by state policy. Contrary to theclassical cultural policies of the countries, the South Korean government has implemented a widevariety of cultural productions, from film and television to pop music, digital games, fashion, traditional food, Korean and creative content.

With the existence of K-pop phenomenon "Hallyu" stars and the spread of social media platforms, a new "Hallyu" reality has emerged. In thisnew “Hallyu”, the production of the industry covers all media and the content is increasing in social media throughusers. Turkey met Hallyu for the first time on TRT screens in 2005 through Korean TV series. The romantic comedy series called "Prince of Dreams", which is the second TV series broad castby TRT, was broadcast during the summer vacation, causing a large part of the followers to be students. Hallyu is a new phenomenon in Europe, but Hallyu wind shave started to blow wider and stronger in Turkey. Many young people in Turkey now prefer to watch Korean dramas, listen to Korean music and use Korean cosmetics.

The importance of this research; South Korean popular culture has undergone an image change in recent years and is trying to continue its activity through Korean Music (K-pop). Along with globalization, mass mediaca used the rapid spread of Korean cultural products all over the world. This massive spread led to significant interaction among K-Pop fans and for them to develop a new language of communication among themselves. The fact that there has not been enough academic work on the K-pop fan base, which spreads over a wide area in Turkey, has revealed the importance of the subject of this thesis.

Keywords: Religious Education, Imam-Hatip High School, Korean Wave, K-pop, Culture.

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim süresince; akademik bilgi, tecrübe ve deneyimleriyle destek ve yardımlarını sürekli üzerimde hissettiğim, bu çalışmanın her aşamasını takip edip eksiklerimin giderilmesine, yanlışlarımın düzeltilmesine rehberlik ederek eserin tamamlanmasına vesile olan, tez danışmanım Doç. Dr. Şeref GÖKÜŞ hocama teşekkür eder, şükranlarımı sunarım. Tez savunmamda bulunup fikir ve görüşleriyle tezimin gelişmesi için katkı saylayan Doç. Dr. Kasım KOCAMAN ve Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca tezimin okunmasında ve redaksiyonundaki katkılarından dolayı Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Doktora Öğrencisi Zahide YILMAZ'a, bu süreçte her zaman yardımını yanımda hissettiğim Ar. Gör. Şadiye Sümeyye BİLGE'ye teşekkür ederim. Her zaman olduğu gibi bu süreçte de maddi ve manevi desteklerini yanımda hissettiğim anneme, babama sevgili eşime ve çocuklarıma sonsuz teşekkür ederim.

Asiye AYKUT

Antalya, 2022

ÖNSÖZ

Ergenler ile ilgili bir çalışma yaparken konuyu derinlemesine incelemek ve gündemi yakalamak çok önemlidir. Gençler tarafından sıkı bir şekilde takip edilen film ve oyun içerikleri, müzik grupları ve üyeleri, marka-imaj-konuşma stilleri ile sürekli kendini yenileyen bir eğlence sektöründen bahsedilmektedir. Son dönemde Güney Kore kültür ürünleri ve özelde K-pop müzik grupları gençler tarafından oldukça rağbet görmektedir. Bu gibi çalışmaları yaparken onların bir gruba ait olmak, özgün bir kişilik inşa etmek, sosyalleşmek ve yeni ilişkiler kurmak gibi ihtiyaçları olduğunu bilmek onları anlamayı kolaylaştıracaktır. Son yıllarda, tüm dünyada oldukça büyük bir takipçi sayısına ulaşan Kore dalgası (Hallyu); Türkiye’de de yüksek düzeyde ve sadık bir hayran kitlesine ulaşmıştır. Bu çalışmada Türkiye’de etkili bir hayran kitlesi bulunan Güney Kore müziğinin (K-pop) imam-hatip lisesi öğrencileri arasında ne kadar popüler olduğu, dinlenme oranları ve bu hayranlığın altında yatan sebepler konu edinilmiştir.

Araştırmanın özellikle imam-hatip lisesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmak istenmesinin nedeni, din alanında eğitim gören öğrencilerin K-pop ile nasıl tanıştıkları, neden bu kadar severek dinledikleri ve bu müziğe olan yakınlıklarının aldıkları eğitime, dini düşünce ve sosyal yaşamlarına nasıl ve ne şekilde etki ettiğini görmektir. K-pop dinlemenin etki ve sonuçlarını tespit edebilmek amacıyla çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme ile açık uçlu sorular sorulmuş, sondaj sorularla da konuyu derinlemesine analiz etme imkânı elde edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konuyla ilgili kavramsal çerçevede İmam-Hatip Liseleri başlığında, kuruluşundan günümüze İmam-Hatip Liselerinin tarihçesi, İmam-Hatip Liselerinin misyonu ve vizyonu, İmam-Hatip Liselerinin temel amacı, İmam-Hatip Liselerinin bugünkü durumu ele alınmıştır. Hallyu Kore Dalgası Doğuşu ve Yayılması başlığında; Güney Kore Hükümetlerin Kültür Politikaları, Güney Kore Ekonomisi ve Kültürel Endüstrinin Ortaya Çıkışı, Güney Kore Kültürüne Ait Ürünler, K-Drama, K-Film, K-Pop, Hallyu Dalgası hakkında bilgilendirme yapılmıştır. İkinci bölümde ise araştırmanın problemi, amacı, modeli, veri toplama süreci, veri toplama araçları, çalışma grubu, kapsamı, sınırlılıkları ve verilerin analizi ile değerlendirmesi yapılmıştır. Bulgular ve Yorumlama kısmında K-Pop dinleme alışkanlıklarının altında yatan sebeplerin ve K-Pop dinleme sürecinde yaşananların neler olduğunu katılımcı görüşleri ile açıklanmaya çalışılmış ve iki aşamada ilerleme sağlanmıştır. İlk aşamada katılımcı görüşlerinden hareketle betimsel nitelikteki sorular grafiklerle incelenmiş, frekans ve yüzde aracılığıyla katılımcı tercihleri belirlenmiştir. Bir diğer aşamada ise nitel sorulardan elde edilen katılımcı ifadeleri

alt tema-kod ilişki içerisinde içerik analizi ile incelenmiştir. Bu araştırmadan, imam-hatip lisesinde öğrenim gören öğrencilerin bir kültür endüstrisi ürünü olan K-pop dinleme alışkanlıklarının aldıkları eğitime ve yaşam biçimlerine nasıl etki ettiğine dair algılarının tespit edilmesi böylece, ülkemizdeki imam-hatip liselerine örnek olması ve Din Eğitimi alanına katkı ve yarar sağlaması beklenmektedir.

Asiye AYKUT

Antalya, 2022

GİRİŞ

Günümüz gençleri, kitle iletişim araçları ile fazlaca talep gören, sürekli yenilenip yayılan, K-pop müzik ve dans fenomenleri ile gençlik idolleri üreten Kore Dalgası Hallyu aracılığıyla güçlü bir etkileşim halindedir. Güney Kore popüler kültürü sadece Asya medyasını değil Amerika ve Avrupa medyasının da ilgi alanına girmiştir. Geline nokta da Kore dalgası tarihinde görülmemiş ve beklenmedik bir ulusal zafere dönüşmüştür.¹ Son dönemlerde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de K-pop hayranlığı artış göstermiştir. 2017 yılından itibaren Hallyunun en önemli yaratıcı içerik endüstrisinin K-pop olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. K-pop; hip hop, R&B, “reggae, techno ve pop müziğin dans koreografisi” ile birleştirildiği bir müzik türüdür.²

K-pop üretim serüvenine bakıldığında grupların plak şirketlerinin seçmeleri neticesinde oluştuğu görülmektedir. Genellikle 10-14 yaş arasındaki çocuklardan oluşturulan grup üyeleri sahneye çıkacak seviyeye gelene kadar çok uzun eğitim süreçlerinden geçirilmektedir. Üyeler, Kore eğitim anlayışındaki disiplinin de etkisiyle günlük olarak yaklaşık 16 saat çalışmak zorunda bırakılmakta, belli bir yaşa kadar yurt denilen evlerde beraber kalırken, aileleri ile çok az görüşme imkânı bulabilmektedir. Gençler her ne kadar K-pop da her şeyin doğal olduğunu iddia etse de K-pop da hiçbir şey organik değildir. Grup üyelerinin gerçek bir hayatları yoktur, ne giyeceklerine, ne yiyeceklerine, nasıl makyaj yapacaklarına, kilolarına, yatıp kalkma saatlerine hatta sosyal medya hesaplarına varana kadar her şey şirket yetkililerin kontrolü altındadır. Yaratıcı içerikleri üretmekle sorumlu olan şirketler, gençlerin mücadele ettiği sorunları çok iyi tespit etmişlerdir. Bu sebeple onların ne istediklerini, ne hissetlerini iyi bilmekte, anlamakta ve kendilerini iyi hissedebilecekleri, içselleştirebilecekleri içerikler üretmektedirler. K-pop grupları inanılmaz derecede eğlenceli ve ilgi çekicidir. Gençler bir yandan arkadaş grupları ile mücadele ederken diğer yandan bu müzik aracılığı ile dünya çapında büyük bir arkadaş grubuna dâhil olmaktadır. Gençler, içinde buldukları bu atmosferden fazlaca etkilenecek, onlara coşku veren bu olgunun bir parçası olduklarını hissetmeye başlamaktadırlar. Çünkü hediye paketi gibi bitmek bilmeyen bir etkileşim içindedirler. Filmler, müzik, konserler, fan meetingleri (İdol hayran buluşmalarının yüz yüze yapıldığı etkinlikler) ve özellikle grup üyeleri tarafından ansızın açılan canlı yayınlar gençlerin dikkatinin sürekli orada yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Bu hayran

¹ Mustafa Macit, *Kore Dalgası Küresel Popüler Kültür Fenomeni Hallyu/Kore Dizileri*, Bir Yayıncılık, İstanbul, 2018, ss. 25-26.

² Mutlu Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası Hally “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, Siyasal Kitapevi, İstanbul, 2019, ss. 131-132.

kitlesi, beraber eğlenmekte, sohbet etmekte hatta ders çalışmaktadırlar. Gerek gençlerle yapılan görüşmeler, gerekse sosyal medya ve alan taramaları, araştırma sürecinde ve sonucunda, bu müziğin gençler için büyük bir motivasyon kaynağı olduğunu göstermiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liselerinin Tarihçesi

Osmanlı Devleti, coğrafi keşifler ve sanayi devrimiyle başlayan Batı'daki gelişmeler karşısında 18. yüzyıldan itibaren modernleşme adımları atmaya başlamıştır. Dönemin sonuna doğru birçok kayıp yaşayan Osmanlı, diğer yandan bazı önemli konuları fark edip düzenlemeler yapmaya çalışmıştır. Bunlardan biri de topluma kazandırılmak istenilen din adamlarının görevlerinin yeniden tanımlanmasıdır. Batıdan gelen kültür, düşünce ve inanç akımları toplum yapısına zarar vermeye başlayınca, İslam dininin önemini ve değerini anlatma zorunluluğu doğmuştur. Islah edilerek yeniden canlandırılmaya çalışılan ve ilk kez dinin tanımını, anlatımını gaye edinen medreseler bugünkü imam-hatip liselerinin temelini oluşturmuştur.³

Din eğitiminde de hassasiyetle üzerinde durulan aynı zamanda toplumsal olarak kabul edilen ahlaki değer ve davranışların, ayrıca milli ve manevi kültürün gençlere kazandırılması oldukça önemlidir. Bu hizmeti yürüten eğitimcilerin, kişilik gelişiminde hassas bir yeri olan değerlerin, toplumun birliğini ve beraberliğini koruyan kültürün, gençlere nasıl aktarılacağı ve kazandırılacağını iyi bilmesi gerekmektedir.⁴ Bireyleri hayata hazırlayan ve sosyal yapıya uyumlarını sağlayan okulların, öğrencilerin diğer alanlarda olduğu gibi din eğitimi konusundaki soru ve ihtiyaçlarını da karşılaması beklenmektedir. Günümüzde din eğitim ve öğretimi, ilköğretim 4. sınıftan itibaren, ortaöğretimin her kademesinde, imam-hatip liselerinde ve ilahiyat fakültelerinde yürütülmektedir. Bunların içerisinde imam-hatip liseleri ortaöğretim kademesinde olup dini ağırlıklı eğitim veren bir meslek lisesidir.⁵ İmam-hatip liselerinden mezun olup ileride din hizmetlerinde görev yapacak kişilerin iyi yetişmiş bireyler olarak hayata atılması her dönemde önemini korumuştur.⁶ Dini ihtiyaçların giderilmesi ve din hizmetlerinin devam edebilmesi noktasında mesleki din öğretimi, donanımlı bireyler yetiştirerek toplumun aydınlanması gibi önemli bir görevi yerine getirmeye devam

³ Suat Cebeci, *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye’de Din Eğitimi*, Akçağ Yayınları, 3. Bsk., Ankara, 2015, s. 169.

⁴ Yusuf Acuner, “Din Eğitimi Açısında 14-18 Yaş Arası Gençlerde Ahlaki Yargı Gelişimi (Samsun İli Örneği)”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 18-19, 2005, s. 266.

⁵ Mustafa Mücahit, “Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri ve Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)”, *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 41, S. 1, 2017, s. 74.

⁶ Mehmet Bulut, “Din Görevlisi Yetiştirme Sorunu ve Diyanet İşleri Başkanlığına Eleman Yetiştiren Kurum Olarak İmam Hatip Okulları”, 2. *Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri*, DİB Yayınları, Ankara, 2003, s. 542.

etmektedir.⁷ Buradan hareketle öncelikle mesleki din eğitiminin verildiği imam-hatip liselerinin tarihi süreçlerine kısaca değinmek faydalı olacaktır.

Hiz. Muhammed döneminde İslami ilimler Mescid-i Nebevi'ye bitişik bulunan suffada, sahabe evlerinde, mescitlerde ve küttablarda verilmeye başlamıştır. Peygamberden sonraki dönemlerde; yeni fethedilen bölgelere inşa edilen camilerde, âlimlerin evlerinde, saraylarda ve kitapçı dükkânlarında eğitim faaliyetleri devam etmiştir. Birkaç asır sonra İslam'ın geniş bir coğrafyaya yayılması ve ilim almak isteyen kişi sayısının artmasıyla birlikte, cami dışında müstakil bir kurum olarak medreseler ortaya çıkmıştır. İlk medrese örneği Abbasiler tarafından 832'de kurulan Beytü'l Hikme'dir. Ancak tam teşekküllü medreselerin kurulmasında ve teşkilatlanıp gelişmesindeki büyük pay Selçuklu Türklerine aittir. Öyle ki bu süreçte, Alparslan ve Melikşah'a vezirlik yapan Nizamü'l-Mülk, devrin en önemli kurumları olan Nizamiye Medreselerinin kurulmasına öncülük etmiştir.⁸ İlgili medrese kendisinden sonraki dönemlere ışık tutmuş, Osmanlı Devletinde de eğitim sistemi medreselerde yürütülmüştür. İlk Osmanlı medresesi İznik'te kurulmuştur. II. Mehmed dönemine kadar olan süreçte medreseler, İznik'te kurulan Osmanlı medreselerinin devamı niteliğindedir. II. Mehmed zamanında Osmanlı İmparatorluğu'ndaki medreselerin tesis faaliyetlerinin hız kazanmasıyla beraber, ortaöğretim ve üniversite seviyesinde eğitim-öğretim vermek amacıyla Sahn-ı Semân adı verilen dönemin en büyük medreseleri inşa edilmiştir.⁹ II. Mehmed'ten sonra Osmanlı'daki geniş kapsamlı medrese inşa etme çalışmaları¹⁰ özellikle Kanuni Sultan Süleyman döneminde, Süleymaniye Camisi etrafında kurulan dört adet medresenin yanı sıra hadis ve tıp alanında olmak üzere iki medresenin daha inşa edilmesiyle devam etmiştir. Osmanlı'nın son dönemlerine kadar sürecek olan hiyerarşik düzen bu dönemde oluşturulmuştur.¹¹

Osmanlı Devletinde medreseler devlet tarafından himaye edilip korunmuştur ancak¹² aynı zamanda vakıflara da bağlı oldukları için, masrafların karşılanması ve müderris tayinleri gibi işlemler vakfın kuruluş şartlarına uygun olarak yapılmıştır. O süreçte medrese eğitiminde önem verilen konular şöyle özetlenebilir; insanları dini hususlarda bilgilendirerek öncülük edecek müftü, vaiz ve imam gibi din görevlilerini yetiştirmenin yanı sıra yönetim ve adalet hizmetlerini yerine getirecek ehliyet sahibi kişilerin devlet kadrolarına kazandırılmasıdır.¹³ Ayrıca medrese mezunları kadılık ile başlayan görevlerinde Şeyhülislamlığa kadar

⁷ Mücahit, "Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri ve Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)", s. 74.

⁸ Mustafa Öcal, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, Dergah Yayınları, İstanbul, 2011, ss. 24-27.

⁹ Öcal, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, s. 36.

¹⁰ Mustafa Köylü - Nurullah Altaş, *Din Eğitimi*, Ensar Neşriyat, 8. Bsk., İstanbul, 2017, ss. 34-36.

¹¹ Mehmet Ali Gökaçtı, *Türkiye'de Din Eğitimi ve İmam Hatipler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, ss. 74-75.

¹² Cebeci, *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*, s. 141.

¹³ Recai Doğan - Remziye Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, Grafiker Yayınları, 4. Bsk., Ankara, 2016, s. 28.

yükselebilmekte, sadrazamlık makamına çıkabilirken, askeri alanda da çalışma imkânı bulabilmektedirler.¹⁴

Tanzimat'ın ilanından sonra aşamalı bir şekilde devletin karar merkezleri içerisindeki etkinliği azalan ve işlevi daha çok din eğitimi ile sınırlı hale gelmeye başlayan medreselerin, çeşitli eleştirilere maruz kaldığı görülmüştür. En çok öne çıkan eleştirilerden birisi de medreselerin günün ihtiyaçlarını karşılayamadığı meselesidir. İlk eleştiriler, din olgusundan ziyade dindarların o dini algılama ve uygulama biçimlerine yönelik yapılmıştır.¹⁵ Artan eleştiri ve talepler doğrultusunda medreselerin tekrar yapılandırılması 1908 yılından sonra II. Meşrutiyet'in ilanı ile gerçekleşmeye başlamıştır. Bu duruma kısaca değinecek olursak sözü edilen dönemde konuyla ilgili düzenlemeler şu şekilde gerçekleştirilmiştir. İlk düzenleme 27 Şubat 1910 yılında çıkarılan Medâris-i İlmiye Nizamnâmesi'dir, bu nizamname ile medreselerin öğretim süresi on iki yıla çıkarılmıştır. V. Mehmet dönemine rastlayan zaman içerisinde yayınlanan Tevcih-i Cihat Nizamnâmeleri gereğince, vaiz, imam, hatip ve müezzin yetiştirmek amacıyla Medresetü'l-Vâizin, Medresetü'l-Eimme ve'l-Hutebâ açılmıştır. Ancak asıl kapsamlı değişiklik, Eylül 1914 tarihinde hazırlanan Islâh-ı Medâris Nizamnâme'si ile gerçekleştirilmiştir. Bu nizamname ile İstanbul'daki medreseler, Dârü'l-Hilâfeti'l-'Aliyye Medresesi ismiyle bir çatı altında birleştirilmiştir. Bu uygulamalar sonucunda medreseler, yeni kurulan mekteplere benzer biçimde öğretim kademelerine ve sınıflar haline getirilmiştir. Medreseler, her biri dört sınıftan oluşan birinci ve ikinci kısımlar şeklinde ikiye ayrılmıştır. Bu aşamaları bitirenler için de dört yıllık yükseköğretime yer verilmiştir.¹⁶

1915 yılına gelindiğinde iki yıl süreli uzmanlık eğitiminin gerçekleştirildiği Medresetü'l Mütahassisîn ile toplam eğitim süresi on iki yıl olarak planlanmıştır. 1917 yılında tekrar bir yapılanmaya gidilmiş ve medreselerin mevcut hali muhafaza edilerek küçük değişiklikler hayata geçirilmiştir. 8 Mayıs 1921 yılında ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Kurtuluş savaşının devam ettiği sıralarda medreselerin düzenlenmesi ile ilgili bir çalışma daha yapılmıştır. Yeni düzenlemenin amacı din görevlilerinin yetiştirilmesine duyulan ihtiyaçtır. Görüldüğü üzere Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yapmış olduğu çalışmalar, Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilecek olan çeşitli faaliyet ve uygulamalara zemin hazırlamıştır.¹⁷

Eğitim tarihindeki köklü değişikliklerin gerçekleştiği bir diğer dönemde Cumhuriyet'in kurulduğu yıllar olmuştur. 3 Mart 1924 tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile

¹⁴ Abbas Çelik, *Din Eğitimi Tarihi*, Arı Sanat Yayınları, İstanbul, 2013, s. 79.

¹⁵ Gökaçtı, *Türkiye'de Din Eğitimi ve İmam Hatipler*, ss. 111-113.

¹⁶ Öcal, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, ss. 63-64.

¹⁷ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, ss. 31-36.

eğitim-öğretim kurumlarının tümü Maarif Bakanlığı'na bağlanmış, eğitim sistemindeki ikili yapıya ve çok başlılığa son verilmiştir. Sözü edilen kanun, Türkiye'de mesleki din eğitiminin doğrudan, diğer eğitim kurumlarındaki din eğitiminin ise dolaylı yoldan dayanağı olmuştur.¹⁸ Tevhid-i Tedrisat Kanunun kabul edilmesinin ardından dönemin Maarif Vekili Vasıf Çınar'ın emriyle, Mayıs 1924 tarihinde medreseler kapatılmış ve kanunun ilgili dördüncü maddesi uyarınca yirmi dokuz yerde imam-hatip mektebi açılmıştır.¹⁹ İmam-hatip mektepleri, medreselerin isim ve programlarının değiştirilmesi ile meydana getirilmiştir. Medreseden gelen öğrencilerle dört sınıf oluşturulmuş ve 1923-1924 öğretim yılı başında öğrenime açılmış gibi muamele edilmiştir. Mektepler açılır açılmaz programlar belirlenip öğrenime başlanmıştır. Sayıları otuz dört ila otuz sekize kadar çıkan bu okullar, yeterince öğrenci bulamadığı gerekçesiyle 1929-1930 öğretim yılında resmi, 1931-1932 öğretim yılı sonunda ise fiili olarak kapatılmıştır.²⁰

1934-1935 yıllarına gelindiğinde eğitim-öğretime devam eden ve imam-hatip yetiştiren kursların sayısı sadece on dokuzdur. Yaklaşık iki yüz elli öğrencinin öğrenim gördüğü ve yeterliliği tartışılan bu kurslar, o dönem toplumdaki din eğitimi ihtiyacını karşılayamamaktadır. İmam-hatip mekteplerinin kapanmasının ardından Türkiye'de, 1951 yılına kadar Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kursları dışında mesleki din eğitimi veren kurum kalmamıştır. Türkiye nüfusu gün geçtikçe artarken Osmanlı döneminde yetişmiş ve Cumhuriyet döneminde görev yapan din adamlarının sayısı, emeklilik ve ölüm gibi sebeplerden dolayı azalmıştır. Bu nedenle Türkiye'nin gündemine yeniden oturan din eğitimi ihtiyacı tekrar tartışılmaya başlanmıştır. Ortaya çıkan ihtiyaçlar neticesinde yapılan görüşmeler üzerine 1948 yılında, on il merkezinde hâlihazırdaki din görevlilerini eğitmeyi ve onları zamanın ihtiyaçlarına göre yetiştirmeyi hedefleyen, 10 aylık imam-hatip kursları açılmıştır.²¹

Bu kısımda, din eğitiminde yaşanan boşluğun getirdiği ve tartışmalara neden olan sorunlara kısaca değinmek faydalı olacaktır. Uygulanan yasaklar neticesinde Türkiye'de yaşanan dini hayatın geldiği boyut, Diyanet İşleri eski başkanlarından Ahmet Hamdi Akseki tarafından yayınlanan raporda özetle şöyle ifade edilmiştir; "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bugüne kadar din adamları yetiştirecek mesleki bir yapıya sahip olmamasından dolayı bugün ülkenin birçok yerinde gerçek aydın din adamı bulmak biryana, camilerde mihraba geçip halka namaz kıldırarak hutbe okuyacak bir imam-hatip bulunamamaktadır." Hatta bazı

¹⁸ Muhammet Şevki Aydın, *Din Eğitimi Bilimi*, Kimlik Yayınları, Kayseri, 2017, ss. 197-199.

¹⁹ Halis Ayhan, *Türkiye'de Din Eğitimi*, Dem Yayınlar, 3. Bsk., İstanbul, 2014, ss. 44-51.

²⁰ Köylü - Altaş, *Din Eğitimi*, ss. 228-231.

²¹ Cebeci, *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*, ss. 173-176.

köylerde vefat edenlerin cenaze işlemlerinin yerine getirilemeyip cenazelerin günlerce ortada kaldığından bahsedilmektedir.²²

Ülkede din eğitiminin olmayışına bağlı problemlerin giderilmesi için açılan imam-hatip kursları da bu ihtiyacın giderilmesinde yeterli olmamıştır. Bu nedenle imam-hatip okullarının hayata geçirilmesine yönelik hazırlık yapılarak resmi bir karar alınması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bir Müdürler Komisyonu kurulmuştur. Komisyonun 13.10.1951 tarih ve 601 sayılı karar ile birinci devresi dört, ikinci devresi üç yıllık toplam yedi yıl olmak üzere imam-hatip okulları eğitim sistemi içinde yer almaya başlamıştır. 4 Ağustos 1971 tarihli ve 225 sayılı karar ile imam-hatip okullarını, ortaöğretim sistemine uydurmak amacıyla yeni düzenlemeler yapılmış, bu okullar ortaokula dayalı dört yıllık bir okul haline getirilmiştir. Süreçle ilgili bir diğer önemli gelişme de 14.06.1973 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 32.Maddesi ile imam-hatip okullarının adının imam-hatip lisesi şeklinde değiştirilmesidir. Bunun yanında bu okullarda “hem mesleğe, hem de yükseköğretime hazırlayıcı” programların uygulanması aynı madde ile hükme bağlanmıştır.²³

1973 yılında Naim Talu hükümeti döneminde TBMM'den geçirilerek yürürlüğe giren kanunun 32.maddesi imam-hatip liselerini şu şekilde tanımlar:

İmam-hatip lisesi, imamet, topluluk önünde konuşma ve Kuran-ı Kerim gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesinden sorumlu personel yetiştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan ortaöğretim sistemi içinde mesleki ve yükseköğretim programları uygulayan bir eğitim kurumudur. Milli Eğitim Temel Kanunu, imam-hatip lisesi açısından iki önemli sonuç doğurmuştur. Bu sonuçlardan ilki, Milli Eğitim Temel kanununun, Tevhidi Tedrisat kanunundan sonra hukuki açıdan ikinci bir dayanak olmasıdır. Diğer önemli sonuç ise, imam-hatip lisesinden mezun olan gençler gidebildikleri tek yükseköğretim kurumu olan, Yüksek İslam Enstitüleri dışında diğer üniversiteleri de tercih edebilme hakkı kazanmıştır. Okulun ismi her ne kadar imam-hatip lisesi olmuş ve mezunlarına Yüksek İslam Enstitüsü haricindeki başka yükseköğretim kurumlarına girme imkânı verilmiş olsa da aynı tarihten itibaren bu haklarını kullanamamışlardır. Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayımlanan bir yazı ile o yıllarda bu kurumlarda öğrenim gören öğrenciler okul dönemindeki haklarına göre muameleye tabi tutulmuşlar ve yalnızca Yüksek İslam Enstitülerine girmeye devam edebilmişlerdir. Ancak 1973 yılında imam-hatip lisesi olarak birinci sınıfa kayıt yaptıran öğrenciler mezun olduktan sonra, lise ve imam-hatip lisesi diploması alarak 1976-1977

²² Öcal, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, s. 154.

²³ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, ss. 152-153.

öğretim yılında üniversitelere girmeye hak kazanmıştır.²⁴ Bu yıla kadar meslek okullarının ve özelde ise imam-hatip okulu mezunlarının, üniversiteye girebilmek için, aldıkları diplomaya ek olarak dışarıdan “fark ders sınavları” şeklinde adlandırılan ve gerçekte imam-hatip lisesinde okutulan altı tane kültür ve fen derslerinden sınava girerek lise diploması alınması gerekmektedir. Ancak yeni uygulama ile gerek imam-hatip liseleri gerekse diğer bütün mesleki ve teknik liseleri için yeni bir dönem başlamıştır. Bütün bu gelişmeler üzerine hem okul/imam-hatip lisesi hem de öğrenci sayısında ciddi bir artış gerçekleşmiştir. 1973-1977 yılları arasında imam-hatip okullarına her yıl üç bin beş yüz öğrenci kaydolacağı ön görülmüşken, bu sayı hızla artmış ve 1974-1975 eğitim-öğretim yılında okul sayısı yüz bire, öğrenci sayısı 43.705’e yükselmiştir.²⁵

12 Eylül 1980 öncesi 49. Cumhuriyet Hükümeti, Süleyman Demirel tarafından kurulmuştur. Bu dönemde din eğitimi ve diyanet politikası hakkında programda ayrıntılı bilgiler olduğu halde, imam-hatip liseleri konusuna programda yer verilmemiştir. Ancak aynı zamanda okulların açılması devam etmiş, 1979-1980 öğretim yılında beş, 1980-1981 yılında otuz dört yeni imam-hatip lisesi açılmış, böylece okul sayısı 1980 öncesinde üç yüz yetmiş dörde yükselmiştir.²⁶ 12 Eylül 1980 darbesinin ardından yeni bir Anayasanın hazırlanıp 1982’de yürürlüğe girmesinden sonra bazı kanunlar değişikliklere tabi tutulmuştur. Bu kanunlardan biri de 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunudur. Düzenlemeler sonrası kanun şu şekilde değiştirilmiştir;

“Lise veya dengi okulları bitirenler, yükseköğretim kurumlarına girmek için aday olmaya hak kazanır.”

“Hangi yükseköğretim kurumlarına, hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri, giriş şartları Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak Yüksek Öğretim Kurulu tarafından tespit edilir.” Revizyon sırasında imam-hatip lisesini tanımlayan 32. maddeye dokunulmamıştır.²⁷

İmam-hatip lisesi açılma yasağının kalkması bu okulların sayısında ciddi bir artışa neden olmuş, 1995 yılına gelindiğinde ise okul sayısı beş yüze, öğrenci sayısı beş yüz bine ulaşmıştır. Okullar mezun vermeye başladıkça devletin her kademesinde imam-hatip lisesi mezunlarını görmek mümkün olmuştur. 1996 yılına gelindiğinde, imam-hatip liselerinin ortaöğretim içerisindeki yeri tartışılmaya başlamış ve özellikle birinci devrelerin kapatılması gündeme gelmiştir. Bu tartışmalara temel dayanak 15. Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs

²⁴ Köylü - Altaş, *Din Eğitimi*, s. 243.

²⁵ Öcal, *Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Din Eğitimi*, ss. 218-232.

²⁶ Ayhan, *Türkiye’de Din Eğitimi*, s. 212.

²⁷ Köylü - Altaş, *Din Eğitimi*, s. 246.

1996)'nda tavsiye niteliğinde alınan kararlar olmuştur.²⁸ Ayrıca Milli Eğitim Şurasında tartışmalı geçen görüşmelerden sonra sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim kararı da kabul edilmiştir. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim programına geçiş ve uygulama süreci, imam-hatip okulları için oldukça sıkıntılı bir sürecin başlamasına da neden olmuştur. Kanunun uygulanmaya başlamasıyla beraber ortaokulu bulunan liselerin ve düzenleme gereği imam-hatip liselerinin ortaokul kısmına kayıtlar durdurulmuştur. Yine aynı dönemler içinde Yükseköğretim Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, meslek ve teknik lisesi mezunlarının aleyhlerine olacak şekilde üniversiteye giriş şartları da yeniden düzenlenmiştir. 1999 yılında yürürlüğe giren kararla, düz lise mezunlarının ortaöğretim başarı puanları 0,5 ile mesleki ve teknik liseler ile imam-hatip lisesi mezunlarının puanları 0,2 ile çarpılarak belirlenmeye başlanmıştır. 2003-2004 yılına gelindiğinde ise düz lise mezunlarının ortaöğretim başarı puanları 0,8 mesleki ve teknik lise mezunlarının puanları ise 0,3 ile çarpılarak hesaplanmaya başlanmıştır. Söz konusu değişiklikler bu okullara olan ilgiyi oldukça azaltmış, bazı okullar öğrencisizlik sebebiyle kapanırken, bazı illerde şubeler birleştirilmeye gidilerek açık tutulmaya çalışılmıştır.²⁹ Bu son uygulama meslek lisesi mezunlarıyla diğer mezunlar arasında 50 puanlık bir farkın ortaya çıkmasına neden olmuş ve kendi ilgi alanlarındaki yükseköğrenim kurumlarının dışında herhangi bir fakülte veya bölüme girmelerini oldukça zorlaştırmıştır. Bu sorun 2010 yılında kısmen, 2011 yılında tamamen çözülmüştür. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından alınan bir kararla lise ve meslek liselerinin ortaöğretim başarı puanlarının belirlenmesinde kullanılan 0.13 ile 0.15 rakamlarının kaldırdığı duyurulmuştur. Dini özgürlüğün genişletilmesi konusunda 1950'li yıllardan beri yapılan çalışmalar geniş halk kitleleri tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.³⁰ İmam-Hatip Liselerinin tarihi sürecini bu şekilde özetledikten sonra güncel durumlarına tezin ileriki bölümlerinde daha detaylı değinilecektir.

1.2. İmam-Hatip Liselerinin Vizyonu ve Misyonu

Vizyon günümüzde sıkça kullanılmasına rağmen anlaşılması oldukça güç bir kavramdır. Tanımlarına kısaca göz atılacak olursa vizyon; “gelecekte oluşturulmak istenilen en iyi durumun zihinsel bir ifadesi ve örgütün ulaşmak istediği mevcut durumdan daha iyi, daha başarılı, gerçekçi, güvenilir ve cezbedici geleceğidir”, şeklinde tanımlanmaktadır. Daha kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade edilecek olursa örgütün gelecekte ne olmak istediğinin bir

²⁸Tuncay Karateke, *İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Sorun ve Beklentileri (Batman İli Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2010, s. 26.

²⁹ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, s. 156.

³⁰ Köylü - Altaş, *Din Eğitimi*, ss. 252-259.

ifadesi³¹ veya kurum için arzu edilen gelecek imajıdır.³² Vizyon; insanların, toplum olarak birlikte olmalarını sağlayan, harekete geçiren, teşvik eden, canlılık kazandıran, derinden bağlı olunan değerler olarak tanımlanır. Vizyon, ebedi unsurlar ve bir kurumun varoluşunun temelini oluşturan nedenler bütünüdür.³³

Misyon ise bir örgütün varlık nedenidir, örgütün varlığını devam ettirmesine yardımcı olan hedefler ve onu diğerlerinden ayıran özelliklerdir. Bir görüş olarak misyon, örgütün ya da kullanılan planların kimin için, ne yaptığını anlatan somut ve ölçülebilir özelliği olan, “niçin varız” sorusunun cevabıdır.³⁴ Misyon kavramını kültürel özellikleri dikkate alarak açıklayan yaklaşıma göre ise; misyon, kurumun bütün halinde ve beraber olmasını sağlayan kültürel birleştiricidir şeklinde ifade edilmiştir. Söz konusu kültürel kurallar, kişilerin tutumlarını, çalışma tekniklerini ve örgütün amaçlarının uygulamaya geçirilmesini etkileyen değerlerdir.³⁵ Yapılan tanımlardan hareketle eğitim ele alındığında, vizyon ve misyon kavramlarının tüm eğitim kurumları için ne denli önemli olduğu görülmektedir. Misyon, kurumun sunduğu bütün hizmet ve etkinlikleri içeren şemsiye bir kavramdır ve bu sebeple ülkemizdeki bütün okulların ana hat misyonu, yasalarla belirlenmiştir.³⁶

Türkiye’de imam-hatipli olmanın, kendine has “anlam, değer, tecrübe, avantaj ve dezavantajlarla” birlikte tüm bunları kapsayıcı kod ve temsillerle donatılmış kolektif bir belleği, bir tarihi bulunmaktadır. Bu ortak kimlik mevcut hafıza aracılığıyla sürekli üretilmeye devam etmektedir. Bunun sonucunda insancıl iletişim ve etkileşim içinde bütünleşmiş, imam-hatipli olmaya dair sosyal temsiller oluşmaktadır. Hem bu kimliği taşıyan hem de taşımayan kişiler için imam-hatiplilik hakkındaki değerlendirmeler, mevcut durum ve olayları anlamlandırma ve yargılama şekilleri sözü edilen temsiller içerisinde gerçekleşir. Sonuç olarak imam-hatip kimliği, belirli bir imaj aracılığıyla algılanan bir sosyo-bilişsel temsil sistemi olarak değerlendirilebilir.³⁷ Bu yapılanma sonuç olarak imam-hatiplere ayrıcalık kazandıran bir kurum hüviyeti oluşturmaktadır. İmam-hatiplilik ruhu ya da şuuru olarak da adlandırılan kavramlar, bir imam-hatiplinin nasıl bir yapıda olduğuna ya da nasıl olması

³¹ Mustafa Kılıç, “Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki”, *Sosyo Ekonomi*, C. 13, S. 13, 2010-2, ss. 88-89.

³² Güven Özdem, “Yükseköğretim Kurumlarının Stratejik Planlarında Yer Alan Vizyon ve Misyon İfadelerinin Analizi, Giresun Üniversitesi Kuram ve Uygulama Eğitim Bilimleri”, *Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti*, 2011, s. 1872.

³³ Kılıç, “Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki”, s. 88.

³⁴ Naciye Emen - Gülşah Polat - Rüyam Küçüksüleymanoğlu, “İmam-Hatip Liselerinin Misyon, Vizyon ve Değerler Bağlamında Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi”, *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C. 3, S. 2, 2019, s. 15.

³⁵ Kılıç, “Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki”, s. 91.

³⁶ Emen – Polat - Küçüksüleymanoğlu, “İmam-Hatip Liselerinin Misyon, Vizyon ve Değerler Bağlamında Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi”, s. 15.

³⁷ Mustafa Macit, “Sosyal Medyada “İmam Hatipli” Temsilleri: Kolektif Bir Kimlik Söylemindeki Sosyal-Bilişsel İzdüşümler”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 51, 2014, s. 380.

gerektiğine dair yargıların, kurum içinde oluşan kültürün; okulun bir ürünü olarak ortaya çıkmasına sebep olur.³⁸

İmam-hatip liselerinin, örnek olarak benimsenmesine yardımcı olan, onu diğer İslam eğitim sistemlerinden farklı kılan bazı temel özellikleri bulunmaktadır. Bunlar arasında devlet denetimi, genel eğitim sistemindeki kendi karakteri, modern din eğitiminin dini konularla müfredata dâhil edilmesi ve toplumla bütünleşmesi sayılabilir. İmam-hatip okullarının milli eğitime bağlı bir kurum olması, ikili yapıyı ortadan kaldırmasının yanında eğitim sisteminin tecrübelerinden, çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerinden yararlanmasını sağlamaktadır.³⁹

Anadolu imam-hatip liseleri mesleki din öğretiminin vizyonu ise şu şekilde özetlenebilir; İslam'ın inançlarını, dinini ve ahlak ilkelerini somutlaştırır. Hz. Muhammed'i örnek alarak, aklını, araştırmak, sormak, doğru bilgiye ulaşmak için kullanır, sorunları çözer, ibadetleri yerine getirir, dünya ile ahireti dengede tutar ve dinin asıl kaynağını bilir. Müslüman olan insanları, din hizmetlerini, insanları dini konularda eğitmeyi ve onların dini bilgi ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar.⁴⁰ İmam-hatip liselerinin uhdesinde yer alan öğrencilere mesleki ve akademik anlamda birtakım beceriler kazandırması beklenir, bunun yanında hedef edinilen farklı beklentileri tespit edebilmek adına bazı imam-hatip liselerinin vizyon ve misyon kavramlarına okul sitelerinde nasıl yer verdikleri araştırmaya alınarak örneklendirilmiştir. Kartal ve Beyoğlu Anadolu İmam-Hatip Liseleri kendi internet sayfalarında vizyon ve misyonlarını özetle şu ifadelerle dile getirirler;

“Vizyonumuz: Tüm öğrencilerimizi akademik sosyal ve kültürel açılardan önder bireyler olarak yetiştirerek Türkiye'ye öncü, dünyaya örnek bir eğitim kurumu olmak.

Misyonumuz: Okulumuz Kartal Anadolu İmam-Hatip Lisesinin misyonu, öğrencilerimizin açık fikirli, gelişim ve değişimi önceleyen, etik kurallar çerçevesinde topluma örnek ve insanlığa yararlı olan, liderlik vasıflarına sahip ve gerektiğinde risk almayı bilen bireyler olmalarını sağlamaktır.”⁴¹

Beyoğlu Anadolu İmam-Hatip Lisesinin öğrencileri için hedeflediği misyonu ise: *“Bilgi, kültür, başarı, özgüven, ortak insani değerleri kendi değerleriyle özümsemiş, yarattığını "Yaratan" sayesinde sevmek ve doğayı yok etmek yerine yeniden inşa edip sorunları çözebilme becerisi kazanmış, farklılıkları doğal bir zenginlik olarak yorumlayan ve ondan yararlanmaya çalışan; İnsana, zihniyete, özgürlüğe, ahlaka ve kültürel mirasa değer veren*

³⁸ Recep Uçar, “İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin “İmam Hatipli” Vizyonu”, *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi*, C. 3, S. 2, 2017, ss. 84-85.

³⁹ İbrahim Aşlamacı, “Türkiye'nin İslam Eğitim Modeli: İmam-Hatip Okulları ve Temel Özellikleri”, *Turkish Studies*, C. 9, S. 5, 2014, s. 270.

⁴⁰ Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretim Programları, 2018, s. 11, <https://mufredat.meb.gov.tr/> (erişim tarihi: 04.05.2021).

⁴¹ <https://kartalaihl.meb.k12.tr/> (erişim tarihi: 21.06.2021).

bireyler yetiştirmeye kararlıyız.” Vizyon hedeflerine bakıldığında: “Amaç, öğrencileri dine, bilime, sanata ve kültüre yatkın, kültürel mirasa değer veren, yaşanan hayatı sadece ülkesine değil, aynı zamanda ihtiyacı olan herkese bir şekilde doğru yorumlarla anlatabilen bireyler olarak yetiştirerek yükseköğretime hazırlamaktır. Ayrıca hedefimiz sorunları çözebilen ve ahlaki açıdan olgun insanlar olarak, üniversitelerimizin tüm bölümlerinde en iyi akademik altyapıya sahip öğrenciler yetiştirmek ve yetiştirmeye devam etmektir. Özellikle teolojiyi tercih eden öğrenciler için İslami inanç ve ilkelerin sağlam bir temele oturtulması; bu bağlamda din eğitimi alanında hem ülke gerçeklerinin hem de küresel sorunların farkında olan araştırmalara altyapı oluşturmayı hedefliyoruz.”⁴² şeklinde dile getirilmektedir.

Bu çerçeveden bakıldığında kurulduğu günden beri tartışma konusu olmuş imam-hatip liselerinin vizyon-misyon-değer kavramlarını algılama ve yansıtma yöntemlerinin nasıl olacağı, üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Önemli toplumsal değişikliklerin yaşandığı, İslam karşıtlığının gün geçtikçe arttığı günümüzde, yaşanan krizlere ve bilinmezliklere ülke adına çözüm sunabilecek yapılar arasında yer alması beklenen imam-hatip liselerinin hem toplumsal kültürü hem de İslam anlayışını doğru ifade etmede ve yaşamada sorumluluk üstlendiği görülmektedir. Bu nedenle okulların misyonlarını anlattıkları ifadelerinin; manevi, ahlaki ve evrensel insani değerlerin gençlere kazandırılması ekseninde toplandığı dikkat çekmektedir.

1.3. İmam-Hatip Liselerinin Temel Amacı

İmam-hatip liseleri kurulurken öğrencinin belleğinde; “bireye, düşünceye, özgürlüğe, ahlaka ve kültürel değerlere saygıya dayanan bir din öğretimi anlayışı” oluşturulmak istenmiştir. Öğrenciler dini hususları ve kavramları öğrenirken sorgulayabilmeli, anlamlandırıp içselleştirebilmelidir. Çünkü günümüz insanının en büyük ihtiyacı neye, niçin inandığını bilmektir. İmam-hatip lisesi müfredatı, öğrencilerin Kuran’ı “doğru okuma, anlama ve yorumlama, Hadis ve Tefsir kaynaklarını kullanma, eleştirel düşünme, problem çözme”, araştırma yapma ve bilişim teknolojilerini kullanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmak, değişimi ve sürekliliği hissetmek, mekân, zaman ve kronolojiyi tanımak, toplumsal katılım oluşturmak, çevreyi anlamak ve korumak, İslam ve insanlığın temel kavramlarını algılamak, amaçlanmış ahlaki değerler aşılacak hedeflenmiştir.⁴³

⁴² <https://beyogluanadoluihl.k12.tr/misyon-vizyon> (erişim tarihi:13.06.2021).

⁴³ Mustafa Macit, “Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)”, *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 41, S. 1, 2017, s. 74.

Bilindiği üzere imam-hatip liseleri büyük boyutlara ulaşan din görevlisi ihtiyacını karşılamak amacıyla açılmıştır.⁴⁴ Ancak imam-hatip liselerinin tek fonksiyonunu din hizmetlerini yerine getirecek personelin yetiştirilmesiyle sınırlı tutmak toplumun bu kurumlara yüklediği anlam ve beklentilerini görmezden gelmek olur. Çünkü bu okullar aynı zamanda öğrencilerine genel kültür bilgisi kazandırmakta,⁴⁵ her alanda yetişmiş insan ihtiyacını karşılayacak olan üniversitelere de öğrenci kaynağı oluşturmaktadır. Ayrıca fakir veya köylü halk çocuklarının okumalarına imkân tanımakta,⁴⁶ bununla beraber toplumun ve velilerin çocuklarının din eğitimi ihtiyacını karşılamaya çalışan eğitim kurumları olma özelliği taşımaktadır.⁴⁷

Milli Eğitim Bakanlığı İmam-hatip liseleri yönetmeliğinde, bu okulların kuruluş amacı şu şekilde ifade edilmektedir:

Atatürk'ün inkılap ve ilkelerine, Anayasa'da yer alan Atatürk'ün milliyetçi görüşlerine bağlı kalmak; Türk milletinin milli, ahlaki, insani, fikri ve kültürel değerlerini bünyesinde barındıran, koruyan, geliştiren ve seven, insan haklarına ve anayasal ilkelere dayalı, demokratik, laik ve sosyal bir birey olmalarını sağlamak; ailesini, ülkesini ve milletini her zaman yüceltmeye çalışan, Cumhuriyete karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde olan ve bunlara uygun hareket eden bir vatandaş yetiştirmek; bedensel, zihinsel, ahlaki, ruhsal ve duygusal olarak dengeli, sağlıklı kişilik, özgür, bilimsel düşünce gücü, dünya görüşü, insan haklarına ve bireylere saygılı, sosyal sorumluluk alabilmek için üretken insanlar olmak; ilgi ve yeteneklerini geliştirerek hayata hazırlamak, gerekli bilgi, beceri, tutum ve çalışma alışkanlıklarını kazandırmak, mutlu etmek ve mutluluklarına katkıda bulunan profesyoneller haline getirmek; insana, düşünceye, özgürlüğe, ahlaka ve kültürel mirasa saygılı bir zihniyetin gelişmesine katkıda bulunmak; imamet, belâgat, Kur'an öğretimi gibi din hizmetlerini yerine getirmek için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak; ilgi, istek, yetenek ve başarıları doğrultusunda hem mesleki hem de yükseköğrenime hazırlanırken, kendi alanlarında yabancı dil öğrenmeye ve araştırma yapmaya yönlendirmektir.⁴⁸

Kuruluş amacında belirtilen misyon ve vizyona göre öğrenci yetiştirmek amacıyla kurulan imam-hatip liseleri, amaç, yapı ve organizasyon açısından genel eğitim sisteminde en çok konuşulan okul türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu tartışmalar genellikle siyasi ve ideolojik nitelikte olduğundan, bazı kararlar ve faaliyetler gerçekçi, bilimsel, pedagojik,

⁴⁴ Cebeci, *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*, s. 184.

⁴⁵ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, ss. 159-160.

⁴⁶ Kemal Güran, "İmam-Hatip Okullarının Türkiye'ye Kazandırdıkları", *Her Yönüyle Tevfik İleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1995, s. 106.

⁴⁷ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, s. 160.

⁴⁸ MEB Tebliğler Dergisi, C. 72, S. 2623, 2009, ss. 485-486. file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/2623-austos_2009.pdf (erişim tarihi: 05.07.2021).

kapsamlı veya katılımcı olmaktan uzak olmuştur. Bütün bu tartışmalar nedeniyle imam-hatip liselerinin tarihi iniş çıkılara sahne olmuş, günümüzde ise okul ve öğrenci sayısı artmıştır. İmam-hatip okullarında toplumun, anne-babaların ve öğrencilerin beklentilerini karşılayacak programlar geliştirilip uygulanmıştır. Toplumun bu kurumlara geçmişten bu yana ilgi duymasının başlıca sebeplerinden biri, dini ihtiyaçlarını örgün eğitimde karşılayan ve alternatifi olmayan tek kurum olmasından kaynaklanmaktadır. İmam-hatip liseleri kaçınılmaz olarak Türk eğitim sistemi içerisindeki yerini, kuruluş amacını ve toplumun beklentilerini dikkate alarak stratejik planlama çalışmaları yapmak durumundadır.⁴⁹

1.4. İmam-Hatip Liselerinin Bugünkü Durumu

İmam-hatip okulları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hayata geçirilen ve genel ortaöğretim sistemi içerisinde kabul görmüş köklü kurumlardandır. Bu kurumlar, 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanuna kararıyla kurulmuştur. Çeşitli nedenlerle 1930'da kapatılan imam-hatip okulları 17 Ekim 1951 tarihinde dönemin Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri tarafından, 13.10.1951 tarih ve 601 sayılı Müdürler Komisyonu Kararının onaylanmasıyla yeniden ve resmi olarak açılmıştır. Günümüzde de 1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 2012 tarihli ve 6287 sayılı Kanun çerçevesinde okullarda fen, sosyal, dil, spor, sanat ve kültür dersleri ile beraber Temel İslam Bilimlerine ait dersler verilmektedir. Ayrıca Anadolu imam-hatip lisesi öğrencilerinin seçtikleri alanda kendilerini geliştirmeleri için “ Program Çeşitliliği ”uygulaması hayata geçirilmiştir. Programların çok yönlü olması ile beraber fen, sosyal bilimler, ilahiyat, hafızlık, dil, sanat ve spor alanlarında üniversiteye gidecek öğrencilerin gerekli ortama hazır olmaları sağlanmaya başlanmıştır. Bu hedefler doğrultusunda Anadolu imam-hatip liseleri, hazırlık sınıfları, dil projeleri, fen ve sosyal bilimler programları, çağdaş sanatlar, musiki, spor programları/projeleri hayata geçirilmiş ve uluslararası imam-hatip liseleri açılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın “2023 Perspektif Belgesi” tarafından desteklenen çok taraflı programlar 2014 yılından itibaren imam-hatip okullarında uygulanmaktadır. Bugün 400'e yakın imam-hatip okulunda çeşitli programlar icra edilmektedir.⁵⁰ Ayrıca imam-hatip okulları pek çok İslam ülkesine de model olmuş ve Asya'dan Avrupa'ya, Kafkaslardan Afrika'ya kadar dünyanın birçok ülkesinde benzerleri açılmaya başlanmıştır.⁵¹

Anadolu İmam-Hatip liselerinde, öğrencilerin ilgili oldukları konulara yönelik yerel ve ulusal sosyo-kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikler, Din Öğretimi Genel

⁴⁹ Emen – Polat - Küçüksüleymanoğlu, “İmam-Hatip Liselerinin Misyon, Vizyon ve Değerler Bağlamında Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi”, ss. 16-17.

⁵⁰ http://dogm.meb.gov.tr/pdf/Proje_Kitap.pdf, (erişim tarihi:12.08.2021).

⁵¹ Köylü - Altaş, *Din Eğitimi*, s. 253.

Müdürlüğünce hazırlanmakta, ülke genelinde öğrencilerin kabiliyetlerinin keşfedilmesine olanak sunan, “akademik, mesleki, sportif, bilimsel, sanatsal sahalarda ve yabancı dil” alanlarında yapılmaktadır. “Anadolu imam-hatip liselerinde Tübitak Projeleri başta olmak üzere farklı alanlarda bilimsel projeler/faaliyetler” yürütülmektedir. Tübitak tarafından düzenlenen yarışmalara katılan proje sayısı genel başvurularda %16 artış gösterirken, “Anadolu imam-hatip liselerinden yapılan başvuru sayısı %45, bölge sergilerine katılan proje sayısı da bir önceki yıla göre Anadolu imam-hatip liselerinde %85 artış” göstermiştir.⁵²

21. yüzyıl becerileri bağlamında Anadolu imam-hatip liselerinin müfredatı şu şekilde özetlenebilir: Anadolu imam-hatip liseleri, üniversitenin tüm bölümlerine öğrenci yetiştiren, fen ve sosyal alanlarının kavramlarını bir arada kullanan okullardır. Bu okullar, 21. yüzyıl becerileri çerçevesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve kariyer hedeflerini karşılamaya yönelik çeşitli programlar uygulamaktadır.⁵³

Dönemin Milli Eğitim Bakanlığı “Din Öğretimi Genel Müdürü Nazif Yılmaz, bir haber kanalına yaptığı açıklamada 2021-YKS Anadolu imam-hatip liseleri Ön Raporu'nun yayımlandığını belirtmiş, YKS'de Türkiye genelinde 2 milyon 416 bin 974 adayın Temel Yeterlilik Testi (TYT), 1 milyon 627 bin 145 adayın ise Alan Yeterlilik Testi (AYT) oturumunda sınava girdiğini dile getirmiştir. Yılmaz, Anadolu imam-hatip liselerinin son sınıflardan TYT'ye 102 bin 960, AYT'ye ise 87 bin 296 adayın katıldığını, 2021-YKS sonuçlarına göre bu liselerin son sınıf öğrencileriyle 298, mezun öğrencilerle 387 dereceyle ilk 1000'e girmeyi başardığını ifade etmiştir. Bu yıl Karadeniz'den 9, İç Anadolu'dan 7, Akdeniz'den 6, Ege'den 6, Marmara'dan 5, Doğu Anadolu'dan 4 ve Güneydoğu Anadolu'dan 1 il başarılarıyla öne çıkmıştır. Yılmaz sözlerinin devamında, 2021-YKS AYT'deki 11 alanın 7'sinde Anadolu imam-hatip lisesi öğrencilerinin ortalamasının Türkiye ortalamasının üstünde olduğunu” belirtmiştir.⁵⁴

Türkiye’de 20.yüzyılın ikinci yarısından başlamak suretiyle her geçen yıl artan düzeylerde din eğitimi, öğretimi ve hizmetinin temelinde imam-hatip lisesi mezunları bulunmaktadır.⁵⁵ Bu okullar din eğitimi vermelerinin yanında sağladığı bilgi birikimi açısından özgün bir okul modeli de sunmaktadır. İmam-hatip lisesi öğretim programları, diğer lise programlarından farklı olarak %40 oranında dini içerikli dersler barındırmaktadır. Genel lise öğrencileri 26-28 saat ders işlerken imam-hatip liseli öğrenciler 40 saat ders görmektedir.⁵⁶

⁵² <http://dogm.meb.gov.tr/pdf/ImamHatipTanitimKitapcigi.pdf>, (erişim tarihi:18.08.2021).

⁵³ http://dogm.meb.gov.tr/pdf/Yeni_Donem_Kitapcik.pdf?t=20200818, (erişim tarihi:03.07.2021).

⁵⁴ <http://dogm.meb.gov.tr/>, (erişim tarihi:04. 08. 2021).

⁵⁵ Öcal, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, s. 329.

⁵⁶ Kubatalı Topchubayev, “Din Öğretimi Programları”, *Din Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, ed. Hacer Aşık Ev, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 26.

Eğitim tarihi boyunca imam-hatiplerin, gelenek ile modern, maddi ile manevi olan arasında iletişimi sağlayan eğitim kurumları olma özelliği taşıdığı söylenebilir. Cumhuriyetten bu yana bu okullarla ilgili iniş çıkışlara rağmen, toplum nazarında itibar görmesi ve devamlılığın sağlanmasında Türk milletinin tarihi şuuru ve değerler sisteminde bir karşılığının olmasının önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır.⁵⁷ Sonuç olarak, insan ruhi bunalımları ve düzensiz süreçleri dışında, daima gelişme, yetenekleri doğrultusunda olgunluğa ulaşma, bununla beraber kendini aşma, adaletle paylaşma, dayanışma, birlikte yaşama ihtiyacı da duymaktadır. Bu sebeplerden dolayı sayılan ihtiyaçları karşılayabilecek bir eğitim öğretim programı ritmi oluşturmak gerekmektedir.⁵⁸

1.5. Güney Kore Hükümetlerin Kültür Politikaları

İnsanlığın var olduğu ilk günden itibaren başlayan iletişim süreci, beraberinde birçok toplumsal gelişmeyi de getirmiştir. Kültür kavramı, toplumların yaşam biçimleri, gelenek ve görenekleri şeklinde ifade edilir, aynı zamanda dünyanın algılanma biçimine ve yönetilme tarzına da yansımaktadır. İlk tarihlerden itibaren insanın yaşam biçimi, çevresi, üretim ve tüketim alışkanlıkları değişiklik göstermiştir. Tüm bu yaşanan süreç, kültürü oluşturarak sözel, yazılı ve görsel kültür şeklinde ifade edilmiştir.⁵⁹ Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre kültür, “*Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere aktarmada kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü*”⁶⁰ şeklinde tanımlanır. Bireyler içine yargılama, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenme ve tecrübeler yoluyla geliştirilmiş olan biçimine o kişinin kültürü denir. Sosyoloji açısından baktığımızda ise kültür; bizi saran, insanlardan öğrendiğimiz toplumsal mirastır. Kültür sözcüğüne etimoloji açısından bakıldığında ise Latince culturadan geldiği görülür, cultura inşa etmek, süslemek, bakmak anlamlarına gelen Colere’den türetilmiştir.⁶¹ Webster sözlükte ise kültür; “*İrk, din ve sosyal grupların geleneksel inançları, sosyal ve maddi özellikleri, ayrıca insanlar tarafından bir mekânda ya da zamanda paylaşılan günlük varlığın karakteristik özellikleri*”⁶² şeklinde tanımlanır. Kültür aynı zamanda halkın paylaştığı bütün değer, kaide ve alışkanlıkların toplamıdır. Bu anlama paralel olarak kültür kavramına, “kültürlü insan kavramında olduğu gibi gelişmiş beyin durumunu ifade etmesi açısından; kültürel farklılıklar, kültürel ilgiler ve kültürel etkinlikler gibi, gelişme süreci ve süreçlerin araçlarına kadar pek çok anlam

⁵⁷ Doğan - Ege, *Din Eğitimi El Kitabı*, s. 161.

⁵⁸ Ayhan, *Türkiye’de Din Eğitimi*, s. 509.

⁵⁹ Mehmet G. Genel, *İletişim Çağında Dijital Kültür*, Eğitim Yayınevi, Kayseri 2018, s. 9.

⁶⁰ <https://tdk.sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi:07. 09. 2021).

⁶¹ <https://tdk.sozluk.gov.tr/>, (erişim tarihi:18.09.2021).

⁶² <https://books.google.com.tr/books>, (erişim tarihi:19.09.2021).

yüklenir.” Bununla beraber, yüksek kültür, kitle kültürü, karşı kültür, Türk, Amerikan kültürü, modern, popüler ve geleneksel kültür, İslam kültürü gibi pek çok ayrımlara da gidilmiştir. Kültürel olan ekonomik ve siyasal olan için elzemdir. Sadece değer, yargı, tutum gibi kavramları içeren bir süreçten ziyade dün için yaşanmış, bugün için ise yaşanandır. Eskiden coğrafik bölgelere ait olan yaşam biçimleri küreselleşmeyle birlikte kitlelere yayılmış, göç edenlerin yaşam deneyimleri dünyaya hâkim bir pazarın hayat koşullarının şekillendirdiği planlı bir yaşam deneyimine dönüşmüştür.⁶³

Horkheimer ve Adorno kaleme aldıkları “Aydınlanmanın Diyalektiği” adlı kitapta günümüz kültürünün her şeye benzerlik bulaştırdığını ifade ederler. Dergiler, radyolar ve filmler bir sistem meydana getirirler ve her bir alan kendi içerisinde ittifak yapmışlardır. Kişi küçük dairesinde hijyenik ve bağımsız bir hayat sürerken, şehir planlama otoritelerinin boyunduruğu altındadır. Bu meskenlerin sakinleri bir taraftan hem üretici ve tüketici olarak hem de iş ve eğlence için buralara toplanırken diğer yandan ikamet ettikleri meskenler de sürekli ve düzenli yapılar olarak özelleştirilir. “Tüketiciler kendilerini boş zamanlarında bile üretimin birliğine uydurmak zorundadır. Bütün dünya kültür endüstrisinin süzgecinden geçirilir. Endüstri toplumunun tahakkümü insanlarda artık temelli etkili olacaktır. Zira insanlar kültür endüstrisi ürünlerini, perişan halde olsa bile, canlı bir biçimde tüketceklerdir. Kültür endüstrisinin her tezahürü kaçınılmaz olarak insanları, bütünü onları dönüştürdüğü biçimde yeniden üretir. Üstelik yapımcılardan kadın derneklerine kültür endüstrisinin tüm failleri basitçe yeniden üretilen zihnin genişletilmemesi için tetikte beklerler. Kültür endüstrisi, durmaksızın vaat ettiği şeylerle tüketicisini sürekli olarak aldatır. Olay örgüleri ve ambalajlamayla verilen haz senedinin vadesi sürekli uzatılır; aslında yalnızca vaatten ibaret olan bütün bu gösteri haince bir biçimde, hiçbir zaman gerçekleşmez; yemek yemeye gelen müşteri menüyü okumakla yetinmelidir.”⁶⁴

Kültür endüstrisi kavramı olarak ilk dönemlerde kitle kültürü şeklinde ele alınmıştır. Kurt’a göre Adorno ve Horkheimer’in kitle kültürü kavramı yerine kültür endüstrisi kavramını kullanmak istemelerinin farklı sebepleri bulunmaktadır. Adorno, bu durumu şöyle ifade eder, ilk olarak kitle kültürü kavramı, kültürün aşağıdan yani kitlelerden ortaya çıktığını ve yönlendirildiğini vurgular. Hâlbuki esas düşünce kültürün yukarıdan yani egemen/yönetici kuvvetler aracılığıyla üretildiğini ve yönetildiğini iddia eden Adorno, bu gerekçelerden dolayı kültür endüstrisi kavramını kullanmayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Endüstri vurgusunun nedeni hakkında da Adorno’nun dile getirdiği başka gerekçeler bulunmaktadır. “Kültür

⁶³ İrfan Erdoğan, Korkmaz Alemdar, *Popüler Kültür ve Kitle İletişim*, Erk Yayın, 2. Bsk., 2005, s. 22.

⁶⁴ Max Horkheimer, Theodor W. Adorno, *Aydınlanmanın Diyalektiği*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul, 2010, ss. 162-171.

endüstrisinin yaşamın ticarileşmesiyle” güçlü bir bağlantısının olması sebebiyle kültürel ürünleri standart bir hale gelmiş ve dağıtım kanalları rasyonel bir duruma gelmiştir. Adorno ve Horkheimer bu sebeple, kültür ürünlerinin metalaşp bir endüstri haline geldiği varsayımından hareket ederek bu kavramı kullanmayı uygun görmüşlerdir. Kültür endüstrisi ile kapitalizmin egemenliğini yaygınlaştırmak ve insanların kültürel tanımlamalarını meta üzerine yoğunlaştırmak için teknolojinin nasıl kullanıldığını ve aklın nasıl araç haline geldiğini gözler önüne sermişlerdir.⁶⁵

Kültür endüstrisine ait en güçlü elemanlarından biri hiç şüphesiz medyadır. Çünkü bu endüstri, genişleme ve yayılma imkânını medya aracılığıyla elde etmektedir. Kültür ve sanat, her dönemde “geniş kitleleri yönlendirmek, toplumları değiştirmek” için kullanılan en güçlü araçlar arasında yer almıştır. “Bazen bir film sahnesi, bazen uluslararası bir bienalde sergilenen güçlü bir iş, hatta bir şarkı sözü” bile geniş kitlelerin duygularını değiştirmede oldukça etkili bir role sahiptir. Kültür endüstrisinin bilinçli olarak tüketicileri kendine uydurduğu ve muhatap olduğu milyonların bilincini ve bilinçaltını yönlendirdiği söylenebilir.⁶⁶ “Kültür endüstrisinin sahibi olan kapitalist sınıf, üretilen kültürel metalar” vasıtasıyla diğer milletlere kendi fikirlerini yaymaktadır. Ki böylece endüstri sahipleri insanların neler izleyeceğini belirlemektedir. Diğer yandan “medyanın iktisadi anlamdaki kontrolü, içeriğin de kontrolü anlamına gelmektedir.” Uluslararası medya kuruluşları, dünya çapında tüketici kültürel değerlerini yapılandırmanın yanı sıra, uluslararası dernekler aracılığıyla bir dünya imparatorluğuna da dönüştürmüştür. Buna göre, kapitalizmin ilerlemesiyle birlikte gelişen ve değişen medya sektöründe sermaye birikim yapısının net bir şekilde gözlemlendiği ifade edilebilir.⁶⁷

Bu bölümde bahsi geçen tanımlardan hareketle, kültür ve sanat gibi unsurları medya sektöründe oldukça etkili kullanan Kore hükümetinin kültür politikaları üzerine genel bir değerlendirme yapılacaktır. “1965’ten 1990’a kadar Doğu Asya’nın 8 ülkesi Japonya, dört Asya Kaplanı olarak adlandırılan Hong Kong, Güney Kore, Singapur, Tayvan ve Güney Doğu Asya’nın yeni sanayileşen üç ülkesi olan Endonezya, Malezya ve Tayland” dünyanın en hızlı büyüyen ekonomileri olmuştur. Aynı dönemlerde Güney Kore’ye yapılan Amerikan yardımları gerçekleşecek olan pek çok ekonomik sıçramaların temelini atmıştır. Kore savaşı ülkeyi bir harabe haline getirmiş, savaş sonrası Amerika’nın teşvik ve yardımlarıyla toprak

⁶⁵ Ayşegül Yaman Kurt, *Adorno ve Horkheimer’in Kültür Endüstrisi Eleştirisi Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 41.

⁶⁶ <https://www.uhim.org/Uploads/GenelDosya/kuresel-kultur-endustrisi-sorusturmasi-raporu-yayimlandi-4552-d.pdf>, (erişim tarihi: 01.02.2022).

⁶⁷ Erdal Dağtaş - Ozan Yıldırım, “Kültürel Emperyalizm Çerçevesinde Tüketim Pratikleri Türkiye Basınındaki Yansımalarının Çözümlemesi: 24 Kasım 2017 “Kara Cuma” Örneği”, *Global Media Journal TR Edition*, C. 9, S. 17, 2018, ss. 99-108.

reformları yapılmıştır. Reformlar bölge ekonomisinin modernleşmesini sağlamış, ancak süreçten sonra yaşanacak olan gelişmelere de zemin hazırlamıştır. Güney Kore 1960'lı yıllardan başlayarak sistemli bir teknoloji ve bilim politikası izleyerek alt yapı çalışmaları gerçekleştirmiştir. Ülke aynı dönemlerde teknoloji kabiliyetini genişletmek amacıyla araştırma-geliştirmeye ağırlık vererek kamu araştırma-geliştirme merkezini kurmuştur.⁶⁸

Asya'daki önemli aktörlerden biri olan Güney Kore hükümeti kültür politikalarında oldukça farklı bir role sahiptir. Güney Kore hükümeti, kültür politikalarında yeniliklere 1997'de gerçekleşen demokratikleşme süreciyle beraber başlamıştır. Bu dönemde önemli politika değişiklikleri yaşanmış, kültürel ürünler devlet politikasıyla desteklenerek kalkınmanın bir aracı haline gelmiştir. Ülkelerin klasik kültür politikalarının aksine Güney Kore hükümeti, film ve televizyondan pop müziğe, dijital oyunlardan moda, geleneksel yemeklere, Korece'den yaratıcı içeriklere kadar çok çeşitli kültürel ürünleri hayata geçirmiştir. Dil eğitimi, kullanımı ve yaratıcı içerik politikaları uygulanmış, o zamandan beri de kültürel diplomasi benzer bir şekilde yürütülmektedir.⁶⁹

Güney Kore yeni pazar arayışları için kamu kurumları ve şirketleri tarafından sistemli araştırmalar yapmaktadır. Kore, piyasasına girmeyi düşündüğü ülkeleri araştırırken iki noktayı dikkate alarak hareket etmektedir. İlk olarak kültürel çalışmalar yürütürken o ülkeye askeri bir çıkartma yapma tarzı yaklaşım sergilemekten kaçınmaktadır. İkinci olarak o ülkeye ne sunulmak isteniyor ülkeden ülkeye değişiklik gösterirken, önceden ülke araştırılmakta, Kore ile ilgili o ülkede neleri, hangi noktaları ön plana çıkarmak gerekiyor buna bakılmakta ve etkinlikler ona göre şekillenmektedir.⁷⁰ Katılımcılarla yapılan görüşmelerde neredeyse hepsi BTS grubunun Suudi Arabistan'da gerçekleştirmiş olduğu konser sonrası hayranları ile çekilen fotoğraflarda, tesettürlü kızlar ile mesafeli durup elleri önlerinde bağlı bir şekilde çekingen pozlar vermesi büyük bir hoşnutluk oluşturmuştur. Ayrıca yine bir konser provası sırasında ezan okunurken ara vermeleri imam-hatip öğrencileri arasında övgüyle bahsedilmektedir.

Ülkedeki kültürel diplomasiye kısaca değinecek olursak kamu diplomasisi kavramı ile yola çıkmak yerinde olacaktır. “Kamu diplomasisi kavramı ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde uluslararası kültürel propaganda ve basın faaliyetlerini tanımlamak amacıyla kullanılmıştır.” Kamu diplomasisinin alt uygulaması olan kültürel diplomasi kavramını

⁶⁸ Sezer Kürşat Balta, *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye'de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, ss. 27-31.

⁶⁹ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore'de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 17.

⁷⁰ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore'de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 161.

Milton Cummings, uluslar ve onların halkları arasında karşılıklı kavrayış geliştirmek için fikirlerin, haberleşmenin, sanatın ve diğer kültür ürünlerinin değiş tokuşu olarak tanımlamaktadır. Kültür diplomasisi dış ilişkilere kültürü dâhil ederek yabancı toplumları etkileyecek ve dış politika amaçlarını bu yolla gerçekleştirecektir. Bu yöntem yaratıcı içerik endüstrilerinin her alanını kullanmaktadır.⁷¹

Güney Kore medya endüstrisi alanındaki değişimin arka planındaki asıl önemli sebeplerden biri de “kültür endüstrisinin ulusal ekonomi açısından” fark edilmiş olmasıdır. Bu durumu tetikleyen olaysa “Jurassic Park Faktörü” olarak tanımlanmaktadır. Zira 1994 senesinde “Güney Kore Başkanlık Bilim ve Teknoloji Danışma Kurulu, bir Hollywood filmi olan Jurassic Park’ın 1.5 milyon Hyundai marka” otomobilin satışından elde edilen parayı kazandığını fark eder. Söz konusu durum akıllara şöyle bir soru getirir: Niçin Güney Kore de bu yolla ekonomik fayda sağlamıyor? Bu soru “ekonominin kültür endüstrisinden nasıl fayda sağlayacağını” tartışan, bir stratejik endüstri olarak film ve medya endüstrisinin desteklenmesini öneren bir raporun hazırlanmasına öncülük etmiştir. Bu rapor, Kültür Endüstrisi Bürosu kurulmasını sağlamış ve 1995’te hızlı bir şekilde sinemalara Güney Kore filmi gösterimi için kota öngören Sinema Filmi Teşvik kanunu hazırlanmıştır. Kanunun içeriğine göre, “kurumsal sermayeyi film üretimi ve sinema endüstrisine çekmek” için vergi desteği sağlanmıştır. Devam eden süreçte, “1998 yılında, Cumhurbaşkanı Kim Dae-Jung’un şahsını Kültür Cumhurbaşkanı olarak nitelendirmesi ve kendisini ülkesinin 21. yüzyılın lider endüstrisi olacak medya ve kültür endüstrisinin gelişimine adayacağını söylemesi”, yine bu yönde yaptığı düzenlemeler, söz konusu endüstrinin gelişimine hız kazandırmıştır. Yaşanan bu gelişmelerin akabinde Güney Kore, televizyon film ve dizileri diğer Asya ülkelerine ihraç edilmeye başlanmış ve 1990’ların sonuna doğru Amerika bu bölgeye medya içeriği ithal etmeyi kararlaştırmıştır.⁷²

Sonrasında gelen hükümetler de ilgili yatırımlara devam etmiş ve bu ulusal politika desteği Hallyu’nun güçlenmesine yardım etmiştir. Araştırmacılar bu popülerliğin sebebini şu şekilde ifade eder, Güney Kore’nin yüksek gelir seviyesi ve komşu ülkelere olan kültürel yakınlığı. Güney Kore’nin dil açısından bu denli dezavantaj taşıyor olmasına rağmen, çok kültürlü ve çok farklı içeriklere sahip olması görünürlüğünü arttırmıştır. Kore kültür endüstrisinin bu denli başarılı olmasının bir diğer sebebi de geliştirdiği endüstriyel alt yapı ve

⁷¹ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, ss. 56-62.

⁷² Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, ss. 41-42.

iletişim sektörüne dayalı pazarlama stratejileri ile beraber iletişim teknolojilerine yönelik taleplerin artış göstermesi şeklinde özetlenebilir.⁷³

Tarihsel sürece bakıldığında Kore hükümetlerinin kültür politikasının 2017’de yapılan genel seçimlerle kısmen değiştiğini belirtmekte fayda vardır. “2017 genel seçimlerinde, Sosyal Demokrat politikacı ve avukat Moon Jae-in, “Halkın Milleti” sloganıyla Başkan seçilmiştir. Moon Jae-in hükümetinin kültür” politikasında “Halk Kültürü”ne geçiş sırasında, slogan “Halk Ülkesi, Adil Güney Kore” olarak belirlenmiş ve Kore dalgasını “Nazik Hallyu” olarak yeniden tanımlamıştır. Moon, ayrıca bir önceki devlet başkanı Park Geun-hye’nin yönetim yaklaşımının aksine, kültür sektöründe çalışanların “özgürlüğünü” ve “yaratıcılığını” da vurgulamıştır. Bu, Kore’de yaratıcı içerik sektörüne verilen devlet desteğini düzenleme ve müdahale etmede hükümetin rolünün ortadan kalkmadığı anlamına gelmez. Ancak söylem açısından “etkileşim” ve “özgürlük” terimleri revize edilmiş, Hallyu kültürel diplomasi aracı olarak kış olimpiyatlarında EXO’nun konser vermesi, BTS grubun BM’de gençliğin temsilcisi olarak konuşma yapması şeklinde daha güçlü olarak kullanılmaya başlanmıştır.⁷⁴

Sonuç olarak Güney Kore, ihracat pazarına başarılı bir şekilde giren, ekonomik büyüme sağlaması ve yaşam standartlarını iyileştirmesi ile bilinen, içinde Hong Kong, Singapur, Malezya gibi ülkelerin olduğu ve Asya kaplanları şeklinde ifade edilen 7 ülkeden biridir. Güney Kore’nin reel ekonomiye verilen değer yanında, bu başarılı kalkınmasının altında yatan en önemli faktör, her durumda desteklenen endüstrilerin çeşitliliği ve zamanın ihtiyaçlarına uygun üretim yapmasıdır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Güney Kore’nin refahının nedenleri şu şekilde özetlenebilir; “Kurumsal yenilikler, piyasa etkinliğini ve meşruiyetini önemli ölçüde artırması, piyasa güçlerinin maddi ilerlemelerinden güç kazanması ve yabancı sermaye ile birleştirmesidir.”⁷⁵

Güney Kore’nin Jurassic Park filmiyle medyanın potansiyelini fark etmesi, kültür endüstrisine ciddi yatırımlar yaparak gerçekleştirdiği kültür politikalarının tüm dünyada bir dalgaya dönüşmesine neden olmuştur. Hallyu olarak adlandırılan bu dalga hükümetin büyük holdingler ve şirketler arasındaki iş birliği ile desteklenmiş ve günden güne güçlenmiştir. Bir sonraki bölümde Hallyu’nun nasıl desteklendiği ve ortaya çıkış sürecine değinilecektir.

⁷³ Elif Taşdemir, *Fandom: Güney Kore Hayranlığı ve Bir Kültür Taşıyıcısı Olarak Güney Kore Dizileri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2018, ss. 36-37.

⁷⁴ Mutlu Binark, “Güney Kore Hükümetlerinin Kültür Politikaları ve Sinema Endüstrisi Destekleri”, *Sinecine*, C. 10, S. 1, 2019, s. 156.

⁷⁵ Buhari Doğan - Muhlis Can, “Küreselleşmenin Büyümeye Etkisi: Güney Kore Örneğinde Eşbütünleşme Analizi”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, 2016, s. 202.

1.6. Güney Kore Ekonomisi ve Kültürel Endüstrinin Ortaya Çıkışı

Güney Kore ekonomisinde büyük holdinglerin (Chaebols) egemenliği oldukça etkilidir. 1980'lerde az sayıda "Chaebols" olarak bilinen çok büyük şirketler / holdingler kurulmuş ve bu deneyimler sonucunda Chaebols ile küçük işletmeler arasındaki uçurum genişlemiştir.⁷⁶ Kore'de bilinen en büyük Chaebols; Samsung, Hyundai, SK, Lotte, ve LG'dir.⁷⁷

"Mülkiyeti büyük ailelere ait olan ve Chaebols (çebol) olarak bilinen büyük Koreli holdingler, film endüstrisine distribütör olarak da yatırımlarını artırmıştır. Devam eden yıllar boyunca elde ettikleri ekonomik kazanca bağlı olarak Chaebollerin faaliyet alanı genişlemiştir. Çalışmalarını endüstriyel alanlarla sınırlandırmayıp film, sanat, tasarım sahalarında da yatırım yapmışlardır. Arkalarına aldıkları devlet desteği de, 1990'ların sonlarında Chebollerin kültür endüstrisine yatırımlarının artmasını sağlamıştır. Örneğin, yönetmenliğini Kang Je-gyu'nun yaptığı Güney Kore'nin ilk yerli filmi "Swiri", Samsung tarafından finanse edilmiş, film altı milyondan fazla izleyici tarafından izlenmiştir. Swiri'nin başarısından sonra Hyundai firması "Yonggary" filmine yatırım yaparak destek vermiştir. Yonggary, hem yerel hem de uluslararası pazarlar için hazırlanmış bir filmidir. 2000'li yılların başından itibaren Güney Kore hükümetleri planlı ve tutarlı bir şekilde içerik endüstrilerinin birbirinden farklı her bir alanına ilişkin planlama yapmaya başlamış, çeşitli kamu destek fonları oluşturmuş, küresel ölçüde Kore menşeli içeriklerin tanıtımı ve tüketiminin yaygın hale getirilmesi için yeni yöntemler geliştirmiştir. Güney Kore'de yaratıcı kültür endüstrilerine yapılan yatırımlar, izlenen kültürel politikaları Kore Dalgası'nın (Hallyu) oluşmasına zemin hazırlamıştır. Sivil yönetimler döneminde kültürel alanda artan yatırımlar ve izlenen politikalar ile Kore'nin kültür ürünlerinin tanıtılmasına ve küresel bağlamda itibarının yükselmesine katkıda bulunulmuştur. Buna örnek olarak, Kore Dalgası'nın yükselişi gösterilebilir."⁷⁸

Güney Kore popüler kültürünü tanımlamak için kullanılan Kore Dalgası "HALLYU"nun nasıl kültür ve yaratıcı endüstri ürününe dönüştüğünü, tarihsel süreçte incelemeye başlamadan önce Hallyu sözcüğünü açıklamakta fayda vardır. "Sözcük klasik Çince'de iki ideogramdan (kısaca yazıda fikri ifade eden işaretlerdir) oluşmuştur; ilk ideogram Kore anlamına gelen "Han" sözcüğüdür, ikinci ideogram ise akım/dalga anlamına

⁷⁶ Umut Çakmak, "Güney Kore'nin Ekonomik Kalkınmasının Temel Dinamikleri (1960-1990)", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 1, 2016, s. 159.

⁷⁷ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası "Hallyu" Güney Kore'de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 65.

⁷⁸ Balta, *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye'de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, ss. 34-37.

gelmekte olup, iki ideogram birleştğinde “Kore Dalgası” anlamına gelmektedir”.⁷⁹ Hallyu, Güney Kore popüler kültürü 90’lı yılların başında, uluslararası bir ivme yakalayarak öncelikle Asya’da sonrasında “Amerika, Latin Amerika, Orta Doğu ve Avrupa’nın bir kısmında etkili olmaya başlamıştır. Çin’in ulusal kanalı CCTV (China Central Television Station), 1997 yılında What is Love All About? isimli Kore yapımı televizyon dizisini yayınlamış ve böylece Kore popüler kültürü ülke dışına ilk adımını atarak hakkında konuşulan, talep edilen, beğenilen bir içerik haline gelmiştir.”⁸⁰ Dizilerle beraber, dizilerin özgün müzikleri de popüler olmaya başlamış, bu sayede Hallyu içerikleri çeşitlilik kazanmıştır.⁸¹

Kore Dalgasının küresel düzeyde yaygınlaşmasında dramaların, filmlerin olduğu kadar çevrimiçi oyunların da sağladığı katkı görmezden gelinemez. Kore dalgası üzerine pek çok araştırma yapan iletişim bilimci Dal-young Jin, süreci şöyle ifade etmektedir; Hallyu, 1990’ların başında başlar ve 2008’lere kadar devam eder. K-Pop gerçeği ve yıldızlarının varlığı, sosyal medya ortamlarının yaygınlaşması ile bir araya gelince, ortaya yeni bir “Hallyu” olgusu çıkmıştır. Bu süreç, endüstrinin tüm içeriklerinin sosyal ağlarda dolaşımına ve yaygınlaşmasına büyük bir katkı sağlamıştır. İlk dalga “Hallyu” ve “Hallyu 2.0” arasında hem tüketici kitlesi hem de hükümetin yaratıcı endüstrisi politikası açısından oldukça önemli farklılıklar vardır. Hallyu 0.2’nin omurgasını K-Pop, dijital oyunlar ve animasyonlar oluşturmaktadır. İlk dalga Hallyu içerikleri Asya ülkelerinde öncelikle, Japonya, Çin, Singapur gibi ülkelerde etkisini gösterirken ikinci/yeni dalga Hallyu içerikleri Amerika Birleşik Devletleri, Latin Amerika, Orta Amerika ve Avrupa’da etkili olmaya başlamıştır. Hallyu 0.3 veya “Post Hallyu” denilen yeni süreç ise yakınsamış içerik ve teknolojiler ile yeni pazar arayışlarını ifade etmektedir. Bu zaman içinde her dalgalanma ya da düşüş olduğunda süreç; Han Style, Post Hallyu... Kore imgesi 1.0,2.0,3.0 gibi yeni bir kelime ile anılmaya başlanır.⁸² Kısaca söylemek gerekirse Güney Kore’de devlet; şirketler ve yerel yönetimler işbirliği ile Hallyu’nun yaratıcı içerik olarak oluşturulmasında ve sürdürülmesinde etkin bir rol oynamaktadır. Günümüzde Hallyu; dramalardan, K-Pop’a, dijital oyunlardan, turizm ve tatil köylerine, modadan, dile, estetik cerrahi ameliyatlardan kozmetiğe ve Kore mutfağına kadar geniş bir pazarı kapsamaktadır.⁸³ Sayılan her bir içeriğin araştırılmaya değer nitelikler taşıdığı literatür taramalarında göze çarpmıştır. Örneğin turizm açısından ele alındığında bir

⁷⁹ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 62.

⁸⁰ Demet Fırat, “Küresel Yönde Ters Akış: Asya’dan Doğan Alternatif Bir Popüler Kültür”, *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, C. 2, S. 3, 2017, s. 68.

⁸¹ Taşdemir, *Fandom: Güney Kore Hayranlığı ve Bir Kültür Taşıyıcısı Olarak Güney Kore Dizileri*, s. 39.

⁸² Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 64.

⁸³ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 71.

idolün Güney Kore’de herhangi bir beldeyi ya da tesisi ziyareti dahi oraya olan ilgiyi arttırmıştır. Kore hükümeti bu alanlarda da aktif olarak faaliyetler yürütmeye devam etmektedir.

1.7. Güney Kore Kültürüne Ait Ürünler

1.7.1. K-Drama

Filmler ve diziler, kişisel dünyaya “hızla nüfuz edebilen ve insanların algılarını” etkileyebilen sosyal medya içerikleri olarak tanımlanabilir. Bu açıdan film ve diziler, insanların zihinlerine tesir edebilen, belirli konularda onların görüşlerini ifade edebilen, kişilerin kendileri ve yaşadığı yerler hakkında bir imaj oluşturabilen başlıca araçlar haline gelmiştir. Bir başka deyişle, görsel iletişim araçları, insanların şık, ilginç ve şaşırtıcı bir şeye ilişkin algılarını etkilemektedir. Bir film ya da dizideki oyuncuların davranışları, yarattıkları karakterlerin özellikleri, film ya da dizinin temaları (aşk, şiddet, komedi vb.) seyircinin sahip olduğu ya da olmasını istediği özelliklerle kahramanlar arasında bir bağ kurmasına sebep olmaktadır.⁸⁴

Bütün ilginin görünene odaklandığı günümüzde, ekrana yansıyan faktörler önemli bir pozisyona yükselmiştir. Televizyon karşısında geçirilen zamanın çarpıcı bir şekilde artmasıyla birlikte en popüler program kuşaklarından biri olan diziler ve oyuncuları da popüler hale gelmeye başlamıştır. Tekrarın etkin gücünü harekete geçiren bu yapımların, farkında olsun ya da olmasın, insanların hayatında bir takım değişikliklerin meydana gelmesine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Gündelik olayların tüm yönlerini kapsayan ve bunları ekranda sunan bir dizi film, izleyicinin neyi satın alacağına, ne giyeceğine, ne yapacağına vb. karar vermesine yardımcı olabilir. Dizilerin sahip olduğu bu potansiyelin, medyanın toplumda mevcut olan bakış açısının yaygınlaşmasına ve yerini güçlendirmesine imkân veren ideolojik bir araç olma özelliği ile örtüştüğü ifade edilmelidir. Bu durum sadece büyükleri etkilemekle kalmamakta, özellikle çocuklar için de model olma bağlamında önemli bir rolü üstlenmektedir.⁸⁵

İzleyiciler bazı ihtiyaçlarını karşılamak için dizi izlemektedirler. Kore dizilerini izlerken her zaman sonu mutlu bitmeyen, hatta seyircinin beklentilerini bile aşan senaryolar dramaları cazip hale getirmiştir. “Buna ek olarak, Kore Dalgası ürünleri Amerikan ve Japon şiddet içerikli yapımların tersine, Konfüçyüs kültürünün manevi ve ailevi değerlerini yansıtan ürünler sunmuştur.” Güney Kore televizyon dizilerinin yaygınlaşmasının nedeni hakkında

⁸⁴ R. Pars Şahbaz, “Arzu Kılıçlar, Filmlerin ve Televizyon Dizilerinin Destinasyon İmajına Etkileri”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 1, 2009, s. 32.

⁸⁵ Selçuk Kırtape, *Televizyon Dizilerinin Toplum Üzerindeki Etkileri Sosyo-Kültürel Bir Çözümleme (Erzurum Örneği)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2014, ss. 50-51.

Doğu Asya ülkelerinde yapılan çalışmalarda, Kore televizyon dizilerinin aile ve yaşlılara saygıyı ele aldığı ve Güney Kore ile benzer kültürel değerlere sahip Asyalı izleyiciler tarafından bu sebeplerle benimsendiği şeklinde tespitler yapılmıştır. Güney Kore dramalarının popülerliği komşu ülkelerde de incelendiğinde aynı sonuç gözlemlenmiştir. “Güney Kore televizyon dizileri ve filmleri Batılı ürünlerden ziyade Asyalı izleyicilerin beğenisi ve ilgisini çekebilecek konuları yansıtmaktadır. Kore dizileri tarih, aksiyon, aşk, psikolojik, eğitim, aile, kıskançlık, romantik-komedi gibi konuları ele almaktadır. Dizilerde genellikle cinsel öğelere yer verilmez, dizinin son bölümlerine doğru öpüşme sahneleri yer alır. Bunun nedeni, dizilerin Güney Kore geçmişi ve sosyo-kültürel yapısına göre çekilmesidir. Manevi değerler ve aile ön plandadır.”⁸⁶

Hallyu dizilerine ait karakterler, “küreselleşmiş post-endüstriyel dünyada günün insanının çağdaşı olmaları anlamında moderndir. Onların giyim şeklinde, kullandıkları ürünlerde çok az “Asyalılık” ya da “doğululuk” vardır. Ancak dizilerin doğasındaki ahlakî değerler, özellikle nostaljik dönemlerin Asya’sı anlamında oldukça “Asyalı”dır. Dizilerin temel kodları; “Saf aşk”, sessiz herhangi bir sıkıntıyı atlatmada “pasif irade”, “gönül fethetmenin yumuşak yolu”, “iffet” ve “her zaman iyi, kötüyü yenecek” atasözü” gibi milli yaygınlığa sahip kültürel olgulardır. Bunların yanı sıra dizilerin popülerliğini arttıran en önemli unsurlardan biri de çok iyi müziklere sahip olmasıdır. Bu müzikler, izleyiciyi etkiledikleri oranda filmler başarı elde ederler.”⁸⁷

“Günümüzün 12–24 bölümlük mini drama formatı 1990’larda başlamış ve günlük seri dramalarının önüne geçmiştir.” Teknolojik gelişmeler mini drama formatının benimsenmesini ve dramaların konularında niteliğin artmasını sağlamıştır. Yüksek bütçeli yapımların üretilmesi hız kazanmıştır. “Gerek yapım gerekse anlatı bağlamında Güney Kore dizileri gelişen teknoloji ile birlikte dünyanın birçok ülkesine ihraç edilmiş ve yayılmıştır. Prodüksiyon anlamında son teknoloji sayesinde kamera, ışık, ses cihazları, kurgu teknikleri” ileri seviyeye yükselmiştir. Görsellik birinci planda olmuş, ışıklandırma ile sahne özellikle vurgulanmıştır. Daha önce de bahsedildiği gibi Güney Kore dizilerinde müziğe ayrı bir önem verilmiştir. Popüler müziğin kolay anlaşılabilir ve tekrara dayalı içeriği, müziğin dinleyici ve dizi izleyicisi üzerindeki etkisini artırmıştır. Popüler müziğin bu özelliği, müzik endüstrisi tarafından para kazanma amacıyla dâhiyane şekillerde kullanılmıştır. Şarkılarda nakaratlar ve şarkı içinde kimi melodik yapılar dinleyicinin dikkatini çekecek şekilde düzenlenmiştir.”⁸⁸

⁸⁶ Balta, *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye’de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, ss. 41-54.

⁸⁷ Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, s. 56.

⁸⁸ Balta, *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye’de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, ss. 41-54.

Kore dalgasının hızlı olarak yükselmesi, özellikle Çin, Tayvan ve Japonya gibi ülkelerde anti-hallyu hareketlerini ve tepkilerini yükseltmiş; bu kampanyalar, bazı akademisyenlerin Hallyu'nun gececi bir akım olduğunu varsayarak hafife almalarına neden olmuştur. Ancak o hem hayatta kalmış hem de “daha çeşitli ve daha genişlemiş ürünlerle Doğu Asya ötesindeki ülkelere ulaşmıştır.” Başlangıçta sadece televizyon dizileri ile ortaya çıkan, dizi müzikleriyle de dikkatleri üzerine çeken Hallyu bitmemiş, aksine Doğu Asya'nın ötesine taşmıştır. “Hallyu, Güney Kore dilinin, yiyecek ve kültürünün kısaca Güney Koreli olan her şeyin pasif alımından aktif katılımına uzanan bir yelpazede genişlemiştir.”⁸⁹ Kore dalgası diğer bir deyişle “Hallyu”, ortaya çıkış nedenleri, gelişmesi ve sonuçları” açısından bakıldığında, bir sonraki bölümlerde de bahsi geçeceği üzere çok yönlü kültür endüstrisi ürünleri ile küresel pazarda yerini almıştır

1.7.2. K-Film

Kore popüler kültürünün uluslararası çapta yayılmasıyla birlikte, oluşan Hallyu akımı iki tür medya formatından oluşmaktadır. Bunlar TV dizileri ve K-pop (Kore pop müziği)'tir. Ancak Kore, bu iki unsurun dışında, filmler ve diğer eğlence türleri açısından kendine has unsurlarıyla, lider olma özelliği taşımaktadır. Popüler Kore kültürü de hükümet tarafından bir ihracat sektörü olarak tanınmakta ve içerik üretiminden dağıtımına kadar birçok yönden desteklenmektedir.⁹⁰

Güney Kore hükümetlerinin yaratıcı içerik endüstrisi ile ilgili uyguladığı politikaların, ülkenin tarihsel, siyasi ve ekonomik yapısı içinde, kendine has özelliklere sahip olduğu söylenebilir. İkinci Dünya savaşı sonrası Kore ikiye ayrılmış, savaşın ardından Güney Kore'de General Park Chung-Hee, 1961 yılında gerçekleştirdiği askeri darbe ile kamunun sahip olduğu güce el koyarak, anti-komünist söylemlerle devlet kapitalizmini birleştirmiş ve endüstriye büyük aileleri dâhil etmiştir. Sinema filmleri yasasını çıkaran Park hükümeti, Kore'de bulunan yetmiş bir film şirketinin sayısını on altıya düşürmüştür. Yasa gereği film ekipmanları, yönetmen, oyuncu ve teknisyen gibi ihtiyaçları karşılayan yapımcılara film üretme imkânı verilmiştir. Sonrasında sırayla iktidara gelen, Chun Doo-hwan ve Roh Tae-woo yönetimleri de diktatörlük rejimi olarak devam etmiştir. Ancak Kore'de 1960'dan 1990'lı yıllara değin demokrasi mücadelesi süre gelmiş ve 2017 yılı genel seçimleri ile iktidara gelen avukat Moon Jae-İnsosyal, demokrat politikacı kişiliği ile kısmen de olsa hükümet politikalarında değişiklikler yapmıştır. Günümüzde Kore hükümeti, Kültür Spor ve Turizm Bakanlığı'na bağlı çeşitli ajanslar ve özel sektör ile kimi zaman açık kimi zaman

⁸⁹ Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, s. 25.

⁹⁰ Fırat, “Küresel Yönde Ters Akış: Asya'dan Doğan Alternatif Bir Popüler Kültür”, s. 69.

örtülü olarak kültür politikaları geliştirmekte, sektörün dünya çapında yaygınlaşmasına ve ihracatın artırılmasına finansal katkılarda bulunmaktadır.⁹¹

Güney Kore'deki film sektöründe Unesco'nun 2004'de başlattığı yaratıcı kentler ağı ve film şirketleri bu hususun başka bir boyutudur. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN), şehirler ve şehirlerarası işbirliğini teşvik etmek ve sürdürülebilir kentsel kalkınmada önemli bir faktör olarak belirlemek için 2004 yılında kurulmuştur. Şu anda ağı oluşturan 246 şehir ortak bir amaç için birlikte çalışmakta, uluslararası düzeyde aktif bir şekilde işbirliği yaparak, yaratıcı ve kültürel sektörleri yerel kalkınma planlamasının merkezine yerleştirmektedir. Şehirler, ağa katılarak en iyi uygulamalarını paylaşmaya, hükümet, özel sektör ve sivil toplumu içeren ortaklıklar geliştirmeye kararlıdır. Bu bağlamda kültürel faaliyetlerin, ürünlerin ve hizmetlerin yaratılması, üretilmesi, dağıtılması ve yayılması güçlendirilmekte, yaratıcı ve yenilikçi merkezler geliştirilmekte, kültür sektöründeki sanatçılar ve profesyoneller için fırsatlar genişletilmekte ve özellikle marjinal olanlar için kültürel yaşama erişim ve katılım kolaylaştırılmaktadır. Ağ, el sanatları, halk sanatı, medya sanatları, film, tasarım, yemek, edebiyat ve müzik olmak üzere yedi yaratıcı sektörü kapsamaktadır. Yaratıcı Şehirler Ağı, yalnızca sürdürülebilir kalkınma açısından bir kaldıraç, yaratıcılığın rolü üzerine düşünmek için bir platform değil, aynı zamanda 2030 yılı sürdürülebilirlik gündeminin uygulanmasını destekleyen bir hareket ve yenilikçilik zemini yönüyle UNESCO'nun önemli bir ortağıdır.⁹² “Türkiye’den İstanbul, Kütahya, Hatay ve Gaziantep kentleri de Unesco’nun Yaratıcı Kentler Ağı” üyesidir.

Busan şehri, “Unesco tarafından 2014 tarihinde film alanında yaratıcı kent” olarak seçilerek, bu Ağ’a dahil edilmiştir. Ağ’a üye olan ülkelerin, yaratıcılık ve yenilikçilik konusunda bir hub (merkez) olarak gelişim sergilemesi, kültür endüstrisi alanında özgün ve profesyonel olanlar için bazı imkânlar sağlaması hedeflenmiştir. Buna ek olarak, kültür ve yaratıcılık kavramının sürdürülebilir kalkınma planlarına tam olarak yansıtılması, özellikle dışlanmış veya savunmasız gruplar olmak üzere tüm kent sakinlerinin kültürel yaşama erişimlerini ve katılımlarını iyileştirmesi beklenmektedir. Busan Uluslararası Film Festivali (BIFF), 1996’dan bu yana her yıl düzenlenmektedir ve Güney Kore’nin yaratıcı içerik endüstrisindeki en eski ve en başarılı yapı taşlarından biridir. Bunun yanında Kore Film Konseyi (KOFIC)’nin de merkezi Busan’da bulunmaktadır.⁹³ Busan, “Kore’nin en büyük ve en eski uluslararası film festivaline (Busan Uluslararası Film Festivali (BIFF))” ev sahipliği

⁹¹ Binark, “Güney Kore Hükümetlerinin Kültür Politikaları ve Sinema Endüstrisi Destekleri”, ss. 150-152.

⁹² <https://en.unesco.org/creative-cities/home>, (erişim tarihi:13.09.2021).

⁹³ Mutlu Binark, “Film Endüstrisinin ve Sinema Kültürünün Gelişmesinde Busan Film Komisyonu’nun Rolü”, *Moment Dergisi Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, C. 5, S. 1, 2018, s. 106.

yapmaktadır. Ayrıca Busan’da başta “Kore Film Konseyi, dijital oyun endüstrisi derneği”, televizyon içerikleri sınıflandırma ve derecelendirme kuruluşu ve birçok kamu ajansı gibi merkezler bulunmaktadır. Her sene mayıs ayında düzenlenen Busan Content Market, Kore Yaratıcı İçerik Ajansı (KOCCA)’nın desteği ile kurulan webtoondan, karakterlerin tasarımına ve animelerin şekillendirilmesine kadar gerekli olan içeriklerin geliştirilmesine katkı sağlayan Creative Content LabBusan, Kore Film Arşivi, Busan Film Stüdyosu, Busan Sinema Merkezi (Durareum) bunlara örnektir. Bu süreçte Busan Uluslararası Film Festivali’nin gerçekleşmesini sağlayan, Busan Film Konseyi’nin kentin “film endüstrisi alanında Asya için önemli bir hub olmasında Kore hükümeti” kadar etkisinin olduğu söylenebilir.⁹⁴

1990’ların ortalarından 2000’lerin ortasına kadar Güney Kore TV dramaları ve popüler müziği, Çin ve Japonya gibi Asya ülkelerinde büyük bir popülerlik kazanmıştır. 1997’de, What Is Love adlı TV draması Çinli büyük devlet yayıncısı China Central Television (CCTV) tarafından yayınlandığında, Çin’in o dönemin ithal video içeriğinde ikinci sırada yer almıştır. Bu başarı ile birlikte ilk kez Hallyu veya “Kore Dalgası” terimi ortaya çıkmıştır. 2020 yılı yapımlı Parazit filmi ise, “en iyi yönetmen ve en iyi film dâhil” olmak üzere 6 kategoride Akademi ödüllerini kazanarak tüm dünyaya adını duyurmuştur. Neticede Kore film endüstrisinin artan küresel başarısı ve küreselleşmesiyle birlikte Güney Kore sineması dünya çapında büyük bir pazar haline gelmiştir. Amerika Sinema Derneği’ne (MPAA) göre, 2018 yılında Güney Kore sineması 41,1 milyar ABD doları olan küresel film pazarından 1,6 milyar ABD doları pay almış ve Güney Kore sineması; Kuzey Amerika, Çin, Japonya ve Birleşik Krallığın ardından, dünyanın en büyük beşinci sinema sektörü haline gelmiştir. Geçmişi yaklaşık yüz bir yıla yıla yayılan Kore sineması, uluslararası film festivallerinde sinematik kalitesiyle tanınmakta ve dünya çapında yaygın olarak tanıtılmaya devam edilmektedir.⁹⁵ Görüldüğü üzere Kore sinema endüstrisinde farklı medya içerikleri üreten şirketlerin rolü oldukça büyüktür. Hallyu’nun dramalar, müzik, filmler, kozmetik ürünleri gibi farklı birçok yönü ve iletişim aracı vardır. Film endüstrisi de Hallyu’nun önemli ürünlerinden biri olarak hükümet politikaları ile oldukça desteklenmiş ve hâlihazırda da desteklenmeye devam etmektedir. Bir sonraki bölümde de bahsi geçeceği üzere, endüstri K-drama ve K-pop kökenli yıldız sistemini desteklemekte, yapımcılar üzerinde yıldız sisteminin baskısı arttırılarak dalganın etkisi diğer ülkelerde yoğunlaştırılmaya devam etmektedir.

⁹⁴ Binark, “Güney Kore Hükümetlerinin Kültür Politikaları “e Sinema Endüstrisi Destekleri”, ss. 150-151.

⁹⁵ Hallyu (Kore Dalgası) : Korea.net : Kore Cumhuriyeti'nin resmi web sitesi (erişim tarihi:07.10.2021).

1.7.3. K-Pop

Bu bölümde Güney Kore kültür ürünü olarak öncelikle Asya ülkelerinde sonrasında dünyanın çeşitli yerlerinde büyük hayran kitlelerine ulaşan K-pop müziği ele alınmıştır. 2012 yılında, Güney Koreli şarkıcı PSY'nin “Gangnam Style” şarkısının ve klibinin getirdiği başarı dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkilerini göstermiştir. Koreli grupların Türkiye’yi ziyaretlerinin organize edilmesi, bölge yönetimleri tarafından düzenlenen K-Pop etkinlikleri ve sıradan insanlar arasında İngilizce yerine Korece dil kursları popüler hale gelmeye başlamıştır. Bu durum sırf Türkiye’ye özgü değildir; zira 2017 yılında, “ABD radyolarında en çok çalınan 200 şarkıdan oluşan Billboard” müzik ödülleri (Dünya çapında bir müzik dergisidir)⁹⁶ en sosyal sanatçı ödülünü kazanan, kendi sadık hayran kitlesine sahip BTS grubu, Justin Bieber, Ariana Granda, Selena Gomez ve Shawn Mendes gibi isimleri geride bırakarak dünya çapında bir başarı elde etmiştir.⁹⁷

K-pop, 1990’lı yılların ortalarından itibaren, “Çin medyası tarafından Kore Dalgası (Hallyu)” şeklinde adlandırılan, kültür politikalarının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. İçeriğine bakılacak olursa, “hiphop, R&B, reggae, grunge, techno ve pop müziğin” iyi bir dans koreografisi ile zenginleştirilmiş bir müzik unsurudur. K-pop dünyada ve Türkiye’de 2012 yılında PSY’nin “Gangnam Style” şarkısı ile gündeme oturmuş, YouTube üzerinden yayılmış, Asya kıtasını aşmış ve yeni bir pop müzik türü olarak piyasadaki yerini almıştır.⁹⁸ Gangnam Style, Koreli şarkıcı PSY'nin 2012 yılı yapımı şarkısıdır. Komik bulunmuş, ritmi ve Park Jae-sang'ın alışılmadık dans koreografileriyle büyük ilgi görmüştür. Şarkı, 15 Temmuz 2012’de yayınlanmış, “YouTube’a yüklenen videosu 3 milyarı aşan izlenme sayısı” bu platformda en çok izlenen yedinci video olmuştur. Şarkının klibi; 21 Aralık 2012’de, bir milyar izlenme sayısına ulaşarak, Youtube’da bu rakama ulaşan ilk video olmuştur.⁹⁹ 02 Haziran 2014 tarihli habere göre, klibin rekoru izlenme oranları ile sınırlı değildir. Bunun yanı sıra videoyu beğenenlerin sayısı 8 milyon 325 bini bulurken, beğenmeyenlerin sayısı da bir milyonun biraz üzerinde yer almıştır.¹⁰⁰

K-pop olgusu, “Hallyu” yıldızlarının popülerliği ve sosyal medyaki platformların yaygınlaşması ile beraber, ortaya yeni bir “Hallyu” gerçeği çıkarmıştır. Bu yeni “Hallyu” da “endüstrinin üretimi tüm medya ortamlarını” kapsamına almakta ve içeriklerin yaygınlığı

⁹⁶ <https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nasil-ortaya-cikti--neden-bu-kadar-tuttu> (erişim tarihi: 04.10.2021).

⁹⁷ Katy Sprinkel, *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarları*, Martı Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 9.

⁹⁸ Mutlu Binark, “K-pop Fenomeni: BTS’nin ve EXO’nun Dayanılmaz Çekiciliğinin Ekonomi Politikası”, *Varlık Dergisi*, Nisan, 2018, s. 42.

⁹⁹ https://tr.wikipedia.org/wiki/Gangnam_Style, (erişim tarihi: 25.10.2021).

¹⁰⁰ <https://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/gangnam-style-youtubeta-bir-kez-daha-rekor-kirdi>, (erişim tarihi: 25.10.2021).

sosyal medyada kullanıcılar aracılığıyla artış göstermektedir. İlk dalga “Hallyu” ve “Hallyu 2.0”’nin aralarında, gerek tüketici kitlesi gerek “hükümetin yaratıcı içerik endüstri politikası açısından büyük farklılık olduğu söylenebilir. “Hallyu 2.0”’ın itici gücü K-pop, dijital oyun ve animasyondur.”¹⁰¹ Ancak Hallyu dergisine göre K-pop, Kore’yle ilgili imgeler anketinde ilk sırada yer alır. Bu durumun, K-pop idollerinin başarılı bir şekilde yurtdışı piyasasına açılmasından kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmacı John Lie’ya göre K-pop’ın küresel ölçekte popüler olmasının nedenleri; Asya gençliğinin büyük bir kesimi, Amerikalı ve Avrupalı popüler müzisyenleri takip ederken, aynı zamanda yerel ve ulusal popüler müziği dinlemeye de devam etmiştir. K-pop içerikleri küresel müzik piyasasında temiz ve iyi hazırlanmış performans arayışını karşılamıştır. Bir diğer nedense, “K-pop yıldızlarının kamusal alanda sundukları kibarlık ve toplumsal” yaşam içinde oldukça ölçülü hareket etmeleridir. Takipçilere yansıtılan bu temiz imgeler, Endonezya’dan Peru’ya kadar “geleneksel değerlerin ve dini inanışların egemen olduğu ülkelerde, K-pop’un kabul edilmesini kolaylaştırmıştır.” K-pop’un bu şekilde algılanmasının arkasında, müzik endüstrisinin bilinçli imge ve yıldız üretimi projesinin yattığı söylenebilir.¹⁰²

K-pop müzik endüstrisinin şöhret üretim sürecine geçmeden önce, arttırılmış eğlence inşasında oldukça önemli bir rol oynayan şöhret yaratım ajanslarından da bahsetmek faydalı olacaktır. Güney Kore’de pop endüstrisinde belli başlı ajanslar vardır. En önde gelenleri SM Entertainment, YG Entertainment, Big Hit Entertainment, ve CubeEntertainment’dır. Ajansların 2016 gelirlerine bakıldığında en önemli gelirin yurtdışı satışlar ve konserler olduğu görülür. K-pop grupları, youtube, twitter, weibo, vlive vb. sosyal medya ortamlarını oldukça başarılı ve aktif bir şekilde kullanırlar, ürünlerini tanıtmak için de Trend Topic (TT) olmayı başarırlar. Araştırmacı JhonLie, “K-pop’un K’sinin Korelilik veya Kore olmadığını, tam tersine Das Kapital’in K’si olduğu benzetmesini yaparak K-pop’un pazarlama ve medya yakınsaması stratejisindeki” özgünlüklerine odaklanır. Örneğin Big Hit Entertainment firması tarafından 2013 yılında oluşturulan gençler arasında oldukça popüler olan, genç erkek K-pop yıldız grubu BTS, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda yaptığı konuşma ile Twitter’da hem dünya hem Türkiye medyasında TT olmuştur. Aynı zamanda BTS, “DNA” adlı parçasıyla Billboard Hot 100 listesinde ilk 40’a giren ve Billboard Music Awards’ ta ödül kazanan ilk Güney Kore’li K-pop grubudur. 2021 Ekim ayı itibarıyla gruba ait twitter hesabının 40.375.856

¹⁰¹ Balta, *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye’de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, ss. 52-53.

¹⁰² Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, ss. 132-133.

takipçisi bulunmaktadır. Big Hit şirketinin CEO'su Bang Shi Hyuk, BTS'in başarısı için şunları söylemektedir:

“BTS'i yaratırken, günümüzde gençlik ne istiyor, bunu inceledik. Öyle yukarıdan dogmatik olarak konuşan bir grup değil. Bunun yerine, tek bir kelime bile konuşmadan dahi omuz dayayabilecekleri bir kahraman. BTS'in sahte kahraman olmasını istemedik. BTS'i yakın arkadaş olarak inşa ettik.”

Grubun başarısı evrenseldir ve kendi nesillerinin zorluklarını dile getirmesi en önemli özelliklerindendir. BTS'in bir diğer önemli başarısı da, sosyal medya aracılığı ile oluşturulan hayranlarının BTS şarkılarını, videolarını ve konserlerini farklı dillere çevirmek için gönüllü çabalarıdır. BTS grubunun diğer K-pop gruplarının aksine en önemli farkı, gizemli bir görüntü oluşturmaması ve hayran kitlesi ile sosyal medyada sürekli etkileşim halinde yer alması olmuştur. Bu da hatırı sayılır bir hayran gücü kazanmasını sağlamıştır. Güney Kore hayran yaratım süreci daha yakından ele alınırsa, sürecin ne kadar ayrıntılı planlanmış bir mekanizma olduğu görülebilir.¹⁰³ Bu süreçte rengârenk sahnede, en gösterişli kostümler içinde, milyonlarca insanın hayranlığını kazandıkları müzikleri defalarca kez hayata geçirmektedirler. Buna rağmen koreografilerini şaşırdıkları veya dans senkronizasyonlarını kaybettikleri görülmemiştir. Bu işin arkasında 5-6 yıl süren ve detaylıca planlanmış titiz bir hazırlık bulunmaktadır. Her yıl 100 K-pop grubu sahneye çıkmakta, ancak sadece yüzde 5'i başarılı olmaktadır. Başarılı olan gruplar, piyasaya sürüldüklerinden bu yana, her yeni şarkı ve albümle konumlarını güçlendirmeye devam etmektedir.¹⁰⁴

Kore'de K-pop grupları için “yıldız yaratım modeli, Japonya'daki ajans modeli” örnek alınarak kurgulanmış ama “endüstriyel olarak geldiği nokta, Japonya'daki durumu aşmıştır.” K-pop, Kore'nin hem kültürel diplomasi aracı hem de en önemli ihraç kalemidir. K-pop idol yaratım süreci öncelikle adayların yaşamlarına el koyarak işe başlar. Ne yiyeceklerine, nasıl görüneceklerine, nerede yaşayacaklarına, kamusal alanda nasıl davranacaklarına, sevgililik ilişkisi yaşayıp yaşamayacaklarına, arkadaşları ile görüşüp görüşmeyeceklerine varıncaya kadar yapım şirketleri karar verirler. Ön seçmelerle 12-13 yaşındaki ergen 1000 kişi arasından gençler yıldız adayı olarak seçilir. Seçilen adaylar hazırlık sınıfına ve okullarına beraber devam eder. İkinci elemeye pratik öğrenciler seçilir, bu ikinci grup 4-5 yıl süren yeni ve daha yoğun bir eğitime tabi olur. Haftalık olarak dersler neredeyse yüz saati bulur ve bu süreçte adaylar artık ailelerinden ayrı, adayların beraber kaldığı, katı kuralların uygulandığı yurtlarda

¹⁰³ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, ss. 132-135.

¹⁰⁴ <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-cumartesi/guney-korenden-dunyaya-yayilan-eglenec>, (erişim tarihi: 20.10.2021).

yaşamaya başlar. Üçüncü elemde ise grup üyeleri seçilir ve gruplar oluşturulur. Bin adaydan ancak 30-40 kadarı yıldız adayı olmayı başarır. Lie, bu şirketleri yıldız fabrikaları ve kuluçka merkezlerine benzetir. Burada önemli bir noktanın altını çizmek gerekir; “Hallyu 1.0 döneminde müzik endüstrisi” yıldızın “yeteneğini keşfeder” ve destekler ancak “Hallyu 2.0 döneminde yıldız baştan aşağı inşa” edilerek yetenek ve becerileri maksimum düzeyde geliştirilir. Şirketler yıldız adayları için büyük yatırımlar yapar, “SM şirketinden bir uzman, her bir aday için yaklaşık 30.000 ABD doları harcadığını” ifade eder. Şirketler yıldız adaylarının kilosuna karar vermekle kalmayıp, gerektiği takdirde plastik cerrahi harcamalarını da ödemektedir. Bundan dolayı şirketler ve “yıldız adayları arasında çok uzun süreli ve yıldız haklarının görece daha az tanındığı köle benzeri sözleşmeler imzalanır.”¹⁰⁵

Yıllarını eğitimle geçiren adaylar prömiyerlerini ancak el hareketi ve göz kırpmada uzmanlaştıktan sonra yapabilir. Hiçbir detay atlanmaz ve çıkış yapıldıktan sonra sürat kesilmez. Gruplar daima turnededir, yükselişleri kesintisizdir. Önemli noktalardan biri de, şirketler aynı zamanda hayran tezahüratlarını kurgular ve yaymada etkili bir rol oynar. Hayranların sesli destekler yerine canlı performansların iyi kurgulandığı izleyici senaryoları vardır (storytelling). Örneğin BTS’in hayran senaryoları geniş bir kitleye yayılır, tartışmaya açılır ve ARMY’ler tarafından çok sıkı çalışılır.¹⁰⁶ “İdoller”, “idol hikayeleri” ve “hayran kurgusu” yaratma süreci Kore müzik piyasasında öne çıkan olaylardan bazılarıdır. Her grubun ve üyelerinin kurgusal ve ortak bir hikâyesi vardır. Grupların şarkıları da aynı şekilde düzenlenmiştir. Benzer şekilde, her K-pop şarkısının bir stratejisi vardır.¹⁰⁷

Piyasanın işleyişine yönelik karşılaşılan ilk ve en önemli nokta; K-popla ilgili hiçbir şeyin organik olmaması, tamamen plak şirketleri tarafından şekillendirilen bir dünyadan bahsedilmesidir.¹⁰⁸ Burada yeri gelmişken “SM Entertainment tarafından oluşturulan ve 17 Kasım 2020’de Black Mamba şarkısı ile çıkış yapan” Aespa isimli gruptan bahsetmek faydalı olacaktır. Grubu özel yapan şey hem sanal hem gerçek üyelerden oluşmasıdır. Üyeler, 27 Ekim tarihinden itibaren her gün ayrı ayrı tanıtılmıştır. Grup ismi olan “Aespa” Avatar, experience ve aspect kelimelerinin birleşmesinden oluşur.¹⁰⁹ Aespa, K-pop idol oluşum sürecinin bir parçasıdır ve gelecek için etkili bir strateji ürünü olduğu söylenebilir. Bu süreçte, gerçek bir idole eşdeğer sanal bir avatar ve hikâye oluşturulur ve sanal dünyadaki kişisel

¹⁰⁵ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 138.

¹⁰⁶ Sprinkel, *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarları*, s. 32.

¹⁰⁷ <https://yenimedya.wordpress.com/2021/03/13/aespa-k-popta-teknolojinin-ve-sanal-unlulerin-yukselisi/>, (erişim tarihi:05.02.2022).

¹⁰⁸ <https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nas%C4%B1l-ortaya-%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1-neden-bu-kadar-tuttu-a84fd611dd40> (erişim tarihi:20.10.2021).

¹⁰⁹ [https://tr.wikipedia.org/wiki/Aespa_\(m%C3%BCzik_grubu\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Aespa_(m%C3%BCzik_grubu)) (erişim tarihi:05.02.2022).

bilgilerine dayalı olarak grup üyeleri Karina, Winter, Giselle ve Ninning'in bir "avatar-deneyimi" yaratır. Bu sayede gösteri, sembolü olduğu kişinin kişisel özelliklerine uygun, sanal karakterler olan, gerçek idol avatarları ile sahnelenir. I. Dünya Kültür Endüstrisi Forumu'nda konuşan SM Entertainment Başkanı Xu-Man Lee, Aespa'nın gerçek ve sanal dünyaların sınırlarını aşan geleceğin küresel bir projesi olduğunu ifade etmiştir.¹¹⁰

K-pop'un gençler üzerindeki etkisinin nedenlerinden biri de, K-pop yıldızlarının gösterilerinin bir tür arttırılmış eğlence niteliği taşımasıdır. İlginç tonlar, ritimler, yıldız kostümleri, şarkıcı ve dansçı birliği, vücut şekli, koreografi, akrobasi, hipnotik vücut hareketleri, dansçı ve kameramanların sahne kullanımı, performans sırasında görsel efektler, ışıklandırma, ekran içeriğinin hazırlanması, seyircisinin katılımı tüm bu faktörlerin giderek daha fazla eğlenceye dönüşmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Konserler arka planda şirket mutfağında estetik olarak çok iyi planlanmaktadır. Tüm bu hazırlıklar sonucunda, zaman, konserlerde sanki soluksuzca akıp gidiyormuşçasına hızlandırılmış bir şekilde algılanır. Seyirciler her an bitecek bir anın içindedir, bu yüzden de her saniyenin doyumsuzluğunun kaçırılmaması gerekir. Bunun yanı sıra, şarkı sözleri yeni iletişim teknolojilerinin getirdiği olgulara işaret eden yeni sözcükleri veya jargonları içerir. Müzikler tanınmış uluslararası müzisyenler yardımı ile üretilir, her şirketin kendi Youtube kanalı vardır, şarkıların teaserları (tanıtım) piyasa için ayrı ayrı hazırlanır ve sosyal medyada geri dönüşler (come back) çok önceden dolaşıma sokulur.¹¹¹

Bu çevrimiçi dalgayla beraber "genç, internet kullanmayı bilen ve son derece motive bir hayran kitlesi" oluşturulmaktadır. K-pop'un en popüler gruplarından biri olan BTS'in resmi Twitter hesabında güncel olarak "sadece" 47.766.651 takipçisi bulunmaktadır. Grup, 2018'de en yüksek Twitter etkileşimi alan müzik hareketi olarak Guinness rekorlar kitabına adını yazdırmıştır. Bu başarıda K-pop'un markalaşması etkili olsa da en önemli başarı kaynağının kendilerine özgü sadık hayran kitlesi olduğu söylenebilir.¹¹² Ayrıca grup üyeleri, 6 Aralık 2021 tarihinde Instagram hesaplarını herkese açık hale getirerek takipçilerini sevindirirken, tekrardan Guinness rekorlar kitabına adlarını yazdırmışlardır. Sempatik tavırları ile öne çıkan grup üyelerinden V (Kim Teahyung), bir milyon takipçiye en hızlı ulaşan hesaba (43 dakika) sahiptir. Bu hesap, Instagram tarihinde takipçi sayısı 20 milyona ve kısa bir süre sonrada 30 milyona en hızlı ulaşan (28 gün) hesap olmuştur (Güncel takipçi sayısı 52.6

¹¹⁰ <https://yenimedya.wordpress.com/2021/03/13/aespa-k-popta-teknolojinin-ve-sanal-unlulurin-yukselisi/>, (erişim tarihi 06.02.2022).

¹¹¹ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası "Hallyu" Güney Kore'de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 137.

¹¹² Sprinkel, *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarları*, s. 47.

milyondur).¹¹³ Benzer durum diğer grup üyeleri için de geçerlidir. Bu başarının altında grupların sıkı takipçisi olan fandomların büyük etkisi olduğu söylenebilir. Her K-pop grubunun fandomlarının, BLACKPINK-BLINK, EXO-EXO-L, BTS-ARMY gibi isimleri vardır. En etkili hayran gruplarından biri olan Army, aslında “Adorable Representative MC for Youth/Gençliğin Hayran Olunası Temsilcisi” anlamına gelmektedir. Çoğu zaman kelimenin kendi anlamıyla “ordu” olarak kullanılmaktadır. BTS’in gerçekten dünyayı etkilemesine yardım eden bir ordu dolusu hayranının bulunduğu söylenebilir.¹¹⁴ “BTS-ARMY fenomenlerin gücünü aldığı kaynaktır” diyen Billboard dergisi, Army şarkı sözlerinin ve Kore medyasındaki haberlerin ve grubun düzenli olarak paylaşılan videolarının çevirisini yapmakta; BTS Twitter ve Youtube’da birinci sıralara yükselsin diye tıklayıp izlemekte, beğenip paylaşmakta ve bu sayede çevrimiçi anket ve yarışmalara hükmetmektedir. Big Hit, Army’nin gazabına uğramamak için hayran sayfasındaki haberleri ve güncellemeleri paylaşmayı asla ihmal etmemektedir. BTS, 2017’de Time Dergisi’nin internetteki en etkili 25 kişi listesine girmiştir. Bu başarıda, dergi okurlarına yıllık Time 100 listesine kimlerin girmesi gerektiği sorulduğunda, Armylerin, BTS’i aktif bir şekilde desteklemelerinin rolü olduğu ifade edilebilir. Bu desteği karşılıklı bir etkileşime çeviren grup, sürekli hayranlarına destekleri ve ilhamları için teşekkür etmekte ve hayran-grup bağlarını güçlü tutmaya çalışmaktadır. Aynı minvalde grup üyeleri, aldıkları ödülleri Armylere hediye etmektedir. Örneğin Jin, ilk kez Hot 100 listesine girdikten sonra verdiği röportajda *“müziği siz yapsanız da yükselmek için insanların dinlemesine muhtaçsınız. Armylere her zaman minnettarım ve onları çok seviyorum”* demiştir. Armylerin hem gruba karşı hem de kendi aralarında kuvvetli bir bağa sahip oldukları izlenmektedir. Onlar, bu bağ sayesinde birbirlerini desteklemekte ve mesajlar yoluyla iletişim kurmaktadır. Bu bağın onları, farklı kişilik ve kültürlerdeki insanların bir araya geldiği, dünya çapında bir aile ve topluluk yaptığı söylenebilir. Bu bağlamda grubun en büyük başarısının; çok sayıda insanı ortak bir paydada buluşturmak, sadece grubu değil, birbirini de seven, dünyanın her yerinden geniş ve kendine özgü bir hayran kitlesi yaratmak olduğu iddia edilebilir.¹¹⁵

Sonuç olarak; özellikle BTS’in küresel olarak bu kadar büyük başarı sağlamasının arkasında yatan en önemli nedenin, grubun şarkı sözlerinin; eğitim baskısı, işsizlik kaygısı, aile içi şiddet, kimliğini sorgulama, sevgisizlik, cinsellik, yabancılaşma gibi gençlik sorunlarına değinmesi olduğu ifade edilebilir. Buna en iyi örnek olarak BTS grubu lideri

¹¹³<https://www.korezin.com/2021/12/28/guinness-2021de-bts-tarafından-kirılan-tum-rekorlar/>, (erişim tarihi: 05.02.2022).

¹¹⁴<https://www.korezin.com/>, (erişim tarihi: 29.10.2021).

¹¹⁵ Sprinkel, *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarlar*, ss. 50-51.

oldukça büyük hayran grupları bulunan K-pop'un, Türkiye'de de hayranlık sürecinin ilkokul düzeyinde başladığı ve üniversite yıllarında dahi devam ettiği.

1.7.4. Hallyu Dalgası

Kore dalgası olarak ifade edilen Hallyu, bir anda üretilmiş bir kavram değildir. O bir hikâyeye, tarihsel bağlama, işaret ettiği çok boyutlu ve çok yönlü fenomeni göstermeye aracılık eden bir anlam örüntüsüne sahiptir. What is love? adlı Güney Kore dizisinin 1990'lı yılların sonuna doğru Çin'de gösterimiyle ulaşılan reyting başarısı, hayran sayısının giderek artmasına sebep olmuş ve Çin medyası tarafından Hallyu olarak nitelendirilmeye başlamıştır.¹¹⁹

Güney Kore'nin eğlencenin başkenti olma sürecini kısaca özetlemek gerekirse; 1986 yılında yapılan bir düzenleme ile sansür yasakları kaldırılmış, bu sayede eğlence endüstrisinin tümüne ciddi sanatsal özgürlükler verilmiştir. 1988'de yabancı turist ziyaretleri Güney Kore hükümeti tarafından serbest bırakılmış, böylece turizmin hareketlenmesi sağlanmıştır. 1999'da Kore merkezli casusluk-gerilim türündeki Swiri piyasaya sürülmüş, 2000'de Kore dizi Autum in My Heart piyasaya çıkarılmıştır. 2002'de ise televizyon dizisi Winter Sonata Japonya'da prömiyer yapmış ve bu yeniliklerle beraber, ülkeyi ekonomik olarak güçlü hale getirecek gelişmelerin temelleri atılmıştır.

Güney Kore eğlence sektörünün tarihi gelişimine kronolojik olarak kısaca değinilecek olursa süreç şöyle özetlenebilir; 2012'de PSY'nin "Gangnam Style"ı Youtbe'da bir milyar izlenmeye ulaşan ilk video olmuştur. 2012'de Kaliforniya'da K-pop festivali KCON düzenlenmiş ve ilk şov Irvine tarafından sahnelenmiştir. İlk konser 20.000 izleyici toplamış ve yine 2012'de Samsung dünyanın en çok satan telefon markası olmuştur. 2016'da Kore'nin hit parçalarından My Love from Anethor Star, K-drama dizileri üzerindeki sansür ve kısıtlama kalktıktan sonra, Çin'de prömiyer yapmıştır. 2018'de tüm dünyanın gözü, aynı yıl gerçekleştirilen Kış Olimpiyatları'na ev sahipliği yapan Güney Kore'ye dönmüştür. Etkinlikler boyunca çok sayıda K-pop grubu ve eğlencesi sahne almıştır.¹²⁰ Bu vesileyle tanınırlığını arttıran Hallyu dalgası katlanarak tüm dünyada etkisini devam ettirmektedir.

Güney Kore medya içerikleri ve kültürünün popülaritesindeki artış, özellikle Çin, Tayvan ve Japonya gibi ülkelerde anti-Hallyu duygularını ve kampanyalarını da kışkırtmıştır. Anti-Hallyu akımı, bazı akademisyenler tarafından Hallyu'nun birkaç yıllık kısa bir fenomen olarak görülmesine ve düşünülmesine neden olmuştur. Ancak tüm bunlara rağmen daha farklı ve daha geniş ürünlerle Doğu Asya'nın ötesinde bulunan ülkelere de ulaşan Hallyu bitmemiş,

¹¹⁹ Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, s. 23.

¹²⁰ Sprinkel, *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarlar*, ss. 14.15.

televizyon dizileri ve pop müzik ile başlamasına rağmen “sadece bu iki alanla sınırlı kalmamıştır. Hallyu, Güney Kore dilinin, yiyecek ve kültürünün kısaca Güney Koreli olan her şeyin pasif alımından aktif katılımına uzanan bir yelpazede genişlemiştir.”¹²¹

Hallyu'yu kurgulayanların önemli stratejilerinden biri de, çoğunlukla Asya ülkelerindeki insanlardan oluşan hedef kitlesini ve onların kültürlerini dikkatli bir şekilde araştırmaktır. Kore hükümeti, hangi Kore Dalgası ürünlerinin farklı pazarlarda en iyi başarı olasılığına sahip olacağını anlamak için, bu Asya ülkelerini ve kültürlerini yakından takip etmiştir. Ayrıca Kore hükümeti, Kore'nin sunduğu ürünleri sergileyen farklı kültürel festivaller düzenleyip, Kore'nin benzersizliğini tanıtmak için, halkla ilişkiler kampanyaları yürüterek ve çok elverişli bir ortam oluşturarak, dolaylı bir şekilde eğlence endüstrisine yardımcı olmuş ve bu sayede, Hallyu'yu Kore dışında da yönetmede çok aktif bir rol oynamıştır. Ağustos 2020 itibariyle Kore Kültür ve Bilgi Servisi, Hallyu'yu tanıtmak için Afrika, Asya-Pasifik, Avrupa ve Amerika'da yer alan 28 ülkede 32 Kore Kültür Merkezi kurmuştur. UNESCO İstatistik Enstitüsü'ne göre, kültürel malların küresel ticareti 2017'de 16,4 trilyon ABD dolarına ulaşmış ve Kore hükümeti bu pastadan aldığı payın önemli bir bölümünün gelişerek devam edeceğini ön görmüştür. Başkan Park Geun-hye, 2013 yılında yaptığı açılış konuşmasında, Yaratıcı Ekonomi Politikası Uygulama Sürecini duyururken, yaratıcı bir ekonominin temelini atmak için yedi temel stratejiyi şu şekilde açıklamıştır;

- Yeni pazarlar ve istihdam yaratma,
- Gelecekte büyüyen bir iş olarak yazılım geliştirme,
- Açılma ve paylaşma yoluyla yaratıcı ekonomiyi gerçekleştirme,
- Start-up için ulusun hazırlama,
- Spesifikasyonların ötesine bakmak için bir işe alım sisteminin inşası,
- Koreli gençlerin dünyayı hareket ettirdiği K-Move'un tanıtımı,
- MSIP'nin Oluşturulması (Bilim, BİT ve Gelecek Planlama Bakanlığı).

Eğlence endüstrisi, kitlelerin nabzını tutma ve çekici filmler ve dramalar üretme konusunda çok proaktif çalışmıştır. Kore Turizm Örgütü (KTO), Kore'deki bu büyük ilgiden faydalanmak için, turistlere çok cazip tur paketleri sunmuştur. Bu paketler, Kore dizileriyle ün kazanmış yerlere geziler, özel çekim alanlarına seyahat vb. içermektedir.¹²² Yapılan çalışmalar boyunca Hallyu kültürüne tutkuyla bağlı Hallyu kulüplerinin sayısı artmaya devam etmiştir. Her yıl kulüp sayısı %7, üye sayısı ise %36 artmaktadır. Bu, beş yılda beş kat artış

¹²¹ Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, s. 25.

¹²² <https://martinroll.com/resources/articles/asia/korean-wave-hallyu-the-rise-of-koreas-cultural-economy-pop-culture/>, (erişim tarihi:11.11.2021).

olduğu anlamına gelmektedir. Hallyu kulüpleri arasında BTS hayran kulübü “Army” ve Black Pink hayran kulübü “Blink” gibi K-Pop hayran kulüpleri oldukça kalabalıktır. Ayrıca Kore dizileri, yemek ve turizm gibi çeşitli alanlara ait kulüpler de faaliyet göstermektedir. Hayranlar, aktif hayran kulübü etkinlikleriyle destekledikleri şarkıcının gelişimine ve K-Pop'a katkıda bulunurlar. Hayranlar, şarkıcıları sadece yıldızlar olarak düşünmezler. İdol grubunu ortaya çıktıkları ilk günlerinden beri destekleyen hayranlar, üyelerin yetişkinlere dönüşmesini, birlikte büyümenin memnuniyetini ve ödülünü paylaşarak güçlü bir bağ oluştururlar.¹²³

Türkiye Kore dizileri ile 2005 yılında TRT ekranlarında yayınlanan tarihi dizi Denizler İmparatoru ile tanışmıştır. TRT'nin yayınladığı ikinci dizi olan Düşlerimin Prensi adlı romantik komedi dizisinin yaz tatili sırasında yayına girmesi, takipçilerin büyük bir kısmının öğrencilerden oluşmasına neden olmuştur. Hallyu, Avrupa'da yeni bir fenomenken Türkiye'de bu rüzgâr daha geniş ve güçlü olarak esmeye başlamıştır. Türkiye'de birçok genç bu dalgaya kapılmış, Kore dizileri izlemeyi, Kore müziği dinlemeyi ve Kore filmlerini tercih etmiştir. İki ülke arasındaki kültürel bağlar ve iyi ilişkiler, Hallyu'nun etkili olmasında önemli rol oynamıştır. Kore Savaşı sırasında kurulan güçlü dostluk, iki halk tarafından çok değerli algılanmış, Türkiye'den 8.000 kilometre uzakta olmasına rağmen, Güney Kore, Türk halkının en sempati duyduğu ülkelerinden biri halini almıştır. Hallyu, Türkiye ile Güney Kore arasındaki coğrafi uçurumu kapatarak iki ülke arasında durgun olan bağların aktifleşmesine yol açmıştır. Güney Kore dizileri, filmleri ve müzikleri batıdan doğuya Türk gençliğinin ilgisini çekmiştir. Güney Kore, Hallyu içeriğini başarılı bir şekilde birleştirirken, Türk izleyiciler içerikte benzerlikler bulmuş ve bu ürünlere yakınlık hissetmiştir. Bu dalganın ana nedenlerinden biri, Kore hükümetinin hayranlarına verdiği destektir. Kore hükümeti, Hallyu ile birlikte geleneksel Güney Kore imajını kopyalamak ve yaymak için çeşitli yöntemler geliştirmeye başlamıştır. "Kore dalgası" popüler kültürel ürünlerle başarılı olmuş ve Güney Kore'nin profilini yükseltmiştir. Kore hükümetinin Türkiye'deki Kore dalgasını destekleme planının bir parçası olarak, büyükelçilik Koreli hayranların faaliyetlerini desteklemeye devam etmektedir. Ankara'da Ekim 2011'de Güney Kore hükümetinin bir parçası olan "Kore Kültür Merkezi" açılmıştır. Kore Kültür Merkezi'nin resmi internet sitesinde merkezin amacı şu şekilde ifade edilmektedir: *“Kore Kültür Merkezi, Kore kültürünü tanıtmak için Türkiye genelinde Kore ile ilgili kurum ve gruplarla işbirliği içinde Kore üzerine sergiler, gösteriler, sempozyumlar ve seminerler düzenleyecektir.”* Türkiye'de Kore Dalgası, Kore hükümetinin ve kültür merkezlerinin güçlü çabaları ve hayranların ısrarlı tavırları sonucunda Kore kültürü

¹²³ <https://tr.korean-culture.org/tr/144/contents/858>, (erişim tarihi:12.11.2021).

sadece gündelik hayata girmekle kalmamış, aynı zamanda popüler Amerika kültürü karşısında hayranlar için farklı bir konuma gelmiştir. Bununla beraber Amerikanlaşmadan uzaklaşan hayranlar için Korelileşmeye doğru giden bir yol açılmıştır.¹²⁴

Hallyu olgusunun arka planını ve onun sergilemiş olduğu büyük başarıyı açıklamaya yönelik yapılan tüm tespit ve teorilerin onu anlatmaya yetmeyeceği bir gerçektir. Söz konusu teorilerin, bu fenomenin ileriki dönemlerde alacağı şekli kestirmesinin güç olmasıyla beraber; Hallyu'nun ne olduğunu, izleyicinin ona niçin yöneldiğini ve Hallyu eliyle aslında ne yapıldığını anlamada önemli katkı sağladığı söylenebilir. Bu açıdan ele alındığında Hallyu'yu Güney Kore'nin küresel/küyerel, profesyonel, lojistik-stratejik kültür endüstrisi ve yumuşak gücü olarak tanımlayabilmek mümkündür.¹²⁵

¹²⁴ Fırat, “Küresel Yönde Ters Akış: Asya’dan Doğan Alternatif Bir Popüler Kültür”, ss. 69-71.

¹²⁵ Macit, *Kore Dalgası Kültür Popüler Kültür Fenomeni HALLYU/Kore Dizileri*, s. 76.

İKİNCİ BÖLÜM

HALYU: KORE DALGASININ İMAM-HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİ VE SONUÇLARI (K-POP MÜZİĞİ ÖRNEĞİ)

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Hallyu: Kore Dalgasının İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerindeki Etki ve Sonuçları (K-pop Müziği Örneği)'ni tespit etmektir. Son yıllarda, tüm dünyada oldukça büyük bir takipçi sayısına ulaşan Kore dalgası (Hallyu), Türkiye'de de yüksek oranda ve sadık bir hayran kitlesine ulaşmıştır. Bu sebeple araştırmada, Türkiye'de oldukça geniş hayran kitlesi bulunan Güney Kore müziğinin (K-pop) İmam Hatip Lisesi öğrencileri arasında ne kadar popüler olduğu, dinlenme oranları ve bu hayranlığın altında yatan sebepler konu edinilmiştir.

2.2. Araştırmanın Önemi

Güney Kore popüler kültürü son yıllarda bir imaj değişikliğine giderek, etkinliğini Kore Müziği (K-pop) aracılığı ile devam ettirmeye çalışmaktadır. Küreselleşme ile beraber kitle iletişim araçları Kore kültür ürünlerinin tüm dünyada hızla yayılmasına olanak sağlamıştır. Bu kitlesel yayılma K-pop hayranları arasında oldukça önemli bir etkileşime ve kendi aralarında yeni bir iletişim dili geliştirmelerine sebep olmuştur. Alan yazına bakıldığında; Türkiye'de oldukça geniş bir alana yayılan K-pop hayran kitlesi konusunda henüz yeterli sayıda akademik çalışmanın¹²⁶ yapılmadığı görülmektedir. Bu yönüyle araştırma, hem bu süreçten sonra yapılacak benzer çalışmalara kaynak teşkil edecek hem de politika yapıcılara rehberlik yapacak bir özelliğe sahiptir.

2.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın nasıl yapıldığını açıklayan kısma yöntem denir. Bu bilgiler okuyucuya araştırmanın yönteminin uygunluğunu, bulguların geçerlik ve güvenirliliğini değerlendirme

¹²⁶Taşdemir, *Fandom: Güney Kore Hayranlığı ve Bir Kültür Taşıyıcısı Olarak Güney Kore Dizileri*, ss.1-93; Fatma Özturhan, *İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Güney Kore Dizileri İzleme Durumları ve Dizilerin Etkileri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2019; Sümeyye Asa, *Güney Kore Popüler Kültürü'nün (Hallyu) İmam Hatip Lisesi Öğrencilerine Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2019; Alptekin Keskin, *Güney Kore K-Pop Popüler Kültürü ve Türkiye'deki Yansımaları: Sosyolojik Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022; Nihan Özcan, *Müzik Grubu Hayranlığından Hayran Kurguya: Güney Koreli Müzik Grubu BTS'in Sosyo-Teknolojik Bağları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022; Ezgi Karakış, *Yeni Güney Kore Sinemasında Psikanalizm: KimKıduk, Lee Chang-Dong ve Park Chan-Wook Filmlerinin Ruhblimsel Çözümlemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 2018.

imkânı verir.¹²⁷ Nitel araştırmalar algı ve olayların bütünlüğü bozulmadan doğal akışında gözlemlenerek odaklanılan bir araştırma sürecidir. Araştırmacı olaya yorumlayıcı ve doğal yoldan yaklaşırken gözlem, görüşme, doküman, analiz gibi birden fazla teknik kullanır.¹²⁸ Nitel araştırmaların son dönemlerde eğitim bilimleri, kültürel incelemeler, dilbilim, antropoloji, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlarda araştırmacılar tarafından daha sık kullanıldığı görülmektedir.¹²⁹

Çalışmada nitel bilgi toplama yöntemi olarak durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmaları literatürde farklı şekillerde adlandırılır, bunlar vaka çalışmaları, örnek olay incelemeleri ve yöntemleridir. Durum çalışması daha çok karmaşık sosyal olayları anlamlandırmak için geliştirilmiştir. Durum çalışmaları olaya gerçekte neyin sebep olduğunu ve gelecekteki araştırmalarda nelerin daha ayrıntılı olarak ele alınması gerektiğini anlamaya yardımcı olur. İlgili alanları hakkında derinlemesine bilgi sağlayabilen vaka çalışmaları, eğitim araştırmalarının yapısına çok uygundur.¹³⁰

Bu çalışmanın verileri nitel araştırma yöntemiyle elde edilmiştir. Bu süreçte araştırmaya konu olan kişilerin araştırılmak istenilen durumu nasıl deneyimledikleri ve problemlere yükledikleri anlamları tespit edip gündeme getirerek anlamaya çalışır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış bir görüşmede araştırmacı, görüşmecilere rehberlik edecek belirli sorular hazırlar ve bu soruları sorar. Ancak görüşme sırasında yeni bir soru sorarak konu açılması gerekirse soruyu görüşmeciye yönlendirilebilir. Görüşme sırasında araştırmacı görüşmecinin sözlü olmayan mesajlarını gözlemleyebilir ve esneklik gösterebilmektedir.¹³¹

Araştırmada veri toplama aracı olarak; İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin Güney Kore algısını K-pop örneği üzerinden değerlendirebilmek amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmanın problemleri tespit edildikten sonra, literatür araştırmaları neticesinde ana sorular oluşturulmuş ve araştırmacının daha kapsamlı olması için sondaj sorular ile desteklenmiştir. Hazırlanan sorular alan içi ve alan dışı iki uzmana gönderilmiş ve onay alındıktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha önceden K-pop müziği hayranı bir grup genç ile sorular test edilmiş ve görüşme tekniği ile ilgili pratik yapılarak öğrencilerin yaklaşımı gözlemlenmiştir. Tüm araştırma boyunca ve sondaj soruların geliştirilmesi aşamasında araştırmacının iyi bir K-pop dinleyicisi olan 16 yaşındaki imam-hatip lisesi

¹²⁷ Ali Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Akademi, 13. Bsk., Ankara, 2018, s. 343.

¹²⁸ Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, s. 305.

¹²⁹ Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik Ve İlkeler*, s. 35.

¹³⁰ Berrak Aytaçlı, “Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış”, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, C. 3, S. 1, 2012, ss. 1-8.

¹³¹ Uçar, “İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin “İmam Hatipli” Vizyonu”, ss. 80-89.

öğrencisi kızının konuyla ilgili bilgi ve tecrübelerinden de oldukça istifade edilmiştir. Gençlerin konuşma dili, hassasiyetleri, konuya bakış açıları hakkında bilgi edinmek için popüler olan grupların ve şirketlerin sosyal medya hesapları süreç boyunca sıkı bir şekilde takip edilmiş, müzikler Türkçe anlamlarıyla dinlenmiştir. Bu tecrübeler konuya hâkimiyet kazandırmış, görüşülen katılımcıların övgüsüne, kendilerini daha rahat ifade edebilmesine ve araştırmacıya karşı güven ortamı oluşmasına olanak sağlamış, görüşmeler oldukça verimli geçmiştir.

2.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi, Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni, Antalya'daki İmam-hatip liselerinde öğrenim gören ve Türkiye'deki küresel Hallyu dalgasından etkilenerek K-pop hayran kitlesine dâhil olan gençlerdir. Araştırmanın örneklemi ise, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Antalya'da öğrenim gören 24 imam-hatip lisesi öğrencisi (9. ve 10. sınıf) oluşturmaktadır. Hallyu'nun daha çok genç kızlara yönelik içerikler üretmesi nedeniyle örneklem kızlar üzerinde yoğunlaşmış; ancak K-pop hakkında bilgisi olan erkek öğrencilerin görüşlerine de araştırma kapsamında yer verilmiştir. Örneklem belirlenirken pek çok K-pop grup ve üyeleri, sosyal medya hesapları takibe alınmış, konu hakkında yeterli incelemeler ve literatür taraması yapıldıktan sonra halen K-pop hayranı olan öğrenciler dikkate alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin liseden önceki ortaokul döneminde hayranlıklarını tespit etmek için katılımcılar 9. ve 10. sınıflardan seçilmiş, böylece örneklem; en az 2, en çok 5 yıldır Hallyu dalgasından etkilendiği düşünülen hayranlar ile gerçekleştirilerek daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesi hedeflenmiştir.

Bu araştırmadaki veriler; Antalya merkez ilçelerinde bulunan 6 İmam-hatip lisesinde (Hacı Dudu Mehmet Gebizli Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Hayme Ana Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Antalya Anadolu İmam Hatip Lisesi, Döşemealtı Anadolu İmam Hatip Lisesi, Döşemealtı Şehit Volkan Canöz Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kepez Mahmut Celalettin Ökten Anadolu İmam Hatip Lisesi) 2021-2022 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören, 9. ve 10. sınıftaki 24 öğrenci (bkz. Ek-2) ile yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde elde edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

K-Pop dinleme alışkanlıklarının altında yatan sebeplerin ve K-Pop dinleme sürecinde yaşananların neler olduğunun katılımcı görüşleri ile açıklanmaya çalışıldığı bu çalışma iki aşamada ilerlemiştir. İlk aşamada katılımcı görüşlerinden hareketle betimsel nitelikteki sorular grafiklerle incelenmiş, frekans ve yüzde aracılığıyla katılımcı tercihleri belirlenmiştir. Bir diğer aşamada ise nitel sorulardan elde edilen katılımcı ifadeleri alt tema-

kod ilişki içerisinde içerik analizi¹³² ile incelenmiştir. İçerik analizi neticesinde her soruya ilişkin alt temalar ve kodlar belirlenerek frekans ve yüzde bilgileri ile açıklanmıştır. Araştırmada ayrıca alt tema ve kodlara ait katılımcı görüşlerinden örnekler verilmiştir. Verilerin örnekler doğrudan alıntılar aracılığıyla yapılmış olup herhangi bir manipülasyon yapılmamıştır.

2.6. Bulgular

Antalya il sınırları içerisinde belirlenen okullarda katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler neticesinde elde edilen veriler değerlendirilmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda belirtilen başlıklarda sırasıyla ele alınmıştır.

2.6.1. Katılımcıların K-pop ile Tanışma Süreci

“Güney Kore K-Pop müziğini nasıl dinlemeye başladınız?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.7’de gösterilmiştir.

Tablo 2.1 Katılımcıların K-Pop ile Tanıma Süreçlerine İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tanıma kaynağı	Arkadaş	17	70,8
	Sosyal medya	6	25,0
	Fan	4	16,7
	Akraba	3	12,5
	Kendim	2	8,3
	Aile	1	4,2
Tanıma öncesi tepki	Merak ettim	6	25,0
	Arkadaş baskısı	5	20,8
	Posterler dikkatimi çekti	4	16,7
	Önyargılıydim	3	12,5
	Dinlemiyorum	3	12,5
İlk duygu ve eylem	Hoşuma gitti	5	20,8
	Araştırmaya başlama	4	16,7
	Farklı geldi	3	12,5
	Huzur buldum	2	8,3
	Kendimi iyi hissettiriyor	2	8,3
	Hoşuma gitmiyor	2	8,3

Katılımcıların K-Pop dinleme sürecine ilişkin görüşleri: tanıma kaynağı, tanıma öncesi tepki ve dinlemeye başladıktan sonra gösterdikleri ilk duygu ve eylem olmak üzere üç alt

¹³² Geniş bilgi için bkz. Yavuz Akbulut, “Verilerin Analizi”, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ed. Adile Aşkın Kurt, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013, ss.155-159.

temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların K-Pop ile olan tanıma kaynakları incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “arkadaş” ($f=17$, %70,8) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “sosyal medya” ($f=6$, %25,0), “fan” ($f=4$, %16,7), “akraba” ($f=3$, %12,5), “kendim” ($f=2$, %8,3) ve “aile” ($f=1$, %4,2) kodları izlemiştir. Bir diğer alt tema olan tanıma öncesi tepki alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “merak ettim” ($f=6$, %25,0) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “arkadaş baskısı” ($f=5$, %20,8), “posterler dikkatimi çekti” ($f=4$, %16,7), “önyargılıydım” ($f=3$, %12,5) ve “dinlemiyorum” ($f=3$, %12,5) kodları gelmektedir. Son alt tema olan ilk duygu ve eylem alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “hoşuma gitti” ($f=5$, %20,8) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “araştırmaya başlama” ($f=4$, %16,7), “farklı geldi” ($f=3$, %12,5), “huzur buldum” ($f=2$, %8,3), “kendimi iyi hissettiriyor” ($f=2$, %8,3) ve “hoşuma gitmiyor” ($f=2$, %8,3) kodları gelmektedir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

Bu araştırmada Güney Kore kültürünün dünyaya tanıtılmasında kullanılan müzik endüstrisinin en önemli aracı olan K-pop’un, gençler arasında hızla yaygınlaşmasına, en fazla arkadaş etkisinin neden olduğu gözlemlenmiştir. Aile veya akrabalar arasında daha önce bu müzik türüyle tanışmış ve hayran haline gelmiş dinleyicilerin bulunması etkilenmenin katsayısını artırmıştır. Sosyal medyanın yoğun olarak kullanılması, merakla başlayan süreçlerin bir süre sonra hoşlanarak kalıcı ve etkin bir tüketici haline dönüşmesini hızlandırmıştır. Öğrencilerin, sosyal çevrelerindeki kişiler vasıtasıyla hızlı ve kolay bir şekilde K-pop dinlemeye başlamış olması, Hallyu hareketinin başarılı olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

(K2): *“Daha küçükken böyle kuzenim dinliyordu, bende gördüm ondan, biraz büyüyünce 6. ve 7. sınıfa gelince arkadaşlarım da dinliyordu bende merak saldım dinlemeye başladım.”*

(K4): *“İlk başta arkadaş ortamından dolayı önyargı ile bakıyorlar ya ilk başta öyle bakmıştım ama sonradan çocukluk arkadaşım dinliyordu, odasında posterler filan asmıştı, çok hoşuma gitmişti, sonra ben de dinlemeye başladım, hoşuma gitti. Üç buçuk senedir dinliyorum”*

(K7): *“Benim arkadaşım vardı, çok seviyordu. BTS, Blackpink falan hadi birlikte dinleyelim dedi, o alıştırdı. Beş yıldır dinliyorum.”*

Bu ilk tanışmanın ardından sosyal medya kanallarında hayran kitlesi tarafından sürekli paylaşımlarda bulunulmasının, bu sürecin bağımlılığa dönüşüp beslenerek güçlenmesine neden olduğu söylenebilir. Ayrıca K-popla bu türden birçok kanal ve ortamda sıklıkla

karşılaşılması, ister istemez oluşan merakın çoğalmasına ve bir süre sonra dinlenen müziğin tarzıyla, sözleriyle veya söyleyen kişilerle duygusal bir bağın kurulmasına da katkı sağladığı ifade edilebilir. Kişinin kurulan bu duygusal bağla birlikte bu tür deneyimlerin yaygınlaşmasında gönüllü ve etkin bir rol aldığı da dile getirilebilir.

(K15): *“Benim bir arkadaşım var, onun bayağı fanı avatarlarında (sanal ortamda kişiyi temsil eden grafik bedenler) Blackpink resimleri falan var Instagram’da falan denk geliyorduk.”*

(K19): *“Şarkıdan çeviri çok dinlerim, K-popla da böyle tanıştım, sözleri hoşuma gitti, sonra araştırmaya başladım. Arkadaşlarımdan dinleyenler vardı, ama ben daha çok kendi kendime tanıştım.”*

(K11): *“Küçüktüm biraz Youtube’den gördüm. Babaannem ölmüştü, morali bozuktu, okula gitmiyordum. Youtube’den BTS grubunu gördüm, şarkıları için dinlemeye başladım. Sonra şarkıların anlamlarını öğrendikten sonra o grubun fandomu var army ona girmeyi düşündüm ve armylere dahil oldum.”*

K-pop içeriklerinin ve sözlerinin, orta sınıf, alt sınıf veya köylü, kentli fark etmeksizin her kesimden insana hitap edebilme kapasitesine sahip olması ve aynı zamanda, dinleyici gençlerin ailelerinin de bundan rahatsız olmamaları K-pop’un yaygınlaşmasının en önemli nedenleri arasına alınabilir. Şarkı sözlerinin, dinleyici etkileme ve bir bağımlı haline getirme hususunda kullanılan enstrümanlardan, yapılan müzik ve çekilen videolardan çok daha fazla etkiye sahip olduğu kabul edilebilir bir gerçekliğe sahiptir.

(K13): *“...yaklaşık bir buçuk yıl önce tanıştım. Aslında 5. sınıfta dinliyordum ama hâkim değildim. Babam eskiden imamdı bundan dolayı her türlü hareketime dikkat etmem gerekiyordu. Kusura bakmayın ben heyecanlanınca sesim titriyor. 15 yaşındayım çok fazla baskı vardı ve yorulmuştum artık ondan sonra rastgele karşıma çıktı K-pop. Şarkılarını dinlemişim bir şekilde içime dokundu. O şekilde araştırmaya başladım o zaman, yavaş yavaş içlerine girmeye başladıkça kendimi iyi hissetmeye başladım.”*

(K20): *“Baktım ilk başta beni sarmamıştı yıllar sonra tekrar baktım ve sarmaya başladı, eğlenceli gelmeye başladı müzik türleri, beni cezbetti, dinlemeye başladım, böyle böyle gelişti.”*

(K18): *“...Daha sonra ben de merak ettim araştırmaya başladım. Dinleyince beğendim böyle sözleri, hoşuma gitti. Sonra üyeler hakkında araştırma yapmaya başladım, onların kişilik özellikleri, kendi hayatlarını özel hayatları ile ilgili olan şeyler. Onların hayatları ile ilgili onların sözleri, davranışları hoşuma gitti, şarkılarını dinlemek bana kendimi iyi hissettiriyordu.”*

K-pop yıldızlarının sosyal yaşam içerisinde kibarlıkları ve ölçülü davranışları benzer kültüre sahip Anadolu insanıyla daha hızlı bir bağ kurmasına neden olmuştur. Batı müziğinde karşılaşılan abartılı ve gösterişli yaşayan yıldızlardan sonra, neredeyse kendisi gibi olan bu kültür elçilerinin sevilip, kabul edilmesi daha mümkün hale gelmiştir. Bu kültür transferi çalışması sadece devlet eliyle desteklenen bir proje değildir. Özellikle bu hususta profesyonel hizmet üretebilen müzik ajanslarının etkisinin çok büyük katkısı unutulmamalıdır. Devlet ve özel teşebbüs işbirliği müzik endüstrisinde veya kültür transferinde etkili olmakla ve başarı oranını artırmakla birlikte ekonomik, siyasi veya askeri alanlarda da aynı etkiye sahiptir.

Bütün bunlarla birlikte bu müziğin etkisinde kalmayan, tüm uyarıcılara rağmen dinlemeyen öğrencilerin de olduğu kabul edilmelidir. Bunun birçok nedeni söz konusu edilebilir, ancak yaygınlaşmasına etki eden kültürel yakınlıklarda, müzik tarzının benzeşmesinde, içerik ve söyleyenlerle kurulan duygusal bağlarda ve özellikle cinsiyet farklılıklarının da buna neden olduğu dile getirilebilir.

(K21): *“Ben bu müziği dinlemiyorum, internetten tanıştığım çoğu arkadaşım özellikle kızlar erkeklerden de tanıyorum sevenleri. Ben dinledim, çok hoşuma gitmiyor ama internetteki arkadaşlarımdan duydum dinliyorlar.”*

(K22): *“Tabii ki herkes duymuştur bir şekilde. Merak edip dinledim ama özel bilgi durumum yok. Bence gençler arkadaş ve sosyal medya aracılığı ile tanıyor bu müzik türüyle.”*

(K23): *“Ortaokulda kızlar çok dinliyordu. Birkaç arkadaşım da vardı dinleyen, merak ettim açıp dinledim. Çok da sevdiğim söylenemez.”*

Katılımcıların K-pop dinleme sürecine ilişkin görüşleri: tanıma kaynağı, tanıma öncesi tepki ve dinlemeye başladıktan sonra gösterdikleri ilk duygu ve eylem olmak üzere üç alt temada toplanmıştır. Sonuçlardan anlaşılabileceği üzere gençler en çok arkadaşları vasıtasıyla bu müzikle tanışmaktadır. Lise dönemindeki gençlerin davranış şekilleri oluşurken en çok akran gruplarından etkilendiği bilinmektedir. Akran grupları için kişinin neyi sevip, neyi sevmeyeceği hususunda aileden ve öğretmenden daha güçlü bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir.¹³³ Bu durumun bir hayli farkında olan BigHit şirketi ceosu, BTS’i yaratırken günümüz gençliği için idol bir grup, tek bir kelime konuşmadan omuz dayayabilecekleri bir kahraman ve yakın bir arkadaş olarak inşa ettiklerini ifade etmektedir.¹³⁴

¹³³ Detaylı bilgi için bkz. Nihat Köse, “Ergenlerde Akran İlişkilerinin Mutluluk Düzeyine Etkisi”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C. 2, S. 4, 2015, s. 2.

¹³⁴ Binark, *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası “Hallyu” Güney Kore’de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, s. 135.

Konuyla ilgili alan yazına bakıldığında; araştırma sonuçlarını destekleyen bazı benzer çalışmaların olduğu görülmüştür. Macaristan’da yapılan bir çalışmada; K-pop ile tanışma sürecindeki referans gruplarının başında (aile, arkadaş, akraba ve sınıf arkadaşları) gelirken, devamında teknolojinin ana kullanıcısı olarak Z kuşağının Youtube, sosyal medya ve son olarak diziler aracılığı ile bu müzikle tanıştıkları tespit edilmiştir.¹³⁵ Yine Kazakistan’da yapılan bir araştırmada “*Ben arkadaşımдан öğrendim. Başta dinlemek istemedim. Sonra müziğini sevdim. Dinlemeye başladım.*” “*Bence, K-pop dinlemeye hepsini ilk zamanlarda arkadaşları etkiledi. Mesela ben arkadaşımдан etkilendim.*” “*Ben lisede okurken, ablam “Boys Over Flowers” dramasını göstermişti, ondan önce onlarla benim hiç ilişkim yoktu. Sonra onları beğendim ve daha derinleşmeye başladım*” ifadeleri durumun ne kadar benzer olduğunu göstermektedir.¹³⁶ Kore dizileri ile ilgili yapılan benzeri bir çalışmada da, araştırmaya katılan imam-hatip lisesi kız öğrencilerinin Güney Kore dizi ve filmleriyle tanışma süreçleri incelendiğinde %56,3’lük bir oranla “arkadaş tavsiyesiyle” başladıkları tespit edilmiştir.¹³⁷ Akdeniz Üniversitesinde yapılan benzeri bir araştırmada da, hayranlar dizileri, en çok yakınlarının tavsiyeleriyle izlemeye başladıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra “İnternette Karşılaşma”, “TRT” kanalında yayınlanan diziler aracılığıyla, “Asya Kültürüne Olan Genel İlgi Sayesinde”, “Türkiye’deki Kore Dizisi Uyarlamaları Sayesinde”, “Korece Eğitimi Sayesinde”, K-Pop Sayesinde” ve “Güney Kore Filmleri Sayesinde” gibi farklı cevaplarının verildiği de görülmektedir. Genel olarak bakıldığında Güney Kore dizileri ile tanışma durumlarının internetten daha çok yakın tavsiyesiyle olduğu tespit edilmiştir. Bir katılımcı ise sosyal medyanın bu kültürün yaygınlaşmasında öncül olduğunu; “*Sosyal medya öyle bir akım ki sen ilgilenmesen bile önüne geliyor internetten. Gençler bence ilk olarak internette K-Pop akımı sayesinde ilgilendi ama daha sonra yemeklerini, kültürlerini de merak etmeye başladılar.*” sözleriyle ifade etmiştir.¹³⁸

Gençlik dönemi olumlu-olumsuz pek çok özelliği içinde barındırır bunlardan biri de merak duygusudur. K-popu tanıma öncesi tepki alt temasında en fazla tekrar eden kodun “merak ettim olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “arkadaş baskısı”, “posterler dikkatimi çekti”, “önyargılıydım” ve “dinlemiyorum” kodları gelmektedir. Merakla başlayan etkilenme süreci her ne kadar özellikle erkek gruplarının kıza benzer giyim ve makyaj

¹³⁵ Dorottya Sári, *The Rise of Hallyu in Hungary: An Exploratory Study About the Motivation, Behaviour and Perception of Hungarian K-pop Fans*, Széchenyi István University Kautz Gyula Faculty Of Economics, 2018, s. 44.

¹³⁶ Aigul Zhanadilova, *Kazakistan’da Popüler Kültürün Bir Göstereni Olarak K-POP Kimliği (Astana Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2019, s. 82.

¹³⁷ Özturhan, *İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Güney Kore Dizileri İzleme Durumları ve Dizilerin Etkileri*, s. 43.

¹³⁸ Taşdemir, *Fandom: Güney Kore Hayranlığı ve Bir Kültür Taşıyıcısı Olarak Güney Kore Dizileri*, ss. 75-80.

tarzlarından kaynaklı ön yargıya takılsa dahi, sonrasında hayranlığa dönüşmesinin çok uzun sürmediği gözlemlenmiştir. Görüşmeler sırasında bir katılımcı (K7) odasının her yerinde BTS'in posterleri olduğunu, ayakkabısının altında dahi BTS fotoğrafı olduğundan bahsederken, başka bir katılımcı (K13) ben odamdayken bana en yakın onlar diyerek BTS grubunun kendi için öneminden bahsetmiştir. Hatta bazı katılımcılar posterlerin anne veya babası tarafından alındığını ifade etmiştir.

2.6.2. Katılımcıların K-pop Dinleme Araçları, Zamanları ve Durumları

“K-Pop’u hangi araçlardan, günde kaç saat dinliyorsunuz?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.8’de gösterilmiştir.

Tablo 2.2 Katılımcıların K-Pop Dinleme Araçları, Zamanları ve Durumları

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hangi araç	Telefon	9	30,0
	Youtube	6	20,0
	Spotify	6	20,0
	Bilgisayar	5	16,7
	Instagram	4	13,3
Ne kadar ve ne zaman	Ev işi, ders gibi eylem anında	7	25,9
	Bir saatten fazla	7	25,9
	Belli değil	4	14,9
	İki saatten fazla	3	11,1
	Kötü hissettiğimde	3	11,1
	Dinlemiyorum	3	11,1

Araştırmanın sorularına yönelik katılımcıların görüşleri incelendiğinde katılımcıların en çok K-pop müziğini “telefon” ($f=9$, %30,0), aracılığıyla dinlediği belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla “Youtube” ($f=6$, %20,0), “Spotify” ($f=6$, %20,0), “bilgisayar” ($f=5$, %16,7) ve “Instagram” ($f=4$, %13,3) gelmektedir. Katılımcıların K-pop müziğini dinleme miktarları ve zamanlarına ilişkin ifadeleri incelendiğinde ise en çok “ev işi, ders gibi eylem anında” ($f=7$, %25,9) ve “bir saatten fazla” ($f=7$, %25,9) dinledikleri belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla “belli değil” ($f=4$, %14,9), “iki saatten fazla” ($f=3$, %11,1), “kötü hissettiğimde” ($f=3$, %11,1), ve “dinlemiyorum” ($f=3$, %11,1), ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. Söz konusu duruma ilişkin katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

Teknolojik gelişmelerin ve elde edilen dijital imkânların, dünyanın herhangi bir yerindeki gelişmeyi ilgili ilgisiz her kesime çok hızlı bir şekilde ulaştırdığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda gençlerin cep telefonu aracılığı ile sosyal medya ağlarına

kolaylıkla ulaşımı ve birbirleri ile hızlı etkileşimi bu ve benzeri akımlardan oldukça hızlı haberdar olmalarını sağladığı bir gerçektir. Onların cep telefonuna her an ulaşabiliyor olmaları aynı zamanda bu müziği ve benzeri popüler kültür ürünlerini her ortamda ve sürekli takip edip yakınlık sağlamalarına ortam hazırlamıştır.

(K2): *“Telefondan dinliyorum, bilgisayardan dinliyorum kulaklığım, günlük bir saat dilimi veremem, şarkı dinlediğim süreçlerde K-pop da dinliyorum. Teneffüse çıktığım zaman da dinleyebiliyorum.”*

(K10): *“Kuzenim var 6. sınıfa gidiyor, o da dinliyor. K-pop’u Spotify’den dinliyorum genellikle. Dışarı çıktığımda olsun yaklaşık bir saat dinliyorum, genellikle ders olduğu için eskisi kadar dinleyemiyorum.”*

(K4): *“Telefondan dinlerim, bilgisayardan da dinlerim, arada ders çalışırken dinliyorum. Evet, her gün dinliyorum bir buçuk iki saat dinliyorum durdura durdura. Özellikle iş yaparken, mutfakta iş yaparken dinlemeyi seviyorum.”*

(K11): *“Spotify’den dinliyorum genelde düzenli değil yüzde ellisinde ya da kırkında dinlerim. Günümün genelde kendimi kötü hissettiğin zaman dinliyorum.”*

(K18): *“Youtube’den dinliyorum ve Instagram’den dinliyorum. Bazen bir saat bir buçuk saati dinliyorum. Bakıyorum telefona o kadar dinliyorumdur.”*

(K9): *“Benim tek dinlediğim şarkı türünden bir tanesi K-pop ve A-pop dinliyorum. İki tür müzik dinliyorum Youtube’den dinliyorum görselleri de var, kliplerini falan izlemek hoşuma gidiyor.”*

(K15): *“Youtube, Instagram, Spotify’den”*

Katılımcıların müzik dinleme süreleri bir ila iki saat arasında değişiklik göstermektedir. K-pop dinlemek onlar için ders çalışıp ev işleri ile uğraşırken bir motivasyon kaynağı olmaktadır, diğer yandan hayatın getirdiği stresli ve zor durumları daha kolay atlatmak için bir dayanak görevi görmektedir. Spotify müzik uygulaması sadece müziği dinlemek için tercih edilirken, Youtube ve Instagram K-pop yıldızları ile ilgili magazin haberlerine ulaşmak ve şarkıların video kliplerini izlemek için tercih edilmektedir. Bu durumu sadece bir müzik dinleme faaliyeti olarak ifade etmek yetersiz kalmaktadır. Bunun çok daha ötesinde farklı yönleri olan ve birbirine bağlı bir endüstri olarak kabul etmek daha doğru olacaktır.

(K7): *“Telefondan dinliyorum, iki saat falan dinliyorum iki-iki buçuk saat dinliyorum.”*

(K17): *“Müzik bir saat falan dinliyorum, yarım saat- bir saat müzik dinliyorum günde. Bir iş yaparken de dinlerim ben yarım saat kırk dakika diyebiliriz. Müziksiz ben*

yapamam hayatta, gerçekten çok kötü olur. Bir de sağır filan olsaydım çok kötü olurdu benim için, müziksiz ben gerçekten iş yapamam eğleniyor beni.”

(K20): “Bu aralar pek dinleyemiyorum aslında derslerden dolayı. Geçen sene de LGS’den dolayı da hiç dinlemedim, telefonda müziklerini dinliyorum, Instagram’da da takip ediyorum. Bir iki saat sürüyor dinlemem yaklaşık olarak.”

(K23): “Dinlemiyorum şu an ama yeni çıkan şarkılardan da haberim oluyor.”

(K13): “Ben genelde Youtube ve Spotify’da direk indiriyorum müzikleri telefonuma genelde belli bir saati yok ama akşamları ders çalışırken müzik dinlerim, kulaklık takıp ses olarak dinliyorum ders çalışırken, evde olduğum zamanlarda dinliyorum.”

Isabelle Filliozat sadece telefonu görmenin dahi ergene kendini iyi hissettirdiğini ifade eder. Yasaklar ve tehditler, ergeni güvensizliğe sürükleyerek derdini arkadaşları ile paylaşmak için telefona sarılmasına neden olur. Akıllı telefonların birileriyle bağlantı halinde olmak, bir gruba ait olmak, güzel duyguların kaynağı olmak gibi önemli bir işlevi vardır. Sosyal medya ve mesajlaşmalar ergenlerin yaşları gereği zaten güçlü olan sosyalleşme dürtüsüne katkı sağlar. Günümüzde ergenler bu sayede birbirleriyle fazlasıyla bağlantı halindedirler.¹³⁹ Filliozat, ebeveynlerin bu tarz durumlarda kendilerini dışlanmış hissetmelerinin ergenler üzerinde olumsuz etkileri olacağını bunun yerine akıllı telefonların yaydığı dalgalar aracılığı ile vücuda verdiği zararlardan bahsetmelerinin daha yapıcı sonuçlar doğuracağını söyler. Bunun yanı sıra karşılıklı olarak cep telefonu kullanımı konusunda kurallar konarak anlaşma yapılabilir.¹⁴⁰

Keskin tarafından yapılan benzer bir çalışmada, BTS hayranlarının kendi grubunu takip etmek için sosyal medya platformlarından en çok Twitter ve YouTube tercih ettiği tespit edilmiştir. Tercih sebebi olarak ucuz olması, kolay ulaşılması ve sürekli güncelleniyor olması gösterilmektedir.¹⁴¹ Yine Keskin tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada BTS grubunun hayranları ile kitle iletişim araçları vasıtasıyla parasosyal bir etkileşime girerek, hayranların duygularına, düşüncelerine hitap ettiği ve güçlü bağlar geliştirdiği ifade edilmiştir. Kısaca bahsedilecek olursa parasosyal, medya kullanıcılarının yine sosyal medya oyuncu ve karakterleri arasında oluşan sembolik etkileşim olarak tanımlanabilir. Uzun süre tüketilen medya içerikleri ve karakterleri ile kullanıcılar arasında oluşan güçlü bağ sayesinde, izleyici kendine sunulan fikirleri, değerleri, yaşam tarzlarını ve hatta mizah anlayışını alarak onlara benzemektedir.¹⁴²

¹³⁹ Isabelle Filliozat, *Artık Hiç Anlaşamıyoruz*, Kuraldışı Yayıncılık, Ankara, 2018, ss. 50-51.

¹⁴⁰ Filliozat, *Artık Hiç Anlaşamıyoruz*, s. 51.

¹⁴¹ Keskin, *Güney Kore K-Pop Popüler Kültürü ve Türkiye’deki Yansımaları: Sosyolojik Bir İnceleme*, s. 149.

¹⁴² Alptekin Keskin, “Parasosyal Etkileşim Açısından K-Pop Fanlığı: Army Hayran Kültürü Üzerinde Bir İnceleme”, *İnifE-Dergi*, C. 5, S. 1, 2020, ss. 25-29.

2.6.3. Katılımcıların K-Pop Dinleme İhtiyaç ve Durumları

“Sürekli K-pop dinleme ihtiyacı hissediyor musunuz? Hangi durumlarda ve ortamlarda daha çok K-pop dinliyorsunuz?” sorularına yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.9’da gösterilmiştir.

Tablo 2.3 Katılımcıların K-Pop Dinleme İhtiyaç ve Durumlarına Ait Görüşler

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinleme ihtiyacı	Hissediyorum	14	58,3
	Hissetmiyorum	10	41,7
Dinleme durumu	Üzüldüğümde	9	37,5
	Farklı ruh hallerimde	8	33,3
	Kendimi kötü hissettiğimde	5	20,8
	Sıkıntıyken	4	16,7
	Enerjili olduğumda	3	12,5
	Mutlu-neşeli olduğumda	2	8,3
	Uyurken	1	4,2

Katılımcıların K-pop müziğini, ihtiyaç hissetme ve dinlemelerine ilişkin görüşleri dinleme ihtiyacı ve dinleme durumu olmak üzere iki alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların K-pop dinleme ihtiyaçları alt teması incelendiğinde K-pop’u dinlemeyi ihtiyaç olarak hissedenlerin ($f=14$, %58,3), bir ihtiyaç olarak hissetmeyenlerden ($f=10$, %41,7) daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bir diğer alt tema olan katılımcıların K-pop dinleme durumlarına ilişkin kodlar incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “üzüldüğümde” ($f=9$, %37,5) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “farklı ruh hallerinde” ($f=8$, %33,3), “kendimi kötü hissettiğimde” ($f=5$, %20,8), “sıkıntılıyken” ($f=4$, %16,7), “enerjili olduğumda” ($f=3$, %12,5), “mutlu-neşeli olduğumda” ($f=2$, %8,3) ve “uyurken” ($f=1$, %4,2) kodları gelmektedir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir:

Katılımcılar için K-pop dinlemek ilk etapta bir merak ile başlarken dinledikleri müziğin ritmi, görsel içeriği ve özellikle hayranlarına ilettikleri mesajları ile ruhlarına dokunmuş, zamanla iyice özümşenen müziği dinlemek bir ihtiyaç haline gelmeye başlamıştır. Hatta dinlenemediği zaman hayranların kendini eksik ve huzursuz hissetmesine dahi sebep olmuştur. K-pop müzik içeriklerinin verdikleri mesajlar dikkate alındığında gençlik sorunlarını ön plana çıkardığı görülür. Bu mesajları aile ve çevresinden alamayan gençler ona en yakın olan popüler kültür ürünleri ile bu ihtiyacı gidermeye ve kendini içinde bulunduğu sıkıntılı durumdan onlar aracılığı ile çıkmaya çalışır. Türkiye’de özellikle son 30 yılda artarak

yaşanmakta olan şehirleşmenin, çekirdek aile yapısına geçme gibi köklü dönüşümlerin, daha özgür yaşama isteğini artırdığı ve gençleri yeni arayışlara ittiği söylenebilir.¹⁴³

(K1): “Müzik dinleme ihtiyacı hissediyorum, K-pop dinleme ihtiyacı da hissediyorum, çok abartılı seviyede değil ama bana iyi geliyor. İnsan kendine iyi gelen bir şey yapmalı ki kendine gelebilsin. Aslında tam böyle bir sebep yok ama kendimi çok kötü hissettiğimde psikolojik olarak yalnız hissettiğimde, desteğe ihtiyaç duyduğumda ve bazen de sadece dinlemek istediğim için dinliyorum.”

(K18): “İlk başlarda çok hissetmiyordum ama daha sonra alışınca böyle onların seslerini duymak iyi hissettiriyordu bana. Bayağı izliyorum genelde, her türlü dinliyorum, üzgünken de mutluyken de dinliyorum. Modum düşük olduğunda modumu yükseltmek için dinlemeyi seviyorum, daha çok üzgün olduğumda dinliyorum. Love Yourself BTS öyle projeleri var gençlere yönelik ve ben bunları çok güzel buluyorum. Çünkü hayatında böyle kötü şeyler yaşamış insanlara umut oluyorlar, bazı yönleriyle kendi yaşantılarıyla kötü yönleri nasıl düzeltilir diye.”

(K4): “Aslında her gün K-pop değil de müzik dinlemek istiyorum, bir gün müzik dinlemeyince bir tarafım eksik kalıyor gibi. Genellikle yabancı müzik dinliyorum. Türkçe dinlemem ama çoğunluk K-pop. Kendimi üzgün hissettiğimde onların anlamları güzel olan şarkılarını dinlemek iyi hissettiriyor.”

(K7): “Alıştığım için sürekli dinleme ihtiyacı hissediyorum. Ben mutlu olduğumda daha çok seviyorum BTS dinlemeyi. Çünkü üzgün olduğumda mutlu ediyorlar, mutlu olduğumda daha mutlu ediyorlar. Ben onları 5. sınıftan beri dinliyorum. Odamın her yerinde BTS’den bir şeyler var hatta ayakkabımın altında dahi BTS bulabilirsin. Her yerim BTS.”

(K9): “Yani beni rahatlatıyor, mesela kendimi üzgün hissettiğim zaman şarkıların Türkçesini dinleyip kendimi rahatlatıyorum, bana göre anlamları çok farklı. Love Yourself çok dinliyorum, bana kendimi çok iyi hissettiriyor şarkı sözleri, beni daha mutlu ediyor.”

(K11): “Şöyle bir şey var: BTS grubunu gerçekten şarkının anlamlarına bakarsanız kötü bir grup değil üzgün olduğumda da dinliyorum. Çünkü ortaokulda bayağı bir zorbalığa uğradım o zamanlar çok dinliyordum, mutlu olduğumda da mutlu şarkıları da var onları da dinliyorum. Kendini sev falan diyorlar biliyorsunuz, yani iki durumda da dinliyorum. Sadece BTS değil pek çok K-pop grubu dinliyorum.”

¹⁴³Geniş bilgi için Bkz. Nurten Kımtır, “İlgili–Seven Anne-Baba Tutumları İle Din ve Dindarlık Arasındaki İlişki Üzerine”, *Dini Araştırmalar*, C. 18, S. 46, 2015, ss. 9-44; Celaleddin Çelik, “Değişim Sürecinde Türk Aile Yapısı ve Din Paradigmatik Anlam ve İşlev Farklılaşması”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, S. 8, 2010, ss. 25-35; Enes Battal Keskin, “Kentleşme Sürecinde Ailenin Değişimi: Bursa’da Bir Alan Araştırması”, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, C. 12, Özel Sayı, 2016, ss. 161-189.

(K13): “Sürekli K-pop dinleme ihtiyacı hissediyorum. Ben genelde mesela annemle mi tartıştım kendimi sıkıntıda hissediyorum o zamanlarda dinliyorum, bazen de çok mutlu olduğumda enerjik olanlarını dinliyorum, her türlü ruh halinde dinliyorum ama daha çok üzgün olduğumda kafamı dağıtmamda yardımcı oluyor.”

(K17): “Ben Amerikan pop da çok dinliyorum ama K-pop’u gerçekten dinleme hissiyatı oluşuyor. Ya bir gün falan dinlemesem birkaç gün dinlemezsem başka müzik dinlesem hemen K-pop dinleyesim geliyor. İçim coşuyor açıkçası öyle oluyor yani genelde mutlu hissetmek istediğim zamanlarda ya da mutlu hissettiğim zamanlarda daha çok dinliyorum, eğlenceli şarkılar var. Mesela bir şeye sinirim bozuldu ise kafa dağıtmak için açıyorum hatta bazen dansını da yapmaya çalışıyorum.”

(K2): “Çok enerjik olduğumda dinlerim veya bir şeye üzüldüğüm zaman slow şarkılar dinlerim. Genelde enerjik olduğum zaman dinliyorum. Love Yourself mesajı bayağı yardımcı oluyor aslında özgüvenim yükseliyor, kendini sevmeden diğer insanları sevmeyeceğini falan söylüyorlar hoşuma gidiyor bu benim.”

K-pop hayranları; akrabaları, akran grupları veya sosyal çevrelerinde zaman zaman dinledikleri müzik ve idol imajlarından dolayı, ergen misin, sen de onlar gibi mi olacaksın tarzındaki eleştirilere maruz kalmaktadırlar. Katılımcıların dinledikleri bu müzik nedeniyle sürekli eleştirildikleri için bazı soruları cevaplarken daha temkinli davrandıkları gözlemlenmiştir. Özellikle bu soruda katılımcılar arasında her ne kadar dinleme ihtiyacı hissetmiyorum diyenler olsa dahi, farklı ruh hallerine göre dinleme gereksinimlerini dile getirmelerine mani olamamışlardır.

(K3): “Sürekli K-pop dinleme ihtiyacı hissetmiyorum, üzgün olduğumda dinliyorum, dinlediğim şarkıya göre değişiyor, üzgünken farklı mutluyken farklı.”

(K6): “Hayır sürekli dinlemiyorum. Ben her tarzdan şarkı dinliyorum. Ben mutluyken bazı şarkılarını dinliyorum, mutsuzken dinlediklerim de oluyor. Her grubun farklı şarkıları var, her ruh halini hemen hemen uyuyorlar, kendini sevmeni söylüyorlar, ne olursa olsun bütün kusurlarıyla kendini sevmeni söylüyorlar. Ben kusurlarımla ilgili çok fazla şey duyduğum için en çok o tarz şarkılarını dinlemeyi seviyorum. En basitinden sivilcelerin varsa dışlanan bir insansın o yüzden akran zorbalığına uğruyoruz.”

(K19): “Yok sürekli dinleme ihtiyacı hissetmiyorum. Ben daha çok üzüntü hallerinde dinlenir gibi düşünülüyor ama ben daha çok neşeli olduğumda da dinlerim. Okula ilk geldiğimde alışamamıştım, o zaman da dinliyordum. Alışamamaktan dolayı çünkü şarkı sözlerini gerçekten severim.”

(K24): “Ben sürekli dinleme ihtiyacı hissetmiyorum ama hissedenler çok, aktif olarak dinlemiyorum. Söylemlerinden dolayı dinleniyor, bir sevgilileri var ve hayranlıklarından dolayı dinlediklerini düşünüyorum ben.”

(K23): “K-pop dinleme ihtiyacı hissetmiyorum, enerjik hissettiğinde dinliyordum dinlediğim zaman da.”

(K21): “Hissetmem K-pop ama ben genel olarak müzikte ruh halime göre dinliyorum, K-pop dinlemiyorum ama herhalde her ruh halinde müzik dinlemeyi seviyorum.”

Halk arasında müzik bir eğlence aracı olarak düşünülmektedir. Ancak müzik, düşünceleri ve duyguları sesler aracılığı ile düzen ve estetik yaklaşım biçiminde ifade eden bir sanat dalıdır.¹⁴⁴ Müzik, bireyleri romantikleştirmek, neşelendirmek, düğün ve cenaze törenleri gibi birçok etkinlikte, doğru ortamın oluşmasında yardımcı olur. Bunun yanında ergenlerin, sosyal, kültürel çevre ve kimlik oluşumunda oldukça etkili bir unsurdur. “Amerika’da 14-16 yaş aralığında bulunan 2760 genç üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmaya göre gençler haftada ortalama 40 saat müzik dinlemektedirler. İsveç’te yapılan ve gençlerin müzik dinleme alışkanlıklarının belirlenmesine yönelik bir başka çalışmada ise rock müzik dinleyen gençlerin ailelerinden ziyade akranlarından etkilendiği gözlemlenmiştir.” Tercih ettikleri müziklerin seçiminde gençler ve çocuklar çeşitli yönlendirilmelere açık bir şekilde bilinçsizce hareket edebilmektedir. Bu durumda uzmanlar, eğitimciler ve aileler, gençlerin müzik dinleme tercihleri hususunda beraber hareket etmeli ve gençleri zararlı öğeler barındıran yerli ve yabancı şarkı sözlerinden uzak tutmalıdırlar. Yine Amerika’da gerçekleştirilen bazı çalışmalara bakıldığında gençler tarafından “aşk, sevgi, dostluk, gelişim, yaşam mücadelesi, eğlence, arabalar ve din konulu şarkıların öncelikli olarak tercih edildiği” belirlenmiştir.¹⁴⁵

2.6.4. Katılımcıların K-Pop Dinleme Sebepleri

“K-pop’u neden dinliyorsunuz? Sizi dinlemeye sevk eden ve diğer müzik türlerinden ayıran özellikleri nelerdir” sorularına yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.10’da gösterilmiştir.

¹⁴⁴ Selin Oyan - Baybars Sağlamtimur, “Müziğin İnsanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerinde Etkilerinin Değerlendirilmesi”, *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, C.2, S.1, 2016, s. 78.

¹⁴⁵ Taner Uluçay, “Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Şiddet Eğilimlerine Etkisi”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S.41, 2018, ss. 141-142.

Tablo 2.4 Katılımcıların K-Pop Dinleme Sebeplerine Ait Görüşler

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Müzik özellikleri	Sözleri	15	62,5
	Dansları	12	50,0
	Sesleri	7	29,2
	Kaliteli müzik	7	29,2
	Verdiği mesaj	6	25,0
	Koreografileri	6	25,0
Sanatçı özellikleri	Giyim tarzları	8	33,3
	Hayranlarına davranışları	7	29,2
	Kişilikleri	5	20,8
	Yardımcı severler	5	20,8
	Profesyoneller	4	16,7
	Nazik ve komik	3	12,5
	Eğlenceli	2	8,3
	Hayat hikayeleri	2	8,3
Tercih sebebi	Özgünler	2	8,3
	Farklı olması	6	25,0
	Yabancı müzik	4	16,7
	Yaratıcı	3	12,5
Oluşturduğu Hissiyat	Cinsiyetçi imaj yok	2	8,3
	Mutlu ediyor	6	25,0
	Bana hitap ediyor	5	20,8
	Ailemin yerine koyuyorum	4	16,7
	Yakın hissediyorum	2	8,3

Katılımcıların K-pop dinleme sebeplerine ilişkin görüşlerinin müzik özellikleri, sanatçı özellikleri, tercih sebebi ve hissiyatlar olmak üzere dört alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların K-pop dinleme sebeplerinden müzik özellikleri incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “sözleri” ($f=15$, %62,5) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “dansları” ($f=12$, %50,0), “sesleri” ($f=7$, %29,2), “kaliteli müzik” ($f=7$, %29,2), “verdiği mesaj” ($f=6$, %25,0), ve “koreografileri” ($f=6$, %25,0) kodları izlenmiştir. Bir diğer alt tema olan sanatçı özellikleri alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “giyim tarzları” ($f=8$, %33,3) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “hayranlarına davranışları” ($f=7$,

%29,2), “kişilikleri” (f=5, %20,8), “yardımseverler” (f=5, %20,8), “profesyoneller” (f=4, %16,7), “nazik ve komik” (f=3, %12,5), “eğlenceli” (f=2, %8,3), “hayat hikâyeleri” (f=2, %8,3) ve “özgünler” (f=2, %8,3) kodları gelmektedir. Bir diğer alt tema olan ve diğer müziklere göre K-pop dinlemelerine neden olan tercih sebebi alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “farklı olması” (f=6, %25,0) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “yabancı müzik” (f=4, %16,7), “yaratıcı” (f=3, %12,5) ve “cinsiyetçi imaj yok” (f=2, %8,3) kodları gelmektedir. Son alt tema olan oluşturduğu hissiyat alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “mutlu ediyor” (f=6, %25,0) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “bana hitap ediyor” (f=5, %20,8), “ailemin yerine koyuyorum” (f=4, %16,7) ve “yakın hissediyorum” (f=2, %8,3) kodları gelmektedir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

K-Pop’u neden dinliyorsunuz? Sizi dinlemeye sevk eden ve diğer müzik türlerinden ayıran özellikleri nelerdir? sorularına yönelik katılımcıların müzik özellikleri cevaplarına bakıldığında ilk olarak Güney Kore müzik ajanslarının en fazla üzerinde çalıştığı ve bilinçli bir şekilde tercih ettikleri şarkı sözlerinin, dansların ve mesajların öne çıkarıldığı görülmektedir.

(K2): *“Bir kere müzik türü olarak çok kaliteli müzikler üretiyorlar, eğlenceli oluyor ve şarkıların anlamları da mesela çok derin anlamlar içeren şarkılar da oluyor. Absürt olanlar da var tabii ama derin anlamları olanları seviyorum. Mesela bir grubun sen her şeyi bıraktığın zaman, ben senin elinden tutup sana yardım edeceğim diye bir şarkı sözü var. Bunun çıkmaza girdiğim zaman bana yardımcı olduğunu düşünüyorum.”*

(K5): *“Şarkıları hoşuma gidiyor, arada sırada sözlerine bakıyorum, çevirilerine bakıyorum. Böyle arka arkaya sanki böyle dize gibi sözler girmesi çok hoşuma gidiyor. Anlamıyorum ama çok hoşuma gidiyor.”*

(K7): *“Şarkıları, dansları her şeylerini çok seviyorum. Ama en çok danslarını seviyorum videolarını indiriyorum sürekli. Hatta BTS özel bir telefonum var içinde sadece BTS’e özel videolar var başka hiçbir şey içine almıyor. Büsbüyük bir duvar kâğıdı var yatağımın yanında, BTS posterleri vardı odamın her yerinde.”*

(K8): *“Hem müzik hem sözleri bana iyi geliyor. Kendini sev kendine güven umutsuzluğa kapılma, umutsuzluk diye bir şey yok, kaybettim diye vazgeçmek diye bir şey yok, o mesajlar çok iyi geliyor. Mesela biz olmadığımız da gökyüzüne bak diyor RM !”*

Sanatçıların özellikleri, bu müziğin gençler tarafından çok çabuk sahiplenilip sevgilerinin hayranlık boyutuna ulaşmasına neden olmuştur. İdol hayran ilişkilerinin de katılımcıları çok etkilediği gözlemlenmiş, neredeyse tüm katılımcıların “hocam aslında onlar

bizim için bu müziği üretiyor, bize daha iyi içerikler üretmek için bu kadar yoruluyorlar” ifadelerinden bir minnet duygusunun oluştuğu görülmüştür. İdoller, ürettikleri müzik ve danslarla dinleyiciye ulaşırken, hayranlar da sevgi, bağlılık ve içerikleri tüketerek karşılık vermektedir. K-pop yıldızlarının ortalama yaşlarının genç dinleyicilerin yaşlarına yakın olması, sade ancak farklı yaşantıya sahip olmaları, onlarla duygusal bir bağın kurulmasını kolaylaştırmıştır. Katılımcılar ile derinlemesine görüşmeler sırasında içlerindeki idol ya da rehber arayışının ne kadar yoğun olduğu gözlenmiştir. Onlara en yakın idol figürünün K-pop yıldızları olduğunu dile getirirlerken, özellikle meslek dersi öğretmenleri ile ilgili beklentileri araştırmacıda şöyle bir izlenim uyandırmıştır: öğretmenlerinin ergen psikolojisine hakim, gerekli formasyon bilgisine sahip, doğru bir yaklaşım ve rehberlik imajı geliştirmeleri onları da bir idol namzedi olmaya yaklaştıracaktır.

(K1): *“Benim için aslında bir sürü sebep var. Mesela şarkıların anlamları açıkçası herkese hitap etmez yabancı bir dil kullanıyorlar ama ben o dili anlayabiliyorum. O sözler bana hitap ediyor ve benim için çok derin anlamları var tabii ki idollerin yardımsever olmaları, fanlarına karşı yaptıkları şeyler bunların hepsi de çok etkiliyor. Hem o sözlerini seviyorum, hem idollerin davranışlarını bir bütün olarak çok seviyorum. Mesela en belirgin mesaj 8. sınıftayken çok kötü bir dönemde LGS’ye hazırlanıyordum ve ben çok çok yoğunum evde ailemi bile göremiyordum diyebilirim. Bu yüzden şu an hatırladığım bir şarkı sözü olarak dev bir dalga gibi yıkılmadan hayalinin peşinden git mesajı bana çok iyi geldi.”*

(K2): *“Onlar için zaten fan meeting (K-pop yıldızlarının hayranları ile yüz yüze gerçekleştirdiği buluşmalar) diye bir şey düzenliyorlar. (Katılımcıların en çok katılmak istediği konserlerinden sonra ki ikinci aktivite denilebilir). Orada görüyorum, bayağı samimiler, hoşuma gidiyor. Ben de isterdim orada olmayı, fanlar hediye veriyor, konuşuyorlar, imza alıyorlar, çok sevimli duruyor. Kamera karşısında mı böyleler bilmiyorum ama çok hoşuma gidiyor bu.”*

(K10): *“Başka insanların söylemediği şeyleri söylüyorlar. Mesela kendini sev diyorlar, mesela başkaları değiştir kendini dese de, kendini olduğun gibi sev diyor, olduğun gibi seviyor. Seni başkaları huyunu değiştir derken sen böyle güzelsin diyorlar, mesela çok güzel kelimeler kullanıyorlar. Fanlarına karşı iç açıcı sözler kullanıyorlar çok sahipleniyorlar. Mesela konserlerinde ağladılar, hediye falan yaptılar, pek çok etkileşim aldılar. Yaklaşık 4 milyon Army var dünyada çok fazla, Instagram’da 56 milyon takipçileri var, çok yardım yapıyorlar. RM’in doğum gününde onun adına bir sürü orman bağıışı olmuş, yardım göndermişler. Kore mesela bize su yardımı yapmış helikopterlerle orman yangınında.”*

(K11): “Bir sürü sebep var dinlemem için, Türkiye’de grubuna karşı çok büyük bir önyargı var. Mesela bir tane söyleyeyim mi? Örnek vereyim hayatımdan isterseniz BTS benim biasım. Yoongi, rapçi annesi babası onu küçükken hiç desteklememiş ama hiç pes etmemiş şarkı yazmaya devam etmiş. Günlerce tuvaletlerde yatmış, kolu kırıldı fanları onu görmediği zaman çok üzölmüşlerdi o da fanları için üzölmüştü. Fanları gerçekten birbirlerine çok bağılılar. Dünyada o şekilde güzel bir grup yok. Şöyle şarkı anlamları bir kere çok güzel, küfür filan içermiyor ayrıca Türk müziklerine bakıyorum, İbrahim Tatlıses’e bakıyorum, şarkı anlamlarını biliyorsunuz illaki, bir de K-pop’a bakıyorum aralarında dağılar kadar fark var. Şirketler aileleri ile görüşmelerine karışıyorlar, arkadaşları ile bir araya gelmelerine karışıyorlar, çok çalıştırıyorlar bayıldıkları zamanlar oluyor. Ayrıca paralarını sadece kendileri için kullanmıyorlar, bağış yapıyorlar bir sürü.”

(K13): “Şöyle genelde K-pop şarkıların %90’ında insanların içine duygularına yönelik sözleri var. Aslında o K-pop idolleri de çok zorluk yaşamış ve biraz daha kendimizi buluyoruz bizi anlayarak yazıyorlar. Hayranlarına karşı tutumları olsun, aile gibi hissediyorsun mesela Türkiye’de sadece şarkını dinlersin ve şarkısını beğenirsin ama bu ayrı bir şey burada aile gibi hissediyorsunuz. Her an her şekil iletişim halinde oluyorsunuz, videoları olsun, fotoğrafları olsun canlı yayını olsun her an her gün bir etkileşim halindesiniz. Mesela şu anda Türkiye’deki şarkıcılardan biri şarkı çıkartıyor bir ay sonra tekrar şarkı çıkartıyordu o şarkının neye benzeyeceğini biliyordum hep aynı tür. Ama K-pop da her yönden her kültürden şeyler var dans videosu ve dediğiniz gibi dans koreografisi çok farklılıklar.”

(K17): “Şey olabilir kişilikleri olabilir. Ben kişilikleri sanki onlar benim ikinci ailemiş gibi ben öyle hissediyorum. Açıkçası bazı sözleri falan oluyor bir şey hakkında konuşuyorlar. Ben onun Türkçeye çevirisine bakıyorum, şarkıların sözleri çok duygu yüklü oluyor çok hoşuma gidiyor gerçekten sanat yapmışlar diyorum.”

Genel kanaatin aksine özellikle genç kızlar; kadın imajının, cinselliğın, küfürlü sözlerin ön plana çıkarıldığı içeriklerden rahatsız olmaktadırlar. Animelerin ve Kore dizilerinin kendi aralarında bu kadar yaygın hale gelmesinin en büyük sebebi de onlara göre içeriklerin daha masum olmasıdır. Gençler daha çok onların yaş grubunu ilgilendiren kimlik sorunlarını, sosyolojik, psikolojik, duygusal konuları dillendirmiş olmalarından dolayı K-pop idollerini kendilerine yakın hissetmektedirler.

(K12): “Daha farklı geliyor bana farklı olduğı için seviyorum. Bir de şey yok kadınlar yok, kadın imajı yok, onun olmaması onu seviyorum şarkılarda, kadın imajı kullanılmasını sevmiyorum.”

(K9): “Mesela şu şekilde Türkçenin şarkılarına bakarsanız, bir de K-pop’a bakarsanız aralarında dağlar kadar fark var. Mesela şu ana kadar Türkiye’de hiçbir şekilde kendinizi sevin diye bir şarkı duymadım. Hep karı kızdan bahsediyorlar, danslarını çok seviyorum, Blackpink’in ya da direkt kız grupların dansları çıktığı zaman ezberlemeye çalışıyorum, ezberlemek iki saatimi alıyor, çok güzel yapıyorlar.”

(K16): “Benim için öyle kesin bir sebebi yok, ama idollerin davranış biçimleri, hayranlarına nasıl davrandıkları çok güzel olduğu için herhalde. Açıkçası normal şarkılarda ya ses öne çıkıyor ya dans öne çıkıyor ya da kıyafet öne çıkıyor ama K-pop bir anda hepsini mükemmel bir şekilde yapıyor. Bir uyum var bu saydığımız şeylerin hepsi o şarkılarda mevcut.”

(K18): “Sözlü müzik Türkiye’de her şey aşk üzerine yapılıyor ama orada öyle değil her türlü şey var. Kendini sevmeye yönelik şeyler var. Her türlü şey yapılıyor onlar ayırıyor, bence aslında gençlerin anlatmaya çalıştığı şey Türkiye’de her şey aşk üzerine kurgulu ama orada çok daha böyle insanların kişilikleri ile ilgili kendileri ile ilgili şeyler var diyor.”

(K20): “Benim için aslında K-pop’u sevmemin nedeni ilk başta şarkıları ile başladım. Şarkı sözleri sonra da grupların üyelerini tanıdıkça çok sempatik geldiler bana, diğer ünlülerden böyle sempatik olmaları olabilir, şarkıları olabilir.”

(K22): “Bence hayatlarında iyi gitmeyen bir şeyler var ve bir şeye bağlanmak istiyorlar. İdol arıyorlar, şarkı sözleri gençlere uygun gençlere yönelik. Şarkı sözleri ve söyleyenlerin fiziksel özellikleri için dinliyorlar. Aslında kız gruplarının da erkek gruplarının da asıl hedefi kızların ilgisini çekmek, çünkü erkekler bu müziği dinlemiyor.”

Tüm bu yorumlardan yola çıkarak şarkı sözleri ile gençlerde oluşturulan güven, duygusal yakınlık, anlaşıldığını hissetmek, yaşadıkları kaygıların aynısını şarkı sözlerinde bulmak gibi hissi yakınlık, grup hayranlarının idolleriyile ve kendi aralarında kuvvetli duygusal bağların oluşmasını ve kendilerini büyük ve güçlü bir aile gibi görmelerini sağlamıştır. Şarkı sözlerindeki mesajlar, sanal ortamlar da arayışta olan gençler için, yine sanal olarak kurulan bu büyük ailenin üyeleri ile bağlarını güçlendirmeye yardımcı olmuştur. Maalesef gençler, ebeveynleri ile kuramadıkları bağları akran ile kurmaya başlamış bu durum da anne-baba otoritesine ciddi zararlar vererek, ergenlerin bu ihtiyacını farklı yerlerden gidermesine zemin hazırlamıştır. Aile içinde kurulacak sağlıklı iletişim ve duygusal bağ, her dönemde karşımıza çıkmaya devam edecek olan tüm popüler kültür ürünlerine karşı gençleri koruyacak en önemli gücümüz olacaktır.

Gain TV kanalında 5 Şubat 2022 Cumartesi günü yayınlanan “K-Pop Türkiye: Bir Z Kuşağı Dalgası” konulu bir belgesel, Türkiye’de bulunan K-pop hayranı gençleri anlamaya

yardımcı olmakta ve araştırmamızı doğrulamaktadır. K-pop şarkıları ile sunulan performansa; sözleri, dans hareketleri ve görseller aracılığıyla ilave anlam kazandırılmaktadır. Bu anlamlar politik, cinsiyet ya da cinselliğin izlerini taşımaktadır. Belgele katılan ve K-pop cover dans yapan gençlerin, K-pop aracılığıyla, yaşamlarındaki çeşitli acı ve engellemelerle oluşturdukları yeni kimlikleriyle nasıl bir forma dönüştürüldüğünü görmek mümkündür. Hayranlar bu yeni kimliklenme sürecinde K-pop'u "can simidi" olarak ya da okulda karşılaştığı katı kurallara ve baskıya karşı kendini ifade edebilme biçimi olarak nitelendirmiştir. Çünkü şarkı sözleri dünya genelindeki gençlik sorunlarına dikkat çekmektedir. Belgele katılan 8-9 yaşlarındaki bir çocuk hayranlık sebebi olarak " müziğin çok enerjik" olmasını dile getirirken, K-pop danslarını icra eden bir başka hayran "normal şartlarda nefes almakta zorlanırken, dans ettiğimde nefes aldığımı hissediyorum" şeklinde duygu ve düşüncelerini ifade etmiştir. Ayrıca özellikle BTS grubunun tüm cinsel kimliklere tarafsız yaklaşımı LGBT gruplara pozitif yansıma olarak gözlemlenmiş, bu anlamda kendini ifade etmekte ve tercihinin yaşamada güçlük çeken bireylere cesaret ve özgüven kazandırmıştır.¹⁴⁶ Bunun yansımaları, tercih sebebi olarak cinsiyetçi imajın olmaması cevabında görebiliriz.

Yine Kazakistan'da yapılan benzeri bir çalışmada hayranlık sebeplerinin benzer olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların K-pop dinleme sebepleri ve düşünceleri sorulduğunda kişilikleri ön plana çıkmış "çok güzel", "yetenekli", "tutkulu", "arzulu", "çok çalışıyorlar", "açık", "nazik", "eğitimli ve iyi davranışlılar" gibi tanımlar dile getirilmiştir. K-pop müzikleri, klipleri ve şovlarının kalitesinin yüksek ve orijinal olması dikkat çeken cevaplardandır. Bir katılımcı "şarkı da nefes alıyorsun gibi" hissettiğini söylerken, bir diğeri "Ben Kore kültürünü seviyorum, müzik kalitesi, oraya bütün ruhlarını koyuyorlar. K-pop, grupları nedeniyle dünyayı ele geçirdi. Mesela, onların BTS grubu var, onlar her şeyi kendileri yapıyorlar. Koreografiyi kendileri yaparlar, ...", "Çok iyi sunuyorlar. Erkeklerin saçlarını boyamasını çok, hem de çok beğeniyorum.", "Onlar çok pozitifler, gülümsüyorlar ve mutlu ediyorlar. Bu sebeple onları dinliyorum.", "Hepsi: hep rahatlıyorum, huzur buluyorum, kendimi çok iyi hissediyorum ondan sonra, bana bir ferahlık veriyor, yani daha çok yapmak isterim ve ilham veriyor bana."¹⁴⁷

Macaristan'da yapılan bir çalışmada da benzer sonuçları görmek mümkündür. Özetle çoğu katılımcı tercih sebebi olarak, muhteşem dans koreografilerine, şarkı sözlerine ve

¹⁴⁶ <https://yenimedya.wordpress.com/2022/02/09/k-pop-turkiye-bir-z-kusagi-dalgasi-belgeseli/>, (erişim tarihi :14.04.2022).

¹⁴⁷ Zhanadilova, Kazakistan'da Popüler Kültürün Bir Göstereni Olarak K-POP Kimliği (Astana Örneği), ss. 87-92.

kullanılan renklere, ayrıca Koreli pop müzik kliplerinin, Amerikan kliplerinden daha çok beğenildiğine, çünkü onlara göre arkalarında bir hikâye olduğuna dikkat çekerken, “*her K-pop müzik videosu ve şarkı sözleri genellikle anlamlı mesajlar taşır*” şeklinde benzer ifadeler yer almıştır.¹⁴⁸

2.6.5. Katılımcıların K-Pop Grup ve Sanatçı Tercihleri

“En çok dinlediğiniz k-pop grubu ya da sanatçısı kimdir?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen kod ve temalar Tablo 2.11’de gösterilmiştir.

Tablo 2.5 Katılımcıların K-Pop Grup ve Sanatçı Tercihleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Grup	BTS	20	50,0
	Blackpink	7	17,5
	Stray Kids	5	12,5
	TXT	2	5,0
	Exo	2	5,0
	Twice	2	5,0
	Ncity	1	2,5
	ACE	1	2,5
Sanatçı	İdolum yok	8	29,6
	Jungkook	6	22,2
	Suga	4	14,8
	Mina	2	7,4
	V	2	7,4
	J-Hope	1	3,7
	Jimin	1	3,7
	Chaeyoung	1	3,7
	Sumin	1	3,7
	Do Hyun	1	3,7

Katılımcıların takip ettikleri K-pop grupları incelendiğinde en çok dinlenen grubun BTS ($f=20$, %12,5) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla Blackpink ($f=7$, %25,0), “Stray Kids” ($f=5$, %16,7), “TXT” ($f=2$, %12,5), “Exo” ($f=2$, %8,3), “Twice” ($f=2$, %8,3), “Ncity” ($f=1$, %8,3) ve “ACE” ($f=1$, %4,2) olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların K-pop sanatçılarından en çok dinledikleri ve kendilerine idol olarak gördükleri sanatçılara ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcıların çoğunun “idolum yok” ($f=8$, %25,0) cevabını verdiği görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “Junglook” ($f=6$, %20,8), “Suga” ($f=4$, %16,7),

¹⁴⁸Sári, *The Rise of Hallyu in Hungary: An Exploratory Study About The Motivation, Behaviour and Perception of Hungarian K-pop Fans*, s. 37.

“Mina” (f=2, %12,5), “V” (f=1, %12,5), “J-Kope” (f=1, %12,5), “Jimin” (f=1, %12,5), “Chaeyoung” (f=1, %12,5), “Sumin” (f=1, %12,5) ve “Do Hyun” (f=1, %12,5) olduğu belirlenmiştir. Söz konusu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

Katılımcıların takip ettikleri K-Pop grupları incelendiğinde en çok dinlenen grup olarak BTS açık ara öne çıkmıştır. Sebebi ise kuruluş amacı olan gençlik sorunlarını dile getiriyor olmaları ve gençliğin temsilcisi olarak nitelendirilmeleridir. Özellikle kız öğrencilerin bu grubu oldukça içselleştirdiği görüşmeler sırasında göze çarpmıştır. K-pop sektöründe her grup ve üyeleri uzun çalışma ve reklam kampanyaları ile farklı bir kurgu ve hikâyesini beraberinde getirir. Aslında grup doğmadan fanları oluşturulmuştur. Özellikle Suga isminin ön plana çıkmasında; ailesi ile yaşadığı sorunlar ve bundan kaynaklı sosyal anksiyeteye sahip olması kız öğrencileri oldukça derinden etkilemiştir. Hatta Suga’nın Müslüman olmasını isteyenlerin olduğu dikkat çekmektedir. Görüldüğü üzere gençler idollerini belirlerken en etkili yönelim aracı olarak yaşadıkları duygusal, ailevi olayları veya fiziksel yapısını, bunun yanında RM’in akademik başarısı gibi özellikleri dikkate almaktadırlar. Bu durum hayranların karakteristik özelliklerini, duygusal ihtiyaçlarını, yaşadıkları olumsuz deneyimlerini anlamaya yardımcı olmaktadır.

(K1): “Tabii ki ben tek bir grubun fanı değilim aslında, K-pop fanıyım en çok BTS dinliyorum. Biasım J-hope ve Suga. Aslında şöyle Suga’nın hayatını biliyorum ve bu gerçekten çok zor bir hayatı vardı, ameliyattan çıktıktan sonra bir konuşması vardı o beni çok etkilemişti. J-hope’un biasım olmasının sebebi ise kendisi çok çok neşeli çok sevecen birisi ama aslında bunu fanları için yapıyor aslında öyle bir insan değil. Ve açıkçası ben de J-hope’a benzediğimi düşünüyorum.”

(K2): “Erkek grubu BTS kız grubu olarak Twice, direkt idol seçemem ayıramam. Diğerlerine göre biraz daha Mina olabilir, Chaeyoung olabilir. BTS’den Jimin olabilir. Fanlarına çok değer veriyorlar, şarkı çıkarıyorlar fanları için, Twice’ın şarkılarının güzel anlamları var. Diğer kız grupları mesela hep aynı şekilde devam ederken Twice farklı konseptler denemekten çekinmiyor, cesaretliler özgüvenleri yüksek ve ben bunu seviyorum.”

(K4): “...Ama en çok BTS’i seviyorum bir idolüm yok, benim için önemleri çok değerliler bir rekor kırdıkların da filan çok duygulanıyorum. Gözlerim dolduğu filan oluyor, güzel şeyler olduğu zaman onlarla ilgili ağlayasım geliyor. O yaptıkları faaliyetleri de sen kendin yapmışsın gibi beraber bir grupmuşsun gibi hissettiriyor.”

(K5): “En çok dinlediğim K-pop grubu BTS, biasım Jungkook, Suga. Posterlerini almak istiyorum ama annem izin vermiyor. ”

(K6): “Genelde BTS dinliyorum, ben bias olayı ile falan çok fazla ilgilenmiyorum. Geçmişte 8. sınıftayken o zaman patladı K-pop grubu illa birini seç demelerinden dolayı beğendiğim biri vardı Jungkook.”

(K7): “BTS, fanım Jimin, hepsi çok tatlı. Ben en çok Jimin’i seviyorum hatta BTS özel ayırdığım telefon yüzünden derslerime odaklanamıyorum. Çünkü annem saatlik veriyor bana iki iki-buçuk saat arasında veriyor, çünkü onu aldığım zaman bırakasım gelmiyor, yemek yiyişim gelmiyor, su içişim gelmiyor sürekli onlara bakasım geliyor. O kadar çok önemliler ki benim için yemekten, sudan daha çok önemliler.”

(K8): “BTS tabi ki, aslında diğer gruplardan da dinliyorum Stray Kids, TXT, Exo, önüme geleni dinliyorum. Jungkook’u çok seviyorum idolüm. Ben daha önce kendime güvenmiyordum, kendimi suçlu hissediyordum, kendimi yargılıyordum, kendime inanmıyordum. Mesela her gece ağlardım sessiz sessiz, sonra BTS dinleyince onların sözleri umutsuzluğa kapılma umutlu ol diye....”

(K9): “Bir sürü K-pop grubu var dinlediğim, Blackpink, Stray Kids dinliyorum. Twice var bunun yanında farklı gruplarda dinliyorum. Yani şu şekilde önemi tabii ki de büyük, ben eskiden K-pop’u tanımadan önce çok şey değildim. İçime kapanık bir insandım, eskiye göre ama hani K-pop’u tanıdıktan sonra daha dışa dönük oldum. Daha sosyal oldum.”

(K10): “BTS dinliyorum, biasım V’yi kendime daha yakın hissediyorum, böyle güler yüzlüler, komikler, beni eğlendiriyorlar. Ben aileme, arkadaşlarıma tercih ediyorum. Bias yapacaksın başkalarını bias yap, benim biasıma dokunma, onlara başka idollerini öneriyorum. Oppacılardan nefret ediyorum, bazen videolarda görüyorum oppam diye bağırıyolar, zaten BTS üyelerinin kendileri de bu durumdan memnun değiller.”

(K12): “En çok dinlediğim K-pop grubu BTS. Mesela şöyle bir şey var. Benim ablamlarda var gençliklerinde bir grup sevebilir insanlar. Ben de öyle sevdim, boş zamanlarımda izleyecek bir şey istedim. Boş zamanlarımda videolarını izlemekten keyif alıyorum, çok emekleri var. Ben de onlar gibi başarılı olabilirim direkt sonuca varamam, bir tane şarkı sözü var ya hedeflerime kolay ulaşamadığım için şükrediyorum onun gibi ben de hedeflerime öyle kolay ulaşmak istemem kıymetli olması için. Resmi olmamaları çocuksu olmaları ciddi olmamaları çok hoşlar, utanıyolar.”

(K16): “Çok sevdiğim gruplar var, sevdiğim bir sürü var. Ncity, Exo, BTS, biasım var X-one’daydı şimdi dağıldı Dohyon.”

(K17): “BTS en çok dinlediğim grup şu sıralar dikkatimi Jungkook çekiyor. Bir tane program var BTS’in Jungkook’un kendi köpeğiymiş bende oradan gördüm. Bir de V’nin küçük köpeği var çok tatlı ısrasım geliyor gördüğümde. Jungkook daha çok Z kuşağının

dikkatini çeken birisi, giyimi Z kuşağını daha çok ilgisini çekecek şekilde. Espri anlayışı en çok beni güldüren Jungkook her şeye gülüyor ben de öyle her şeye gülerim.”

(K19): *“BTS, Stray Kids, A.C.E. var. Şu an Türkiye’de konser yaptılar, bu hafta erik dalı falan oynadılar. Hatta konserde Squad Game kostümleri ile erik dalı oynadılar. Diyorlar ki kültür çatışması bu kadar olur diyorlar, böyle yiyecekleri falan denedikleri videolar da vardı, bunların ikisi de erkek grubu. Teyzeler falan gitmişler konsere. Biasım değişiyor ama V ilk onu tanıdım. Ben armylerin de gerçekten tüm dünyayı değiştirebileceğine inanıyorum. Mesela BTS’e kötü bir yorum geliyor armyler dağılıyor ve o kişiye yorumları sildiriyorlar. Böyle bir güçleri var son konserde de armyler o kadar çok etkileşimliler ki birbirlerini telefonlarını almışlar, birbirlerine albüm dağıtmışlar, yiyecek dağıtmışlar. Armyler arasında çok güçlü bir bağ var, ülkede fark etmiyor.”*

(K20): *“BTS ve Black Pink aslında hepsini seviyorum. İdolüm Yoongi (Suga), Blackpink’ten Lisa, Yoongi’nin hayatı beni biraz etkilemişti açıkçası.*

Katılımcıların K-Pop sanatçılarından en çok dinledikleri ve kendilerine idol olarak gördükleri sanatçılara ilişkin görüşleri sorulduğunda verdikleri “idolüm yok” cevapları ile ilgili açıklama yapmak da faydalı olacaktır. Kız katılımcıların ayırım yapamadığı için idol ismi vermede çekimser bir tavır sergilediği gözlemlenmiştir. Erkek öğrencilerin ise her ne kadar K-pop ile tanışmış olsa da katılımcı (K15) ifade ettiği gibi farklı müzik gruplarına hayranlıklarını da dile getirmişlerdir. Ancak erkek öğrencilerin dinledikleri gruplar incelendiğinde daha marjinal (hareketli, hatta konserlerinde izdiham sonucu insanların öldüğü gözlemlenmiş) gruplarla karşı karşıya kalınmıştır.

(K13): *“En sevdiğim grup BTS ama biasım yok.”*

(K14): *“BTS, Blackpink, olabilir çünkü oyunda falan sponsor oluyordu bazen.”*

(K15): *“Blackpink, BTS benim sıralamaya alacağım gruplar değil bunlar bana mesela sevdiğin müzik grubunu söyleseniz Travis ailemden önemli değil ama çok seviyorum gelmiş geçmiş bütün grupların önüne geçer.”*

(K16): *“Çok sevdiğim gruplar var sevdiğim bir sürü var Ncity, Exo, BTS biasım var x-onedaydı şimdi dağıldı Dohyon.”*

(K21): *“Şarkılarını dinlemediğim için buna çok net bir yanıt veremeyeceğim birkaç şarkılarını dinlemiştim. Hepsi birbirinden farklı Türkiye’de bir şey vardı ya arabesktir ya aşk acıdır bir değişiklik olmaz. K-pop ilk çıktığında Kore erkeklerine ve Asyalı kızlarına olan bir ilgi başladı. Buradan da o yükselişi alıp K-pop’u yükselttiler. Bu K-pop Kore’nin kendi içerisinde yaygın karaoke olayları falan vesaire ama nasıl tüm dünyaya bu kadar büyük bir kitleye ulaştılar hiçbir fikrim yok.”*

(K22): “*Duyduğum gruplar var mesela BTS, bias kelimesini hiç duymadım.*”

(K24): “*Blackpink dinlemiştim, fanları arasında kavgalarını duymuştum gereğinde fazla büyütüyorlar, tartışma gördüm, K-pop idollerine bakıp kendini kötü hisseden insanlar gördüm.*”

Bu konuyla ilgili Türkiye’ den bir örnek verecek olursak gençliğin sembolü görülen Nil Karaibrahimgil örneğinden bahsetmek yerinde olacaktır. Özgür kız olarak piyasaya çıkan hem reklam hem şarkı sözlerinin mesaj içerikleri ile gençlerin ilgi ve davranışlarını etkileyen Karaibrahimgil’in meşhur “Gitme Yoksa” şarkısının sözleri şu şekildedir.

Gitme yoksa içerim
Bütün uyku haplarını
Sonra karıştırırsın
Ruh kitaplarını
Bi mektup yazarım
Hep seni sevdimle biten
Sonra artık hesap et
Bi daha olur mu hiç neşen
Gitme yoksa atlarım
En yakın köprüden
Hafızaya gerek yok
Bu olur tek hadisen
Gitme yoksa katleiderim bizim
Yan komşuları
Sonra polise derim
Öldürmüş masumları
Gitme dünyam dönsün dönsün
Dünyam dönsün dönsün
Ben hiç kimse ölsün mölsün istemem ¹⁴⁹

Araştırmamız boyunca ifade etmeye çalıştığımız gibi Özgür Kız karakteri ile Nil Karaibrahimgil, genç kızlar ve genç kadınlar için beraber hareket edip beraber giyindikleri bir figür olmuştur. Kitlel olarak söylenen şarkılarda özgürlük teması ön plana çıkarılmış ve bu söylemlerle “kanatlanıp uçacak, hem çocuk hem kariyer yapacak” bir kuşak meydana getirilmeye başlanmıştır. Ben özgürüm şarkısının sözleri ne demek istediğimizi daha net ifade edecektir; dünya çizgi çizgi değilmiş öyle değilmiş ben gördüm, ermiş deme değilim gezgin deme değilim ben özgürüm sadece özgürüm. Benim hem yollarım hem sözlerim hem de

¹⁴⁹ Cumhuriyet Koç, *Popüler Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri (Kocaeli İli / İzmit İlçesi Örneği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015, ss. 51-52.*

konuşan gözlerim var hürüm, özel olduğumdan değil çekip gittiğimden değil dedim ya ben özgürüm, ben özgürüm.¹⁵⁰ Daha öncede vurgulandığı gibi gençler ile yapılan görüşmelerde en çok öne çıkan kavramlardan biri de özgürlük olmuştur. Devamında ise saygı ve hoşgörü üzerinde çok hassas oldukları gözlemlenmiştir. Onlara göre toplum, her düşünceye, akıma, tercihe, yönelime, din, dil, ırk fark etmeksizin saygılı ve hoşgörülü olmak zorundadır, hatta bazıları bu konuda dinin de yanlış anlaşıldığını ifade etmektedirler.

Konumuzla ilgisini tekrar göz önüne alacak olursak gençler için idol seçimi ve müzik tercihi oldukça önemli bir konudur. Bu konuda aileler ve eğitimciler çocuklarının ve öğrencilerinin dönemin popüler kültür ürünleri olan müzik, film, dijital oyun, hatta takip ettikleri sosyal medya hesapları gibi konularla ilgili bilgi sahibi olmak durumundadırlar. Araştırmacı özellikle kıızı ile yaşadığı pek çok ergen ve ebeveyn sorununu bu yolla aşmış ve daha güçlü bir ilişki kurma imkânı bulmuştur.

2.6.6. Katılımcıların K-Pop Hayranlıklarının Çevrelerindeki İnsanlarla Olan Etkileşimi

“K-Popa olan hayranlığınızı ailenize, arkadaşlarınıza, öğretmenlerinize ve okul idarecilerinize açıkça dile getirebiliyor musunuz? Bu hususta herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaştınız mı?” sorularına yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.12’de gösterilmiştir.

¹⁵⁰ Koç, *Popüler Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri (Kocaeli İli / İzmit İlçesi Örneği*, ss. 69-70.

Tablo 2.6 Katılımların K-Pop Hayranlıklarının Çevrelerindeki İnsanlarla Olan Etkileşimi

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Aile	Açıkça söyleyebilirim	12	50,0
	Aile üyelerimden bazıları karşı	8	33,3
	Karışmazlar	6	25,0
	Eleştiri alma	6	25,0
	Onlarla dinliyorum	4	16,7
	Söyleyemem	2	8,3
Arkadaş	Eleştiri alma	12	50,0
	Sorun yaşamadım	7	29,2
	Zorbalık var	7	29,2
	Saygı duyuyorlar	6	25,0
	Çatışma var	6	25,0
	Söyleyebilirim	5	20,8
	Dalga geçerler	5	20,8
	Kimseyi ilgilendirmez	4	16,7
	Dalga geçiyorlar	3	12,5
	Müdahale ettirmem	3	12,5
Öğretmen	Söyleyebilirim	10	41,7
	Saygı duymalılar	9	37,5
	Öğretmenden öğretmene değişir	6	25,0
	Çekinirim	6	25,0
	Söyleyemem	5	20,8
	Konuşmak isterim	4	16,7
	Olumlu karşıladı	3	12,5
	Din öğretmenleri karşı	3	12,5
	Destek verirler	3	12,5
	Erkek öğretmenler karşı	3	12,5
	Sorun yaşamadık	2	8,3
Okul İdaresi	Sorun olacağını zannetmiyorum	8	33,3
	Hoş karşılamazlar	6	25,0
	Çekiniyorum	4	16,7
	Bilmelerine gerek yok	4	16,7
	Sorun yaşamadım	2	8,3
	Tepkilerini bilmiyorum	2	8,3
	Şaşırdılar	2	8,3

Katılımcıların ilgili duruma ait görüşleri, aile, arkadaş, öğretmen ve okul idaresi olmak üzere dört alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların K-Pop hayranlıklarının aile ile etkileşimine ilişkin görüşler incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “açıkça söyleyebilirim” ($f=12$, %50,0) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “aile üyelerimden bazıları karşı” ($f=8$, %33,3), “karışmazlar” ($f=6$, %25,0), “eleştiri alma” ($f=6$,

%25,0), “onlarla dinliyorum” ($f=4$, %16,7) ve “söyleyemem” ($f=2$, %8,3) kodları izlemiştir. Söz konusu aile alt temasına ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

Alınan cevaplar incelendiğinde anne-babaların pandemi sonrasında özellikle bu müziğe karşı daha demokratik, ılımlı bir tavır sergilediği gözlemlenmiştir. Görüşme esnasında biraz derinlemesine inildiğinde, “aile üyelerimden bazıları bu müziği dinlememe karşı” cümlesinde özellikle annelerin bu müziği tasvip etmediği görülmüştür. Gençlerin en çok şikâyet ettiği tepkiyse (araştırmacıya kızı ilk söylediğinde de aynı tepkiyi göstermişti) sevdikleri grupla ilgili “bunlar kız gibi” söylemidir. Katılımcılara göre kız gibi görünmeleri idolleri daha çekici hale getirmektedir, bu da toplumsal güzellik algısının ne denli değiştiğini gözler önüne sermektedir. Araştırma boyunca uzmanlarla yapılan görüşmeler neticesinde gelinen ortak nokta, gençlerde K-pop ile ilgili sert tutumların daha yıkıcı hasarlara sebep olduğudur. Aksine yakın durup onlarla hayranı oldukları müziği beraber dinleyerek neden sevdikleri, dinledikleri hakkında uzun konuşmalar yapabilmek çok daha faydalı sonuçlar doğuracaktır.

(K1): “Aileme açıkça söyleyebiliyorum, bir sorunla karşılaşmadım.”

(K2): “Babam pek bir şey demez evde tek sorun annem. Mesela çekik gözlüler olarak adlandırıyor onları, bunlar mı yine kapat bunları arada bir açarım televizyondan kapat bunları der, düzgün bir şey aç der bir o var. Ablama da tanıttım artık o da BTS dinliyor.”

(K4): “Biliyorlar zaten annem böyle çok kızmıyor ama babam dinlememi istemiyor. Babamın biraz korumacı bir yapısı var ondan galiba. Servis şoförü olduğu için okuldan bazı şeyler duyuyor, yanlış doğrusu bilmiyorum, öyle K-pop dinlediğime biraz karşı ama ben yine de dinliyorum, dinlediğimi de biliyor, görünce kızıyor ama ben göstermemeye çalışıyorum.”

(K6): “Benim zaten ailem biliyor bana hiçbir zaman gelip de ne dinliyorsun, niye dinliyorsun diye bir yargılamada bulunmadı.”

(K8): “Evet onlar biliyorlar zaten herhangi bir sorunla karşılaşmadım ablam da beraber dinliyoruz.”

(K10): “Ailemi açıkça söyleyebiliyorum, kızmıyorlar ama derslerimi ihmal etmemi istemiyorlar, olumsuz bir etki ile karşılaşmadım.”

(K16): “Sevdiğimi biliyorlar ama söylemedim, kenardan sağdan soldan izlerken gördüler. Bırakmamı istiyorlar ama ben bırakmam, pek desteklemiyorlar beni. Yani açıkçası beni yargılıyor ailem K-pop dinlediğim için bu beni sebepsiz bir şekilde daha çok itiyor. Onlarla kavga edip K-pop dinleyip sakinleşiyorum, onları izliyorum, benim için de bir sığınak gibi oluyor.”

(K17): “Onlar zaten biliyorlar K-pop dinlediğimi ama onlarla oturup konuşamıyorum açıkçası. Arada böyle bizimle dinledikleri falan oluyor ama o kadar çok sevmiyorlar. Ama alıştılar artık olumsuz tepkilerle karşılaştım ailemden, daha önce de daha çok tepki vardı ama artık alıştılar. Ama onlarla oturup bu konuda sohbet edemem çok ilgilerini çekmez, ablamla daha çok konuşuyoruz bu konuları, K-pop dinlemeye başlamamda ailemle yaşadığım olumsuzlukların etkisi var o yüzden ikinci ailem dedim zaten.”

(K18): “Aileme karşı açıkça dile getirebilirim çünkü onların karşı çıkacaklarını zannetmiyorum benim zevkime karışmazlar.”

(K20): “Evet aileme açıkça dile getirebilirim hatta bayağı bir saygı duyuyorlar, hatta onlar da dinliyorlardı benimle.”

(K21): “Ben aileme rahatça söyleyebilirdim dinliyor olsaydım, o kitleden olsaydım da söylerdim çünkü onlar hemen direkt söylüyorlar ama kendimde durduk yere söylemezdim onlar zorlarsa söylerdim.”

(K22): “Hoş karşılamazlardı ama çok da kızmazlardı, dinlememi istemezler tepkide gösterirlerdi ama çok kızan insanlar değildir.”

Anne-babaların çocuklarını yetiştirirken gösterdikleri davranışlar çocuğun, iyi-kötü, ruhen sağlıklı-sağlıksız hatta iyi bir dindar olarak yetişip yetişmemesinde oldukça büyük bir öneme sahiptir. Ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken demokratik mi, baskıcı mı, kolaycı mı ya da ilgisiz anne-baba mı olacakları verilmesi gereken önemli bir karardır. Elbette ki çocuğun gelişiminde gösterilen sevgi, özgürlük ve disiplin itidalle hareket edilmesi gereken 3 temel unsurdur. İlgili araştırmalara bakıldığında evde sergilenen sevecen, ilgili, demokrat anne-baba tutumları, çocukların ve özellikle gençlerin dine karşı olumlu tavır geliştirmelerinde pozitif bir etkiye sahiptir. Hatta annenin tutumunun tesiri babadan daha fazladır.¹⁵¹ Aile tarafından yapılan çeşitli ihmaller, kuşaklar arasında çatışmaya neden olmakla birlikte gençleri yalnızlığa itmektedir. Gerçek hayatta yaşanan bu yalnızlaşma, sanal dünyada bulunan yeni arkadaşlarla telafi edilmektedir.

Bir diğer alt tema olan arkadaş alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “eleştiri alma” (f=12, %50,0) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “sorun yaşamadım” (f=7, %29,2), “zorbalık var” (f=7, %29,2), “saygı duyuyorlar” (f=6, %25,0), “çatışma var” (f=6, %25,0), “söyleyebilirim” (f=5, %20,8), “dalga geçiyorlar” (f=5, %20,8), “kimseyi ilgilendirmez” (f=4, %16,7), “dalga geçiyorlar” (f=3, %12,5) ve “müdahale ettirmem” (f=3, %12,5) kodları gelmektedir. Söz konusu arkadaş alt temasına ilişkin bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

¹⁵¹ Kınter, “İlgili–Seven Anne-Baba Tutumları İle Din ve Dindarlık Arasındaki İlişki Üzerine”, ss. 14-32.

Gençlerle pandemi öncesi yapılan görüşmelerde akran zorbalığı daha sık görülürken, pandemi sonrası yaptığımız mülakatlarda, akranları ile ilgili kısmen objektif yaklaşımlar sergiledikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca gençlerin görüşme esnasında en çok vurgu yaptıkları kelimelerden birinin özgürlük kavramı olduğu fark edilmiştir. Katılımcı (K1) ve (K24)in dediği gibi, genel olarak kendi aralarında geliştirdikleri ben kimsenin dinine, dinlediği müziğe, giyim tarzına, tercihlerine vs. karışmıyorum kimse de bana karışamaz şeklindeki vb. söylemleri dikkat çekicidir.

(K1): *“Tabii ki ben herkese her şekilde dile getirebiliyorum. Çünkü sevdiğim bir şeye kimsenin yorum yapma hakkı yok ben seviyorsam bitmiştir, benim hayatım benim düşüncelerim, benim kararım. Olumlu yorumlarda alıyorum olumsuz yorumlar da alıyorum, onların düşünceleri beni ilgilendirmiyor ama yanlış bildikleri yerde tabii ki uyarıyorum. Hani bu benim onlara olan bir bağlılığım ve sizin insanların bağlı olması ya da olmaması beni ilgilendirmez. Nasıl Türkçe şarkı dinleyen birisi olumsuz eleştiri alıyorsa almak zorunda zaten, tabii ki bu belli bir sektör ama bu saygı duymanın da dışına taşıdığı için bence hoş bir durum değil.”*

(K2): *“Evet bir sorunla karşılaşmadım, karşılaşırsam da bir sorun yok. Çünkü insanları müzik türlerine göre yargılamak çok eskide kaldı. Oldu yani karşıma çıktı bu sınıfta da oldu birkaç kişi dinlemiyoruz diye BTS’e gey diyenler oluyor saçma sapan şeyler söyleyenler oluyor. Ben de cevabını veriyorum tek sorun onları dinlemem en çok beni oradan üzüyorlar. Sanki Amerikan müzikleri dinleyenler var İngilizce dinleyince havalı oluyor ama K-pop dinleyince ezik oluyorsun gözlerinde. Abilerim de makyaj yapıyorlar diye onlara farklı şeyler söylüyorlar çok saçma imalarda bulunuyorlar, Türklerdeki oyuncularda makyaj yapıyorlar bence kuyruk acıları var onlar kadar yakışıklı olmadıkları için böyle şeyler söylüyorlar.”*

(K4): *“Arkadaşlar arasında herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Ben dışlandığımı düşünmüyorum ama bazen kızların da erkek grupların da böyle farklı bakışlarını görüyorum, kız gibiler, makyaj yapıyorlar gibi yargılamalarda bulunuyorlar. Aslında K-pop dinleyenlerin K-pop dinlemeyenlerle birlikte olmak istememelerinin sebebi kendilerinin yargılanacaklarını düşünüyor olmaları, o yüzden istemiyorlar yanlarında. K-pop dinlemeyenler de K-pop dinleyenleri yanlarında istemiyor, çünkü sürekli aynı şeyden bahsedecek diye çok beraber olmayı istemiyorlar. Böyle bir çatışma oluyor.”*

(K7): *“Olumsuz yorumlarla çok karşılaşıyorum. Özellikle erkeklere söylediğim zaman BTS top diyorlar, ilk dedikleri şey bu neden onları dinliyorsun, neden onları seviyorsun, bizim ülkemizin türküleri şarkıları bitti de sıra Kore'ye mi geldi gibi şeyler söylüyor erkekler. Ben*

BTS'e top dedikleri için adam bile dövmeşlüğüm var ama çok aşırı derecede seviyorum onlara bir laf demelerini yediremiyorum bana gelmiş gibi oluyorum aksine makyaj yapımaları benim çok hoşuma gidiyor.”

(K10): *“Bazen K-pop dinleyen insanlara ergen falan diyorlar, öyle K-pop’a karşı anti olanlar var, sevmeyenler var olumsuz tepkilerle de karşılaşıyorum, nefret ediyorum diyenler var. Arkadaşlarımın çoğu sevdiği için onlarla çok sorun yaşamıyorum. Çoğu kişi seviyor kuzenlerim falan öyle kötü bakmadılar Army olduğum için, kuzenlerime arkadaşlarıma bir sürü kişiye önerdim hatta benim sayemde Army olanlar bile oldu.”*

(K13): *“Evet arkadaşlarıma açıkça söyleyebiliyorum. Tabii ki dalga geçenler oluyor hatta geçen hafta sınıfta bir tartışma olmuştu. Ama bu tür şeyleri genelde çok umursamıyorum onların dalga geçmeleri bana ya da onlara herhangi bir zarar vermeyecek. Zaten şöyle diyeyim sınıfta da birkaç kişi daha vardı dinleyen ama onlar parmaklarını kaldırmadılar dinlediklerini söyleyemediler. Ben sadece babama söylemiyorum onun dışında herkese açıkça söyleyebilirim.”*

(K15): *“Getiririm arkadaşlarıma da rahatlıkla dile getirebilirim.”*

(K17): *“Dile getirebiliyorum ama bazıları çok şey diyor onlar araştırma yapmadan konuşuyorlar eşcinsel diyorlar. Onlar kız gibiler diyorlar, gerçekten makyaj yapıyorlar, bembeyaz falan yapıyorlar bu da benim çok hoşuma gitmiyor. BTS eşcinsel diyorlar, kesinlikle öyle bir şey yok, bunu söyleyenlere karşı bir tık sinir oluyorum ve onlarla muhatap olmuyorum, böyle tepki vermeyen kişilere rahatça konuşabiliyorum.”*

(K19): *“Evet söyleyebiliyorum, ortam olarak şu an dinleyen insanlar olduğu için önceden dinlemiş olan insanlar var hoş görüyorlar gençlerin illaki hayatında geçiyor. Şu an Türkiye durumunda gençler açık bir şekilde dile getirebiliyorlar, herhangi bir önyargı yok. Pandemiden sonra artık hiç kalmadı kimse kimseye karışmıyor.”*

(K20): *“Arkadaşlarıma da rahatça dile getirebiliyorum bir sorunla karşılaşmadım. Ortaokulda biraz böyle dalga geçenler vardı ama bu beni etkilemiyordu.”*

(K23): *“Arkadaşlarıma söyleyebiliyorum olumsuz bir tepki ile karşılaşmadım.”*

(K24): *“Dile getirmem, konuşma çıktığında söyleyebilirim. Şimdi kimsenin umurunda değil, akran zorbalığı, kimin ne dinlediği kimsenin umurunda değil insanlar ne derse desin.”*

Ergen tutumlarının temel odak noktalarından biri arkadaş ve akran ilişkileridir. Yapılan çalışmalara bakıldığında ailenin, değerlerin ve bireysel güvenin kazandırılmasında, akran gruplarının başarısını yakalayamadığı görülmektedir. Bundan dolayı gençlerin arkadaş tercihlerinin izlenmesi büyük bir öneme sahiptir ve bilinçli bir şekilde yönetilmelidir. Ayrıca

çocuğun aile ile kurduğu ilişkilerin, ergenlik dönemi akran ilişkileri için güçlü temeller oluşturduğu unutulmamalıdır.¹⁵²

Bir diğer alt tema olan öğretmen alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “söyleyebilirim” ($f=10$, %41,7) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “saygı duymalılar” ($f=9$, %37,5), “öğretmenden öğretmene değişir” ($f=6$, %25,0), “çekinirim” ($f=6$, %25,0), “söyleyemem” ($f=5$, %20,8), “konuşmak isterim” ($f=4$, %16,7), “olumlu karşıladı” ($f=3$, %12,5) “din öğretmenleri karşı” ($f=3$, %12,5) “destek verirler” ($f=3$, %12,5) “erkek öğretmenler karşı” ($f=3$, %12,5) ve “sorun yaşamadık” ($f=3$, %12,5) kodları gelmektedir. Söz konusu öğretmen alt temasına ilişkin bazı katılımcı görüşleri ve analizleri şu şekildedir:

Öğretmen alt temasında en fazla tekrar eden kodun “söyleyebilirim” olduğu görülmektedir. Öğrencilerle yapılan derinlemesine görüşmelerde, özellikle meslek dersi öğretmenlerinin bu tarz konulara yeteri kadar anlayış göstermedikleri algısı izlenmiştir. Aslında katılımcıların öğretmenleri ile konuşmaya daha yatkın olduğu ama görecekları tepkilerden çekindikleri için konuşmamayı tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcılardan bazıları keşke biz öğretmenlerimize öğretmenlerimiz de bize dinledikleri müziği söyleyebilselerdi, belki biz de o vesile ile onların dinledikleri müziği merak eder dinlerdik şeklindeki beklentilerinden bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin, öğrencilerinin ilgi alanları hakkında bilgi sahibi olmaları, onlarla yakın ilişkiler kurmalarına böylece öğrencilere daha doğru ve tutarlı bir rehberlik yapmalarına yardımcı olacaktır.

(K1): “Evet konuşmak isterdim aslında konuştum, danışman öğretmenim benim psikolojik olarak biraz problemlerim vardı ve ben bunları öğretmenime anlattım.”

(K3): “Söyleyebilirim ama pek hoş karşılayacaklarını zannetmiyorum. Mesela dün foto kartlarından biri vardı Stray Kids grubundan bir üyenin, siyer hocası şey dedi neyini seviyorsunuz bunların dedi, biz de dedik kişiliklerini falan dedik. O da dedi ki iyi rol yapıyorlar yani biraz garipti. ”

(K4): “Öğretmenlerimle konuşabilirim ama hiçbir öğretmenime söylemedim. Ama genelde bizi arada bir akıllı tahtadan dinliyoruz, hocalar geliyor o zaman onlar anime zann ediyorlar. Bir sorun yaşamadık ama konuşmadık da.”

(K5): “Sınıfta müzik hocası nasıl bir tarz şarkı dinliyorsunuz diye sormuştu. Bende K-pop dedim sonra bir soru sormuştu da ama neydi hatırlamıyorum. Niye bunları seviyorsunuz dedi ben de hemen anında tepki gösterdim. Ben de saygılı davranmasını isterdim karşılıklı oturup muhabbet etmeyi çok istiyorum ama çok utaniyorum.”

¹⁵² Nilüfer Özcan Demir - Aylin Görgün Baran - Demet Ulusoy, “Türkiye’de Ergenlerin Arkadaş-Akran Grupları İle İlişkileri ve Sapmış Davranışlar: Ankara Örneği”, *Bilgi*, S. 32, 2005, ss. 83-85. Ayrıca geniş bilgi için bkz. Gordon Nuefeld, Gabor Mate, *Çocuklarınıza Tutunun*, Hep Kitap, 6. Bsk., İstanbul, 2022.

(K6): “Öğretmenlerle ilgili kişiden kişiye değişen bir durum, çok önyargılı olanlar da var. Bence kadınların daha fazla, dinleme oranları daha yüksek, tamamen erkek olduğundan dolayı kaynaklandığını söylüyorlar bunun için dinlendiğini düşünüyorlar. Çünkü öyle bir toplumda yaşıyoruz ki kadınların daha çok dışlandığı, kapandığı bir toplumda yaşıyoruz. O yüzden kadınlar daha çok K-pop dinliyorlar. Mesela erkek öğretmenler daha önyargılı bakıyorlar, erkekler makyaj yaptığı için. Ben erkeklerin makyaj yapmasına karşı değilim, kadına dönmeyecekse bence bakımlı olmalı ama tamamen değişenler var. Onlara saygı duyuyorum ama benim hoşuma gitmiyor açıkçası.”

(K13): “Evet ben söyleyebiliyorum birkaç öğretmen sormuştu ben söyleyebiliyorum. Böyle şeylerde pek fazla çekinmiyorum çünkü herhangi bir Türk şarkıcıyı dinlemekle aynı şey benim için. Ama diğerleri söyleyemiyorlar. Belki öğretmenlerinden alacakları tepkiden dolayı söylemiyor olabilirler. Çünkü öğretmenler önyargılı ve birkaç defa dalga geçmişlerdi zaten, biz öğretmenlerimizden K-pop’a hayran olmalarını ya da dinlemelerini istemiyoruz sadece önyargılı olmasınlar, tepkisiz olmaları bile bizim için yeterli. Zaten dinlesin diye kimseyi zorlamıyoruz, bize karşı önyargılı olmasınlar dalga geçmesinler öğretmenlerimiz yeter.”

(K15): “Öğretmenler kafa adam sorun olmaz. Böyle bir sorunun olmasına olan şaşkınlığımı belirtmek zorundayım ne yapacak ki ben K-pop dinliyorum diye bıçak mı çekecek, ne olabilir ki matematikçimiz dinliyor mesela.”

(K17): “Bu öğretmenden öğretmene değişiyor açıkçası öğretmenin kişiliğiyle ilgili, bazı öğretmenlerimiz var onlar direkt duydukları ile konuşuyorlar. O yüzden ben onlarla çok sohbete girmiyorum bu konularda. Onlar bizden yaşça büyükler, onların da döneminde tabi böyle şeyler olmadığı için daha böyle empati kurarak yaklaşabilirler. Tamam şarkılar hoşuna gitmiyordur zevkleri uyuşmuyordur ama empatik olarak yaklaşıp sohbet edebilirdik. Mesela hoca da bize dinlediği şarkılardan bahsedebilirdi, biz de ona bahsedebilirdik hangi şarkıları dinliyorsun diye konuşurduk. O bize biz ona dinletebilirdik biz de dinlediğimiz şarkıları karşılıklı fikirlerimizi konuşurduk, paylaşırdık, anlaşırdık ortaya güzel bir muhabbet sohbet çıkardı. Ama bazı hocalarımız da bu olmuyor illa K-pop dinlemelerine gerek yok saygı duymaları yeterliydi bizim için.”

(K18): “Onlar sorarsa söylerim sıkıntı olmaz ama karşılıklı konuşma imkânımız olmadı ama bir kere dersteyken hoca hangi müziği dinlediğimizi sormuştu ben de BTS şarkısını açmıştım, sınıftaki izlemiştik. Ben izlerken çok mutlu oldum. Bence böyle şeylere karşı öğretmenlerimiz iyiler onlarla konuşabilirim.”

(K22): “Bizim okuldaki öğretmenlere söyleyebilirlerdi, öğretmenlerimiz nazıkçe karşılarları da okuldan okula öğretmenden öğretmene tepkiler değişiyor, olabilir diyen çok çıkmazda, tepkiyi az ya da çok veren değişir.”

(K24): “Müzik öğretmenimle paylaşabilirdim başka bir öğretmenimle paylaşmazdım alacağım tepkiyi kestiremem.”

Meslek dersi öğretmenleri ile ilgili yapılan bir araştırmada ilginç bir durumla karşılaşmıştır. Meslek dersi öğretmenleri modern olmayı istemekte ama modernleşmekte zorluk çekmekte, öğrenciler ise meslek dersi öğretmenlerinin mesleğinde uzman, mesleğin insanı olmasını istemektedirler. Öğrenciler aynı zamanda öğretmenin derse hazırlıklı gelmesini, ona rahatça sorular sorabilmeyi talep etmektedirler. Meslek dersi öğretmenleri nihayetinde insanüstü varlıklar değildir, onların da hata payları vardır ancak diğer branş hocalarından daha çok bu branş hocalarının doğru ve dürüst kimseler olmaları beklenmektedir.¹⁵³ Şunu ifade etmekte fayda var ki; öğrencilerde meslek dersi öğretmenlerine ve meslek derslerine karşı oluşan izlenim ve tutum, imam-hatip lisesinde verilen meslek derslerinin verimliliğini de arttırabilir.¹⁵⁴ Zira eğitim, bir etkileşim işidir ve insanların eğitimi yine insanlar aracılığı ile olmaktadır. Bu nedenle insanların birbirlerine karşı davranışlarının pozitif yönde olması, öğretimin verimliliği açısından çok önemlidir. Bu etkinin gücü çoğu zaman dersin gücünü ve sınırlarını aşmakta, öğrenimi de kolaylaştırmaktadır.¹⁵⁵

Öğretmenlik mesleğinin doğasından kaynaklanan tüm zorluklar, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerini de etkilemektedir. Bununla beraber DKAB öğretmenleri bahsi geçen zorluklara ek olarak alanlarından kaynaklı ve özellikle branşlarını ilgilendiren farklı sıkıntılarla da baş etmek durumundadırlar. Etkili ve verimli bir şekilde işlenen dersler; öğrencilerin ahlaki değerleri özümsemesini, hayatına anlam katmasını, sorumluluklarını yerine getirmesini sağlayacak din bilincinin kazanılmasında önemli bir yere sahiptir. Çünkü toplumda oluşan ahlaki sıkıntılar, özellikle velilerin, sözü edilen öğretmenlere yüklediği sorumluluk ve beklentilerini arttırmakta bu da DKAB dersi öğretmenlerinin üzerlerinde baskı hissetmelerine sebep olmaktadır.¹⁵⁶

Son alt tema olan okul idaresi alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “sorun olacağını zannetmiyorum” (f=8, %33,3) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “hoş karşılamazlar” (f=6, %25,0), “çekiniyorum” (f=4, %16,7), “bilmelerine gerek yok” (f=4,

¹⁵³ Beyza Bilgin, *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*, Gün Yayıncılık, Ankara, 1998, ss. 92-96.

¹⁵⁴ Tuncay Karateke, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin İmam Hatip Lisesi, Meslek Dersi Öğretmeni ve İdarecilerine İlişkin Metaforik Algıları”, *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, S. 23, 2019, s. 1253.

¹⁵⁵ Bilgin, *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*, ss. 96-97.

¹⁵⁶ Nazım Bayrakdar, “Öğretmenlerine Göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenliğinin Doğasından Kaynaklanan Güçlüklerin Mesleki Tükenmişlik Algıları Üzerindeki Etkileri”, *ERUIFD*, S. 16, 2013/1, ss. 80-93.

%16,7), “sorun yaşamadım” (f=2, %8,3), “tepkilerini bilmiyorum” (f=2, %8,3) ve “şaşırdılar” (f=2, %8,3) kodları gelmektedir. Söz konusu okul idaresi alt temasına ilişkin bazı katılımcı görüşleri ve analizleri şu şekildedir:

(K2): “Konuşabilirim yani bir sorun olacağını zannetmiyorum.”

(K3): “Söyleyebilirim ama pek hoş karşılayacaklarını zannetmiyorum.”

(K8): “Bence öyle bir şeye gerek yok.”

(K9): “Yani idare dün sorduğunda parmağımı kaldırdım ve söyledim. Çünkü utanılacak bir şey değil, dalga geçtikleri zaman tabii ki saklıyorum. Ama çoğu zaman da saklamıyorum doğal bir şey çünkü.”

(K10): “İlk başta müdür beye söylemeye korktum, kötüleyecek zannettim, sonra kaldırdım elimi yani rahatça söyleyebildim olumsuz bir şeyle karşılaşmadık.”

(K12): “İdarecilerimize söylemekte özellikle müdürüme söylemekte çekiniyorum, korkuyorum. Mesela ben bunu ablamlara da anlattım, hoca bize K-pop dinleyip dinlemediğimizi sordu. Ben sizin anket yapacağınızı söylemeden ablam dedi ki direkt disipline gideceksiniz böyle bir algı var siz disiplinlik olacaksınız dedi, sonra ben açıkladım öyle bir şey mi yapıyorlar ya falan dedi.”

(K14): “Bence kötü bir şey demezlerdi.”

(K18): “Okul idarecileri ile de konuşabilirim, kimsenin biz onları dinliyoruz diye yadırgayacaklarını düşünmüyorum. Bence rahatça konuşabiliriz.”

(K19): “Hiçbir konuşmamız geçmedi ama sorduklarında dinliyorum diye açık bir şekilde söyleyebilirim. Ve BTS üyesinin birinin sözü vardı bizi dinlediğinizi söylemekten hiçbir şekilde çekinmeyin eğer gerçek armyseniz gerçekten seviyorsanız, bu sizin sevdiğiniz bir şeyse rahat bir şekilde söyleyebilirsiniz, ben şöyleyim, ben böyleyim diyebilmelisiniz karşıdaki kişinin yargılaması senin fikrini değiştirmemeli ya da onun anlayışlı olması gerekir.”

(K21): “Sorarlarsa söylerim tabii ki öyle bir şey hiç konuşulmadı şimdiye kadar.”

(K23): “İdarecimize söylesem herhangi bir sorun olacağını düşünmüyorum.”

2019 yılında yapılan bir araştırmada imam-hatip lisesi “öğrencilerinin okullarına ve meslek dersi öğretmenlerine ilişkin metaforik algılarının olumlu yönde olduğu, fakat okul idarecilerine karşı metaforik algılarının olumsuz olduğu” tespit edilmiş ve idareci algıları üzerine farklı çalışmalar yapılması gerektiği ifade edilmiştir.¹⁵⁷ Fakat araştırmacı bu çalışma boyunca öğrencilerin idarecileri ile ilgili daha ön yargısız, olumlu ifadeleri ile karşılaşmıştır.

¹⁵⁷ Karateke, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin İmam Hatip Lisesi, Meslek Dersi Öğretmeni ve İdarecilerine İlişkin Metaforik Algıları”, s. 1254.

Aynı zamanda araştırmacı, mülakatların yapıldığı tüm okullarda idarecilerin özverili yardımlarına şahit olmuştur.

2.6.7. Katılımcıların Okullarının K-Pop Dinlemelerine Etkisi

“K-pop hayranlığınızın başlamasında okuduğunuz okulun ve orada aldığınız eğitimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden elde edilen kod ve temalar Tablo 2.13’de gösterilmiştir.

Tablo 2.7 Katılımcıların Okullarının K-Pop Dinlemelerine Etkisi Hakkındaki Düşünceleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Okulun dinlemeye etkisi	Etkilemez	12	50
	Evet, olabilir	10	42
	Nötr, belirsiz	2	8

Katılımcı görüşleri incelendiğinde K-Pop hayranlığın oluşmasında imam hatip okul türünün etkisinin olmadığını düşünenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir ($f=12$, %50,0). Katılımcıların önemli bir çoğunluğu da imam hatip okul türünün K-Pop hayranlığında etkisi olabileceğini düşünmektedir ($f=10$, %41,6). Son olarak katılımcılardan bazıları ise bu konuda net fikri olmadığını dile getirmiştir ($f=2$, %8,4). Söz konusu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri analizleri ile birlikte şu şekilde sıralanabilir.

(K6) ve (K22) kodlu katılımcıların söylemlerine bakıldığında okuldaki başörtüsü vurgusu, öğretmenlerin söylem ve davranış biçimleri konusundaki ısrarlı uyarılar veya kız erkek ayrı okumaları sebebiyle özellikle imam-hatipli kız öğrencilerin bu müziğe daha bağımlı olmaları noktasında etkili olmaktadır. Tabi ki sosyal medyanın ve arkadaş etkisinin de katkısı göz ardı edilmemelidir. Ancak müziğin dinlenmesinde okudukları okulun etkisinden ziyade, okuldaki baskı vurgusu dikkate alınması gereken bir husustur. Baskılanan her ortam, barındırdığı bireyler için genellikle istenmeyen sonuçlar doğurmaya daha uygundur denilebilir. Öğrencilerin imam-hatip lisesine yönelik izlenimleri ileriki yaşamlarına şüphesiz etki edecektir bu da konunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında imam-hatip liselerinde verilen özellikle din eğitiminin destekleyici ve farkındalık kazandırmaya yönelik olması gerekmektedir.

(K2): “Ortaokulu da imam-hatipte okudum olmadı.”

(K5): “Olabilir ama beni etkilemiyor. Ama bazı kızları etkiliyor olabilir, hocalar baskı yapıyorlar ama beni etkilemiyor.”

(K6): “İmam-hatip denince akla ilk gelen şey baskı oluyor ben bundan dolayı imam-hatip tercih etmek istemiyordum. Çünkü akla ilk gelen şey baskı biz baskılanıyoruz. Ben

mesela kimsenin isteye isteye günah olduğunu bilerek sürekli küfredeceğini düşünmüyorum, sürekli yapmayın yapmayın sözleri sıkıyor. Onun için inadına yapılıyor, onun için imam-hatiplerin böyle olduğunu düşünüyorum. Tabii ki din dersi alacağız alıyoruz, bunu bilerek imam-hatibe geliyoruz ama açık olduğu için bir kıza imam-hatip desin sen kapan diyemezsin. Yani o kızın kendi seçeneği, öğretmenler farkında olmadan gençleri dışarıya itiyorlar bu şekilde davranarak, bu zorbalığa giriyor bunu bilmesi bir genç imam-hatibe gelmez zaten bunu ısrarla söylemenin bir anlamı yok.

(K10): *“Evet ortaokulda çok etkisi oldu, mesela benim burada bir arkadaşım var belki görüşmeye gelmiştir. Mesela onlar aşırı fazla konuşuyorlardı grup hakkında olsun, üye hakkında olsun, ben de çok merak etmiştim yani o açıdan etkisi olmuştu.”*

(K11): *“Beni çok etkilemedi beni küçükken yaşadım şeyler daha çok K-pop’a yönlendirdi okuduğum okulun çok ilgisi yok.”*

(K13): *“Beni bu konularda etkilemedi ama zorbalığa uğramış insanları etkilemiş olabilir çünkü çok fazla örnek var bu konuda. Arkadaşları tarafından dışlanıyor mesela dersleri iyi değil bu yüzden psikolojisi bozuk, genelde psikolojisi kötü olan insanlar K-pop dinliyorlar.”*

(K14): *“Bence bütün her şey medyada bitiyor okulla bir alakası yok bizi etkileyen bir şey varsa o da medyadır.”*

(K15): *“Olmuştur genelde manipüle olacak kadar az zekâya sahipse olmuştur.”*

(K17): *“Bazılarında olmuştur belki ama bende öyle bir etki yaratmadı açıkçası. Ben de hiçbir şekilde öyle bir etki yaratmadı ama başkalarında olmuş olabilir.”*

(K18): *“Aldığım eğitimin bir etkisi olmadı ama okuduğum okulun arkadaş çevresinden dolayı etkisiyle zaten başladım ben ama okuduğum okulun bir etkisi olmadı arkadaşlarımdan etkisi vardı.”*

(K19): *“Normal okulda ortaokulu okudum bu senede göynük fenden geldim imam-hatip lisesine. 7. sınıfta dinleyenler vardı hatta küçük sınıflarda vardı posterleri aldıklarında filan yani neden diyordum bence okuduğum okulun bir etkisi olmadı.”*

(K21): *“Bence teşvik etmez etkilemez.”*

(K22): *“Kesinlikle olur genelde zaten kız imam-hatiplerde oluyor o da kız imam-hatiplerde sadece kız oluyor ya da kız erkek karışık olmasına rağmen arada bir çizgi oluyor o da aslında biraz onların o müziğe ilgilerini arttırıyor bu durum.”*

(K23): *“Bence okulun bir etkisi olmuyor arkadaş çevresinin daha çok etkisi var.”*

(K24): “Çevrenin kesinlikle bu müziği dinlemede etkisi vardır, kapalı kızlar dinliyorlar çoğunlukla, o yüzden aldıkları eğitimin onları sınırlandırdığı için bu müziğe yöneltilebileceklerini düşünüyorum.”

2014 yılında yapılan bir çalışmada, sınırlandırıcı ve cezalandırıcı bir yer olarak İmam Hatip Lisesini değerlendirilmeleri istendiğinde öğrenciler; metaforik olarak İmam-Hatip liselerini “İmam Hatip Lisesi hapisaneye benzer. Çünkü kapanma konusunda baskı var.” “İmam hatip Lisesi işkenceye benzer. Çünkü idarenin ve öğretmenlerin gereksiz baskıları var.” “İmam hatip Lisesi kafese benzer. Çünkü önceden gelmeyi çok istiyordum. Ancak geldikten sonra bizi sıkmaya başladılar. Artık bu okulda okumak istemiyorum. Dinimizi öğrenmek istiyorum, kapanmak istiyorum ama bu zorla baskıyla olacak şey değil”¹⁵⁸, tarzındaki benzer söylemlerin yıllar sonra hala devam ediyor olması dikkat çekici bir konudur. Bununla birlikte bu konunun güncelliğini koruyor olmasının nedenlerinden birinin de yazılı, görsel medya ve sosyal medyada bilinçli bir şekilde yürütülmekte olan aleyhte kampanyaların etkisinin olduğu da unutulmamalıdır.

2.6.8. Katılımcıların K-Pop ile Dini ve Ahlaki Değerleri Arasındaki İlişkisi

“K-pop müzik dinlemek dini anlayışınıza ve ahlaki değerlerinize uygun mudur? Dinlemeye başladıktan sonra herhangi bir farklılaşma yarattı mı? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?” sorularına yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.14’de gösterilmiştir.

¹⁵⁸ Mücahit Arpacı - Cemil Yıldırım, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin, “İmam Hatip Lisesi” ve “İmam Hatip Lisesi Olmak” Kavramlarına Yönelik Görüşlerinin Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi (Diyarbakır Örneği)”, *Toplum Bilimleri Dergisi*, S. 15, 2014, s. 144.

Tablo 2.8 Katılımcıların K-Pop ile Dini ve Ahlaki Değerleri Arasındaki İlişkisi Hakkındaki Düşünceleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Olumlu	Saygı duymayı öğrendim	7	29,2
	Olumlu değişimler oldu	7	29,2
	Önyargılarımı yıktı	6	25,0
	Empati yapabiliyorum	4	16,7
	Esnek hale geldim	4	16,7
	Dinimle örtüşüyor	2	8,3
Nötr	Etkilemez	15	62,5
	Dinle ilişkisi yok	6	25,0
	İzin vermem	2	8,3
	Hiçbir şey değişmedi	2	8,3
Olumsuz	Olumsuz değişiklikler oldu	4	16,7
	Sorgulamaya başladım	3	12,5
	Manipüle ediyorlar	3	12,5
	Dinsizlik sebebi	2	8,3
	Din değiştirdim	2	8,3
	Sorgulamaya başladım	2	8,3

Katılımcıların K-pop dinlemeyle dini ve ahlaki değerleri arasındaki ilişkiler hakkındaki görüşleri; olumlu, nötr ve olumsuz olmak üzere üç alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların K-pop ile dini ve ahlaki değerlerin arasındaki olumlu ilişkilere ait görüşleri incelendiğinde en fazla tekrar eden kodların “saygı duymayı öğrendim” ve “olumlu değişimler oldu” ($f=7$, %29,2) ifadelerinin olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “önyargılarımı yıktı” ($f=6$, %25,0), “empati yapabiliyorum” ($f=4$, %16,7), “esnek hale geldim” ($f=4$, %16,7) ve “dinimle örtüşüyor” ($f=2$, %8,3) kodları izlemiştir. Bir diğer alt tema olan K-pop ile dini ve ahlaki değerler arasındaki ilişkide yer alan nötr düşünceler incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “etkilemez” ($f=15$, %62,5) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “dinle ilişkisi yok” ($f=6$, %25,0), “izin vermem” ($f=2$, %8,3) ve “hiçbir şey değişmedi” ($f=2$, %8,3) kodları gelmektedir. Son alt temada ise K-pop ile dini ve ahlaki değerler arasındaki ilişkide olumsuz düşünceler incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun ise “olumsuz değişiklikler oldu” ($f=4$, %16,7) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “sorgulamaya başladım” ($f=3$, %12,5), “manipüle ediyorlar” ($f=3$, %12,5), “dinsizlik sebebi” ($f=2$, %8,3), “din değiştirdim” ($f=2$, %8,3) ve “sorgulamaya başladım” ($f=2$, %8,3) kodları gelmektedir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri ve analizleri şu şekilde sıralanabilir:

Bu araştırmanın belki de aradığı en önemli cevaplardan birisi de gençlerin dinledikleri müziğin dini ve ahlaki değerlerinde olumlu-olumsuz bir değişikliğe sebep olup olmadığıdır.

Katılımcılardan bazıları bu müzik sayesinde insanlara ve olaylara daha empatik yaklaşıtlarını dile getirmişlerdir. Bu da gösteriyor ki dinlediğimiz müzik dünya görüşümüzü belirlemede ciddi etkilere sahiptir. Bu müzikten olumlu etkilendiğini ifade eden bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

(K4): “Beni dini açıdan etkilemez ama benim dinim de kesinlikle örtüşen tek yanı gençlere örnek olup iyiliği yaymaları dinde de vardır, iyilik yapın iyilik bulun. Onlar da çoğu K-pop idolü bağış yapıyorlar diğer insanların da bağış yapmasına sebep oluyorlar, tek ortak noktaları bu iyilik konusu olabilir.”

(K10): “Aslında şöyle, Asyalılara karşı bir kötü şeyim yoktu ama çekik oldukları için biraz garip karşılıyordum, kötü bakıyordum ama Japonlar gibiler falan diyordum ama BTS ile tanıştıktan sonra artık aşına olduk. Onları biraz aslında Türklere de benziyorlar bol giyinmeleri filan.”

(K17): “Artık bir tık daha olaylara empati kurarak yaklaşıyorum olaylara karşı, önceden fikrime böyle karşı ise ne kadar saçma falan deyip geçiyordum. Böyle empati kurmuyordum ama artık olaylara daha empati kurarak yaklaşıyorum. Saygı çerçevesinde bakıyorum, bir de ses tonumu yükseltmiyorum gibi.”

(K7): “Evet oldu, mesela her anlamda sadece K-pop Kore hakkında değil de her anlamda daha sert bakıyordum bir olaya. Direkt olumsuz bakıyordum direkt olumsuz düşünüyordum her konu hakkında. Şimdi daha olumluyum, daha pozitif düşünmeye başladım K-pop dinlemeye başladıktan sonra. Hatta annem de bu değişimin farkına vardı, sen daha böyle bir yumuşak, daha bir hoşgörülü oldun, daha tatlı biri olmaya başladın son zamanlarda diyor bana BTS dinlediğim için.”

Katılımcılar dinledikleri müziğin her ne kadar kendilerini etkilemediğini düşünseler de aslında verdikleri cevaplarla içlerindeki çatışmayı da dile getirmişlerdir.

(K1): “Böyle bir şey olduğunu düşünmüyorum şarkı dinleme zevki, K-pop’ta bir şarkı. Bana kalırsa Türkçe şarkılarda bir sektörden ibaret, Türkçe şarkıları dinlemek nasıl günah değilse dini anlamda etkilemiyorsa K-pop dinlemek de dini anlamda etkilemeyecek. Ancak eskiden sorgulamıyordum ama şu anda gerçekten sorguluyorum ve böyle bir şeye ihtiyacım olduğunu anlıyorum. Türkçe şarkıları biliyorsunuz, ben onları dinleyip kendime moral mi vermek isterim yoksa beni derinden anlamları ile etkileyen bir sektörün şarkılarını dinleyip bana gerçekten psikolojik olarak iyi gelen şarkıların bana yardım etmelerine izin mi vermeliyim tabi ki ikincisini seçerim.”

(K2): “Olmadı bence beni etkilemedi zaten ahlaki değerlerimiz falan etkilemesine izin vermem.”

(K6): “Ben dinime bağılı bir insanım din açısından etkilenmedim, bu yine K-pop alakalı bir şey değıil. Başka bir şarkı da etkileyebilir, sen neye bakıyorsan neye göre dinliyorsan aslında o seni o şekilde etkiliyor.”

(K11): “Etkilemez tabi ki çünkü onlar da bildiğiniz üzere herkesin dinine saygı duyan bir grup ve bunun hakkında RM bir açıklama yapmıştı grubun lideri, ben dinlerini biliyorum ateist olan da var ama saygı duyuyorum sonuçta İslamiyet de saygı dini biliyorsunuz herkes saygı duymalı. Sakalsız erkek olmaz diye bir algı var Türkiye’de niye bilmiyorum, bence erkeklerde makyaj da yapabilirler bakım yapabilirler, feminen de giyebilirler kimse karışamaz sonuçta kendi hayatları. Daha önceden de böyle düşünüyordum bir kadın erkek gibi giyinebiliyorsa bence erkek de kız gibi giyinebilir. Cinsiyetin belli başlı şeyleri var evet ama kıyafetlerin, makyajın erkeğı kızı olmaz istediğini yapabilir.”

(K13): “Ben dinimi etkilediğini düşünmüyorum çünkü onu dinlemesem başka bir şarkı dinleyeceğim. İngilizce dinleyeceğim, bana göre aynı şey. Şu anda genel olarak sorunlu olduğu için erkeklerle ilgili cinsiyeti bakımından, erkeklerin cinsiyetsiz olduğunu savunuyor pek çok kişı. Mesela adını vermeyeyim bir hocamız da bununla ilgili bir şey söylemişti işte sakalları yok, böyle erkek mi olur demişti. Mesela özellikle bunu çok yanlış buluyorum. Makyaj yapmaları ben bu konularda biraz genişlettim kendimi. Veya birbirleri ile genelde çok fazla yakınlar, bu da çoğı zaman eleştiriliyor. Dediğim gibi bir aile gibiyiz, böyle çok yakın olmaları ilk başta çok garip geliyordu ama böyle izledikçe gördükçe aralarındaki ilişkileri tam olarak anladıkça bana normal gelmeye başladı.”

(K19): “Hayır dini anlayışımı etkilemez, açıkçası din kapsamlı bir konu ve herkes kendinden sorumlu. Beni etkilemiyorsa sıkıntı yok, etkiliyorsa da beni etkiliyor, ben bu şekildeyim annemle de en çok bu konuda kavga ederiz. Örneğın ben bir şey takmak istediğim de herhangi bir değışiklik yapmak istediğimde kendimde kimseyi etkilemez bu senin bedenın değıil bu benim bedenim. İstediğimi yaparım bunu savunanlardanım ben tabii ki sorumluluklarım var ailemi temsil ediyorum, ülkemi temsil ediyorum ama bunun bilincinde olarak öncelikle kendimi temsil ediyorum, bunun gerekliliklerini bilerek herhangi bir şekilde beni etkileyeceğini düşünmüyorum.”

(K23): “K-pop dinlemek benim dini görüşümü etkilemez, etkileyeceğini düşünmüyorum. Mesela ilahi de bir şarkı olarak geçiyor, rap de o şekilde ben etkileyeceğini düşünmüyorum.”

Katılımcı görüşlerinin olumsuz alt kategorisi incelendiğinde dinledikleri müziğın, kadın ve erkek imaj algılarını ne kadar etkilediğı göze çarpmaktadır. Hallyu içeriklerini dikkatli bir şekilde araştırdığınızda karşınıza Güney Kore kültür unsurlarını içeren pek çok

yapıyla karşı karşıya kalırsınız. Uzun süre aynı şeye maruz kalmak ister istemez kişinin o içerikleri özümsemesine neden olur. Gençlerin bu ilgisinin geçici olduğunu ve çok önemsenmemesi gerektiği düşüncesini savunanlara karşı elde ettiğimiz bir sonucu dile getirmekte fayda vardır. Gençlerin belli bir zaman sonra bu içeriklerle ilgili hayranlığı azalıyor olabilir ama tamamen kopamamaktadırlar ve bu süre zarfında fikir ve duygu dünyalarındaki değişim zaten gerçekleşmektedir.

(K9): *“Ben imam-hatibe ilk geldiğimde Müslümandım, sonra şey oldu deist oldum, şu anda öyleyim. Yani ben Müslümanken de etkilemiyordu beni, K-pop’un dinle hiçbir alakası olduğunu düşünmüyorum. K-pop dinlemeden önce pek bir şeye saygım yoktu, diğer dinlere hiçbir şekilde saygım yoktu. Aslında K-pop dinledikten sonra fikrim değişti, saçmaymış düşüncem, isteyen istediğini sever istediğini giyer. Eskiden şort giyenlere aşırı karşıydım şu anda kendim mini etek şort giyiyorum, benim bakış açımı olumlu yönde etkiledi, herkese daha objektif bakabiliyorum.”*

(K14): *“Değiştirebileceğine inanıyorum bazı K-pop’çular ateist olmuş. Güney Kore ateist bir ülke olduğu için deistlik ya da ateistlik merak edilebilir. Ben de çok sorguluyordum bir deist kadar değilim ama. Mesela bir tanesi ibadetler ile alakalı. Ben de eskiden bir bağlılık vardı namaz falan kılıyordum bayağı şimdi bugün sabah namazını kaldım mesela okula gelirken. Eskiden olsa mutlu olurdum şimdi hiçbir şey değişmemiş gibi hissediyorum. Annem namaz kılıyordu ben de kaldım mutlu oldum da o da annemi mutlu ettiğim için. Yani eskiden namaz kılmak bana farklı duygular hissettiriyordu ama şu anda onu bile hissetmiyorum.”*

(K21): *“Bu müziği dinleyen gençlerin çoğunun dininin olmadığını düşünmüyorum. Bir sürü psikolojisi olarak dinleyenlerin birbirlerinden etkilenip değişeceğini düşünüyorum, belli bir şeyden sonra maruz kaldığın şeye dönüşürsün. Her gün videosunu izlesem takip etsem benim belli bir yerden sonra içime işler istemsiz olarak takip etmeye başladım.”*

(K22): *“Dinlemek değiştirmez sonuçta müzik ama buna böyle hayranlık duymak uygun bir şey de değil. Güney Kore müziği ile değil de K-pop ile bu kadar yakın olmak ahlaki değerlerini değiştirir etkiler. Güney Kore'nin diğer müziklerinde sıkıntı yok ama K-pop sıkıntılı, bizim ülkemizi de sıkıntılı müzikler var K-pop’da o ülkenin muhafazakâr olmayan kesiminin müzikleri.”*

Tüm dünya ülkeleri tarafından gücü ve etkisi fark edilen müzik, bir sanat dalı olmasının yanında eskiden beri terapi ve tedavi amaçlı olarak da kullanılmıştır. Müzik sadece insanlarda değil tüm canlılar üzerinde de etkilidir. Müzik bir eğlence aracı aynı zamanda

kişinin ruh, duygu ve düşünce dünyasını yansıtan bir olgudur.¹⁵⁹ Müzik tercihi basit bir olay gibi görünür, fakat üzerinde çok düşünülmeden yapılan müzik tercihinin arka planında farklı etkenler bulunduğu da göz ardı edilmemelidir.¹⁶⁰ Örneğin kişinin yaşamındaki önemli bir olayla kurduğu bağ, bir süre sonra o müziği tekrar tercih edip dinlemesine sebep olabilmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda, pop müzik ile gençlik yıllarında oluşan müzik zevkinin uzun yıllar sonra dahi devam ettiği tespit edilmiştir.¹⁶¹ “Gençlerin dinledikleri müzik türünün giyim tarzları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla” yapılan bir çalışmada, moda ve müziğin hitap ettiği en önemli kesimin gençlik olduğu ifade edilmiştir. Müzik gençlerin düşünce, duygu, sosyal ve kişilik gelişimlerinde meydana getirdiği sonuçlar bakımından önemlidir. Aristo’nun ifadesinde de yer bulduğu gibi “duyguları belirgin olarak ifade etme hususunda hiçbir şey ritim ve şarkı söyleme kadar kuvvetli değildir”. Cushman’da benzer bir şekilde müziği, yalnızca kültürel bir ürün değil, bunun yanında bireysel ve kolektif bilincin yeni motiflerinin meydana gelmesinde kullanılan etkin bir sistem olarak tanımlamaktadır.¹⁶² Popüler Kültür Bağlamında, Rock Müziğinin Analizi konulu bir çalışmada, rock gençliği, bir nevi duygudaşlık cemaati meydana getirmeleri bakımından yeni oluşum olarak nitelendirilmektedir. Dubiel’e göre ise; toplumda teknolojik ve kültürel tüm alanlarda gerçekleşen “modernleşme, geleneksel kimliklerin ve geleneklerle beslenen yapıların yok olmaya başlamasına” sebep olmaktadır.¹⁶³

Yapılan çalışmaya katılan (K11), (K14) ve (K9) kodlu öğrencilerin cevaplarında görüldüğü gibi, K-pop dinlemelerinin duygu ve düşüncelerini daha özgür ifade etmek ve yaşama geçirmek konusunda cesaret verdiği, ayrıca farklı bakış açıları geliştirebildikleri gözlemlenmiştir. Onlardaki bu gelişmeler kendileri açısından olumlu bir ilerleme gibi algılansa da, genel anlamda tartışmaya açık bir konudur.

2.6.9. Katılımcıların K-Pop Müzik Unsurlarının Okulun Hedeflerine Etkisi

“K-pop müzik ve unsurlarını takip etmenin sizi okulunuzda aldığınız din eğitiminin nihai hedeflerinden uzaklaştırdığını düşünüyor musunuz ?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.15’de gösterilmiştir.

¹⁵⁹ Oyan - Sağlamtimur, “Müziğin insanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi”, s. 78.

¹⁶⁰ Onur Enel, “Müzik Tercihinin Karmaşık Arka Planı”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.7, S. 30, 2014, s. 213.

¹⁶¹ Mustafa Serhat Eroğlu, *İmam Hatip Öğrencilerinin Müzik Algıları Üzerine Bir Araştırma (Afyonkarahisar Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2018, s. 26.

¹⁶² Emine Koca - Fatma Koç, “Gençlerin Dinledikleri Müzik Türünün Giyim Tarzlarına Etkisi”, *e-Journal of New World Sciences Academy Vocational Education*, C. 5, S. 2, 2010, s. 38.

¹⁶³ Neslihan Çalış, *Popüler Kültür Bağlamında Rock Müziğinin Analizi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006, ss. 156-157.

Tablo 2.9 Katılımcıların K-Pop Müzik Unsurlarının Okulun Hedeflerine Etkisi Hakkında Düşünceleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Olumlu Yargı	Uzaklaştırmaz	7	29,2
	Etkili olmaz	6	25,0
	Olumlu etkiler	6	25,0
	Motive eder	2	8,4
	Yakınlaştırır	1	4,2
Nötr	İlgisi yok	3	12,5
	Sıkıntı olmaz	2	8,4
	Engel değil	1	4,2
Olumsuz Yargı	Bazılarını etkiliyor	5	20,8
	Olumsuz etkiler	3	12,5
	Okulumun öyle bir misyonu yok	1	4,17
	Hedeften uzaklaştırır	1	4,17
	Okul zaten bozulmuş	1	4,17

Katılımcıların K-pop müzik türünün imam-hatip okul hedeflerine olan etkileri hakkındaki görüşleri; olumlu yargı, nötr ve olumsuz yargı olmak üzere üç alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların olumlu düşünceleri incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “uzaklaştırmaz” ($f=7$, %29,2) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “etkili olmaz” ($f=6$, %25,0), “olumlu etkiler” ($f=6$, %25,0), “motive eder” ($f=2$, %8,4) ve “yakınlaştırır” ($f=1$, %4,2) kodları izlemiştir. Bir diğer alt tema olan nötr alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “ilgisi yok” ($f=3$, %12,5) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “sıkıntı olmaz” ($f=2$, %8,4) ve “engel değil” ($f=1$, %4,17) kodları gelmektedir.

Son olarak katılımcıların olumsuz yargı alt temasındaki görüşleri incelendiğinde en fazla tekrar eden kodun “bazılarını etkiliyor” ($f=5$, %20,8) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “olumsuz etkiler” ($f=3$, %12,5), “okulumun öyle bir misyonu yok” ($f=1$, %4,17), “hedeften uzaklaştırır” ($f=1$, %4,17) ve “okul zaten bozulmuş” ($f=1$, %4,17) kodları gelmektedir. İlgili duruma ait bazı katılımcı görüşleri ve analizleri şu şekilde sıralanabilir:

Katılımcıların K-pop müzik türünün öğrencileri, imam hatip okullarının hedeflerinden uzaklaştırıp uzaklaştırmadığı hakkındaki görüşlerine bakıldığında en çok tekrar eden söylemin, uzaklaştırmadığı aksine bu müziğin onları motive ettiği, söylemi olduğu görülür. Gençlerin eğitim hayatlarını devam ettirebilmek için motivasyona ihtiyaçları olduğu ortadadır. K-pop müzik türü, daha öncede ifade edildiği gibi, dinleyici kitlesinin ruh dünyasına hitap edip onları sürükleyen etkili mesaj içeriklerine sahiptir. Özellikle eğitim sisteminin yorucu sınav süreçleri, öğrencilerin kendilerini daha iyi hissettirecek ve güdüleyecek unsurlara ihtiyaç duymalarına sebep olmuştur. Şarkılardaki mesajların yanında idollerin sosyal medyada canlı yayın açıp sevenleri ile birlikte ders çalışmaları gençler

arasında çok yaygın bir hayranlık sebebidir. Hatta derinlemesine görüşmelerde katılımcıların çoğu bu durumunun onları ne kadar mutlu ettiğinden bahsetmişlerdir.

(K1): “Bence uzaklaştırmaz. Çünkü ben bu okulu üniversitem için kullanıyorum, benim burada olma sebepim üniversite ile ilgili bir şey yapmam olacak. Dini anlamda da dinimizdeki şeylere saygı duyuyorum ama bunun etkili olacağını düşünmüyorum Dinlemek isteyen dinler istemeyen dinlemez.”

(K3): “Yok bence uzaklaştırmaz, tesettürlü olup da ibadetini yerine getirip de bunları dinleyenler de var müzikle bu tarz şeylerin hiçbir alakası yok.

(K10): “Bence aksine motive eder, çünkü motive edici sözler kullanıyorlar başarabilirsin yapabilirsin diyorlar.”

(K11): “Bence etkilemez, sonuçta bir müzik grubu, dediğim gibi onları örnek alarak dinlerseniz size zarardan çok yararı olur, bana yararı oldu şahsen. Düşüp kalsam bile üzülmiyorum çünkü başarabileceğimi biliyorum, çalışıyorum yine çabalıyorum ve güzel not almayı başarıyorum, psikolog olmak istiyorum.”

(K15): “Hayır uzaklaştırmaz, benim zaten hedefim o değil, elimde olsa gelmezdim. Akademik başarısından dolayı geldim, imam-hatibe katlanıyorum, maruz kalıyorum şu anda. Alabileceğim en yüksek akademik eğitim burada olduğu için buraya geldim, imam-hatipte okuyorsan imam-hatipli kimliğin olacak diye bir şey yok, zaten adamın imanı gidecekse imam-hatip onun için bir aracı olur. Sınıfımızda hafız bir çocuk var belki o isteyerek gelmiştir, üç yıl akademik eğitimini durdurup hafızlığa gitmiş olan bir çocuk.”

(K16): “Bence uzaklaştırmaz, daha da çok yakınlaştırır çünkü motive olabileceğin bir kaynak oluyor. Mesela imam-hatip de şu var hiçbir şey yapma ders çalış, dine yaklaş şeklinde tarzları var ama bunu yaparken bir motive kaynağına ihtiyacın var çalış çalış, okuya okuya nereye kadar, ben daha çok motive ettiğini düşünüyorum bunları yerine getirebilmek için.”

(K19): “Yok bence uzaklaştırmaz, dini açıdan herhangi bir etkisi olduğunu düşünmüyorum, değiştirebilir ama sadece özgür düşünce sunuyor. Okuduğumuz kitaplar da olsun simyacıyı okuyorum örneğin ben dün akşam başladım yarıya geldim ben çok kitap okuyorum. Montaigne'in denemelerini okudum ondan önce ve kitaplarla şeyi öğrendim sadece K-pop'un etkisi değil özgür bir bakış açısı yaratıyor. Bunlardan ne zaman vazgeçecek olursan ne kadar dayandığını hatırla mesajı hep bana iyi geldi motive etti akademik olarak çok destekledi. Sekizde o kadar çok dayandın, şimdi liseyi kazanmışsın vazgeçme bu gibi sözler beni aslında akademik olarak başarıya yakınlaştırıyor.”

(K24): *“Aksine yakınlaştıra da bilir çünkü bir hedefin oluşur Kore'ye gitmek istersin ve çalışırsın şarkıyı dinleyip ders çalışmaya başlayanlar da var yayın açıyorlar ders çalışırken.”*

Bir sonraki alt tema olan nötr söylemler, cümleye ilgisi yok engellemez şeklinde başlasa da, cümle sonunda çelişkiye dönüşmüştür. Pek çok katılımcı ister istemez dinlediği müziğin olumsuz yönleri ile yüzleşmekten ve onu kötü gösterecek bir cümle kurmaktan itina ile uzak kalmıştır. Ancak içlerindeki samimi duygular onları bir şekilde doğruyu ifade etmekten alıkoyamamıştır.

(K4): *“Hayır benim kesinlikle dinle ilgili hiçbir sıkıntım olmadı söylediğim gibi. Benimle ilgili hiçbir şeyimi etkilemedi gene ne yapıyorsam devam ediyorum. Suremi ezberliyorum, namazımı öğreniyorum. K-pop dinlediğimde namaz kılmayı ya da namaz öğrenmeyi bırakmıyorum, devam ediyorum. Beni pek etkilemedi, yoldan saptırmıyor. Bizim sadece onlara karşı duyduğumuz hayranlık ve sevgi var, o da tek bir şeye etki etmiyor daha çok bizi mutlu ediyor. Zaten K-pop dinlemeye kapalıyken başlamıştım, ileride belki açılabilirim dedim ama açılmadım. Benim tanıdığım birkaç kişi var kapalıyken açılan onlar da etkili olmuş olabilir. Belki açılma sebepleri sadece K-pop olmayabilir aile baskısı olabilir.”*

(K7): *“Şimdi ben beşinci sınıftayken namaz kılmıyordum, özellikle K-pop dinlediğim zamanlarda namaz kılacağım vakti bir tane video bir tane daha video, bir dansı nasıl yapıyorlarmış derken koyuyorum telefonu yaptıklarını tekrar ediyorum ezberlemeye çalışıyorum. Annem de diyor ki iki saat telefonu dinleyeceksin, internet de vereceğim karışmayacağım ama namaz kıl diyordu. Allah'ım şu namaz bitse de BTS izlesem diyordum annem böyle yapa yapa namaza da alıştım BTS'le alıştım. Bence engel değil.”*

Bilindiği üzere imam-hatip okulları Tevfik İleri, Celalettin Ökten gibi insanlar tarafından halkın dini ihtiyaçlarını karşılamak aynı zamanda imam ve hatip yetiştirmek gibi amaçlarla kurulmuştur. Katılımcı görüşlerine bakıldığında öğrencilerin, imam-hatip vizyon ve misyonundan haberdar olmadıkları gözlemlenmiş, diğer yandan bu konularda okul tarafından yeterince bilgi sahibi edilmedikleri de dile getirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bazıları bu okulları tercih etmek istemezken, aldıkları LGS puanı ile gelebilecekleri en iyi okul olduğu için imam-hatip lisesini tercih etmişlerdir. Aldığımız cevaplar öğrencilere aktarılacak istenen imam-hatip kimliği ve kültürünün nasıl verileceğine dair yeni yöntemler geliştirme zorunluluğunu gözler önüne sermektedir.

(K6): *“İmam-hatipte böyle bir kimlik ve vizyon olduğuna inanmıyorum. Aslında hocalarımızın istediği şey iyi insan olmamız ama bunu yanlış yoldan yaptıklarını*

düşünüyorum. Sen benim karşıma geçersin şöyle şöyle diye anlatırsın sonra yine de onun tercihi olmalı, sen istiyorsun diye ben kapanmak zorunda değilim. Şöyle hocalarımız var kapan niye kapanmıyorsun diyorlar, tamam herkes dini yaşaması iyi olur. Ama kimse kimseyi bunun için zorlayamaz kapalı ve açıklık olayı çok fazla gündemde. Kapalı değilsen Müslüman değilsin bu yargı çok büyük, Z kuşağı da aslında bunu kırmaya çalışıyor. Asıl hedefimiz bu yönde herkes kendi özgür hür iradesiyle bir birey olmak istiyor ve kendi iradesi ile yaşamak istiyor.”

(K12): *“Bazılarını etkileyebilir, beni etkilemiyor ama bazılarını etkiliyor. Çünkü bunları sürekli izleyenler etkileniyorlar. Dini şuurumu aslında etkilemiyor hatta daha çok iyi geliyor. Namjoon sayesinde daha çok çalışmak istiyorum, hedeflerime kolay ulaşamadığım için şükrediyorum diyor ya, ondan dolayı diyorum ki sen bir şey yapmak istiyor musun tamam kolay olmayacak. Dayan şunu yap bunu yap sabret. Dini inancımı etkilemiyor. Siz bundan sonraki arkadaşımı çağırmak istiyorsunuz mesela o arkadaşıma sordum O Müslüman değil çünkü onu etkilemiş olabilir...”*

(K13): *“Yani ben de olacağını düşünmüyorum umarım ki olmaz. Ben olacağını düşünmüyorum ama tabii ki etkilenenler olabilir. Biraz benim düşünce yapım farklı ama öyle olan da çok insan var etkilenen çok insan var mesela bundan önce kapalıyken K-pop’tan sonra açılan insanlar da var. K-pop’un tabii ki kötü yönleri de var ama ben o yönleriyle dinlemiyorum ama görünen kısım hep kötü kısım, aslında görünmeyen kısım çok daha iyi ve çok daha fazla, ama hep böyle yanlış anlaşılan kısmı dikkat çekiyor.”*

(K14): *“Hocam bu imam-hatip ilk başta düzgün bir şekilde kurulmuş sonra bozulmuş. Neticede içindekiler yapıyor bunu öğrenciler bozuyor. Sonuçta buraya isteğimizle gelmedik, düzgün yapan imam-hatipliler var on numara imam-hatipliler var. O imam-hatiplik misyonunu taşıyan birkaç tane öğrenci var ama genelleme yapamam. Yüz kişinin içinden beş tane sayamam. Okulda bir tane rehberci var bizim de sadece tutanak yediğimizde bizimle ilgilenebiliyor, geçen sene sınıf hocamız rehberlik dersi olarak giriyordu çok iyiydi. Sınıf hocamızla sıkıntılarımızı konuşuyorduk şimdi kendi kendimize anlatıyoruz artık kendi kendimize konuşmak yeterli geliyor. Matematik lazım hocam bize rehberlik işe yaramıyor, biz proje okuluz ya bize Kur'an-ı Kerim lazım, 4 saat Kur'an-ı Kerim öğrenmemiz lazım, mesleki dersi koymuş da koymuşlar. İngilizcemiz 2 saat haftada neye yetecek ki fizik kimya bunlar 2 saat onun yerine daha fazla mesleki dersi koyuyorlar. Ya tamam burası imam-hatip ama biraz meslek derslerinin kısabilirler, hepsi ortalamayı düşürüyor ya sözel ders sayısını artırmaktan başka hiçbir şeyi yok.”*

(K21): “Sürekli dinleyenler bu hedeften uzaklaşır, seni tamamen sömürüyor o kültüre itiyor seni. Kendinle çatışmaya başlıyorsun, hiçbir şekilde dini olmayan tamamı ile kontrolden çıkmış bir varlığa dönüşürsün. İmam-hatiplerin vizyonunu da etkiler, imam-hatiplerin tamamında Müslüman dinini aşılayamıyorlar. Babam 1994 imam-hatip mezunu, babamların zamanında imam-hatipliliği çok güzel aşılamışlar güzel bir kimlik oluşmuş ve inanılmaz işlemiş içine bize de işletmeye çalışıyorlar ben de uymaya çalışıyorum. O zamanki dini eğitimin şu anda burada olmasını çok isterdim. Ben arkadaşlarıma dini konuda tavsiyede bulunmak istiyorum aynı dindeniz çünkü ama ters tepki ile karşılaşıyorum.”

(K22): “Uzaklaştırır, K-pop olmasa da çok yakın değiliz aslında, imam-hatiplerde öyle bir vizyon ve misyon yok muhafazakâr bir öğrenci kitlesi yok. Tüm 10. sınıflarda namaz kılan 20 kişiyi geçmez 90 kişide. Hiçbir şey değiştirmiyor, imam-hatip sınırları içerisinde olmuş olmamız. Hatta bir tık daha olumsuz olabilir, çünkü sadece erkek var okulda ve bu insanların içindeki bazı dürtüleri daha da harekete geçiriyor.”

İmam-hatip lisesinde öğretim sadece dini öğrenmekle ilgili değildir, aynı zamanda dini öğretmeninin de öğretimidir. Bu sebeple okullarda öğrenim gören gençler, dini bilgileri yetişkin, genç, çocuk hatta karışık cami cemaatine öğretebilmeli ve rehberlik yapabilmelidirler.¹⁶⁴ Bundan dolayı imam-hatip liselerinin vizyon-misyon-değer kavramlarını algılama ve yansıtırma yöntemlerinin nasıl olacağı üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Önemli toplumsal değişikliklerin yaşandığı, İslam karşıtlığının gün geçtikçe arttığı günümüzde, yaşanan krizlere ve bilinmezliklere ülke adına çözüm sunabilecek yapılar arasında yer alması beklenen imam-hatip liselerinin hem toplum hem İslam anlayışını doğru ifade etmede ve yaşamada üstlendiği sorumluluk oldukça önemlidir.

Katılımcıların da ifade ettiği gibi, öğrencilere devamlı şöyle yapmalısın, böyle yapmamalısın gibi itici söylemler yerine hem anne ve babalar hem de öğretmenler örnek davranışlar sergileme yoluna gitmelidirler. İmam-hatip okullarında verilen eğitimlerin, gençlerin manevi dünyasını bu yolla da ahlaki özelliklerini düzeltmesine imkân sağlamalıdır. Tam da bu noktada öğretmenlere çok büyük görevler düşmektedir. Bunun yanında okulda verilmek istenen eğitimlerin nihai hedefine ulaşabilmesi için ailede verilen ahlaki eğitim ile okulda verilen eğitimin birbirini tamamlar nitelikte olması gerekmektedir.

¹⁶⁴ Bilgin, *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*, s. 113.

2.6.10. Katılımcıların K-Pop Sanatçılarının Kadın-Erkek İmajı

“K-pop sanatçılarının ve grup üyelerinin kadın-erkek imajları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden hareketle oluşturulan kod ve temalar Tablo 2.16’da gösterilmiştir.

Tablo 2.10 Katılımcıların K-Pop Sanatçılarının Kadın-Erkek İmajı Hakkındaki Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans (n)	Yüzde (%)
Pozitif Yansıma	Rahat olmamı sağlıyor	3	12,5
	Güzel buluyorum	3	12,5
	Onlara yakışıyor	3	12,5
	Kendilerine önem vermeliler	2	8,3
	Yanlış bir algı var	2	8,3
	Kötü bir durum değil	1	4,2
Negatif Yansıma	Hoşlanmıyorum	4	16,7
	Benzemek istemem	3	12,5
	Normal gelmez	3	12,5
	Onları kıskanıyorum	2	8,3
	Ticari bir durum	2	8,3
Çekimser	Dış görünüşleri ilgilendirmiyor	5	20,8
	Saygı duyuyorum	5	20,8
	Beni etkilemiyor	3	12,5
	Yadırgamıyorum	1	4,2

Katılımcıların K-pop sanatçılarının kadın-erkek imajı hakkındaki görüşleri pozitif yansıma, negatif yansıma ve çekimser olmak üzere üç alt temada toplanmıştır. İlk olarak katılımcıların pozitif yansıma alt temasında yer alan düşünceleri incelendiğinde en fazla tekrar eden kodların “rahat olmamı sağlıyor” ($f=3$, %12,5), “güzel buluyorum” ($f=3$, %12,5) ve “onlara yakışıyor” ($f=3$, %12,5) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “kendilerine önem vermeliler” ($f=2$, %8,3), “yanlış bir algı var” ($f=2$, %8,3) ve “kötü bir durum değil” ($f=1$, %4,2) kodları izlemiştir. Bir diğer alt tema olan negatif yansıma alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun “hoşlanmıyorum” ($f=4$, %16,7) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “benzemek istemem” ($f=3$, %12,5), “normal gelmez” ($f=3$, %12,5), “onları kıskanıyorum” ($f=2$, %8,3) ve “ticari bir durum” ($f=2$, %8,3) kodları gelmektedir. Son alt tema olan çekimser alt temasında ise en fazla tekrar eden kodun ise “dış görünüşleri ilgilendirmiyor” ($f=5$, %20,8) ve “saygı duyuyorum” ($f=5$, %20,8) olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla “beni etkilemiyor” ($f=3$, %12,5) ve “yadırgamıyorum” ($f=1$, %4,2) kodları gelmektedir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri ve analizleri şu şekilde sıralanabilir:

K-pop sanatçılarının ve grup üyelerinin kadın-erkek imajları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerine bakıldığında; rahat olmamı sağlıyor, güzel buluyorum, onlara yakışıyor, kendilerine önem vermeliler, yanlış bir algı var, kötü bir durum değil şeklindeki ifadelerden de anlaşılabileceği gibi hem kız hem erkek öğrenciler, artık makyaj yapan, kız gibi görünen erkeklerden rahatsız olmazken, hiç kimsenin başka birinin bedenine, yaşam tarzına müdahale edemeyeceğini savunmaktadırlar. Tam aksine bunun çok doğal olduğu, özgür bir şekilde isteyen herkesin istediği gibi yaşama hakkına sahip olduğu konusunda hem fikirdirler. Ayrıca katılımcı yorumlarına bakıldığında her ne kadar ilk bakışta erkeklerin makyajlı ve feminen görünüşleri aykırı bulunsa da sonradan sevimli ve çekici gelmeye başlamıştır. Netice olarak dinledikleri müzik ve takip ettikleri idoller aracılığı ile gençlerin toplumsal cinsiyet kalıpları hakkında zihinsel algıları ve görgülerinin ne denli etkilendiği katılımcı görüşlerine yansımıştır. Bu türden etkilenmelerin mevcut kültürde çeşitli dezenformasyonların oluşmasına, yeni yaşam tarzlarına ve sosyal ilişkilerin farklılaşmasına neden olacağı söylenebilir.

(K1): “Şöyle, onların yaptıkları şeyler, çok sıkı şeyler var, günlük olarak çalışma süreleri yaptıkları şeyler kendilerine önem vermeliler. Çünkü bir sürü insan tarafından dinleniyorlar ama önem vermemiş olmaları da onların şarkılarını etkileyeceğini zannetmiyorum.”

(K2): “En çok tepki alan şey sanırım bu imajları. Bir kere güzellik standartı olması zaten saçma, sonuçta güzellik görecelidir herkes de öyle olmak zorunda değil, ince belli olmak zorunda değil. Bunu ben de saçma buluyorum, şirketlerin istediği bir şey zaten. Ama şu erkeklerin makyaj olayı bakım yapması kötü bir şey değil bunu insanlar anlamıyor, direk bunu farklı yöne çekiyorlar, insanların kendini sevmesi bakım yapması bence yanlış bir şey değil.”

(K3): “Ben güzel buluyorum çünkü diğer insanlara da bir rahatlık veriyorlar, onların toplumdaki soyutlanmamasını sağlıyorlar bir noktada, maskülen kız çok yok ama hepsi de çok tatlı çok güzeller.”

(K6): “Burada bir algı söz konusu olabilir her şey dört dörtlük değil. K-popta da hiçbir şey dört dörtlük değil. K-popta da bir algı varsa asıl algı bu. Bu sadece K-popta değil oyuncaklarda da var. Barbie bebeklerde de var olan bir algı. İnce belli olsun, ince bacak, işte bu algının olduğuna inanıyorum. Aç kalıyorlar ince olmak için, aç bırakılıyorlar bu algı. İşte K-pop algısı bu ince belli ol, erkekler güzel olsun bakımlı olsunlar ama şarkılarında ben bir algı olduğunu düşünmüyorum.”

Diğer yandan bazı katılımcılar bu konuya farklı bakış açıları geliştirmiştir. Araştırma esnasında öğrencilerin eğitim başarıları ile demografik özelliklerinin müziğin algılanma biçimlerini ve hayranlık sebeplerini önemli şekilde biçimlendirdiği gözlemlenmiştir.

(K8): “Ben onlara benzemek istemem ben kendim gibi olmak istiyorum. Çünkü herkes gibi olamazsın hayat biter hayatın bir anlamı olmaz.”

(K9): “Ya şu şekilde gerçekten çok güzeller ve kızlar çok zayıflar. Hani bazen kıskanmıyor değilim fiziklerini ama hani onlar da isteyerek olmuyorlar şirket onları bu şekilde olmaya zorluyor ama hepsi öyle değil. Ondan o kadar zayıf olmak istiyorlar mı istemiyorlar mı bilmiyorum ama çok güzeller. Yani evet dış görünüşüme etkilenmem de etkileri oluyor şu anda zayıflamak istiyorum. İstedigimi yiyemiyorum kilolu olduğum için ve mesela onlar dans ederken veya izlerken fiziklerini görüyorum kıskanıyorum. Fizikleri çok güzel diyetle girmek istedim. Crop şort bana da yakışsın istiyorum tuhaf bakıyorlar kilolu olunca.”

(K12): “Ben onlara bakmıyorum ama şöyle bir şey var. Bizim Arapça hocamız şöyle dedi, Müslümanlar Hristiyanlara benzemez dedi. Peygamber efendimiz onlar saçını kısalttığına kısaltır uzattığına uzatır dedi, ben de özellikle bunu duyduktan sonra daha çok dikkat etmeye çalışıyorum. Dine daha yatkın olduğum için K-pop’u silebilirim. Başkaları Kore ürünlerini almaya çalışıyor ben onun tam tersini yapmaya çalışıyorum böyle fazla benzemek istemiyorum.”

(K14): “Ben homofobiğim zaten nefret etmiyorum sonuçta kendi içinde yaşadığı şey dışarıya aktarması mantıksız geliyor. Bir de Z nesli çok esnektir diye düşünüyorlar öyle ama bu konu bana saçma geliyor bu kadar da esnek olunmaz. Diğer konularda esneğim ama bu konuda esnek değilim.”

(K19): “Bunu yanlış buluyorum, tek bir kalıba sokmak insanları, ajansların yaptığı şeyleri uygun bulmuyorum. Örneğin kendi istediği kıyafetleri giymeleri açısından bir sıkıntı var kendi makyajlarına karıştırıyorlar. Örneğin Lisa, açıkça dile getiren birisi solusunda da sadece kendi istediği kıyafetleri giymiş ve kendi şarkılarını söylemiş ve çok rahatım diyor. Ve idollere dayatılan şeyleri Lisa açık bir şekilde dile getirdi. Uygur’daki Türklere yapılan şeyleri uygun bulmuyorum diye dile getirmişti.”

(K22): “Korelilerin özelliği aslında bu imajlar sakalları ve bıyıkları çıkmaz onlara ait özellik olduğunu düşünüyorum. Günümüz dünyasında refah seviyesi arttıkça insanlar artık ne yapacaklarını şaşırdılar, ülkemizde refah seviyesi çok yüksek değil ama dünya artık öyle, insanların hayatının kolaylaşması ile alakalı, bu kadar özgürlükçü olmak biraz refah seviyesinin yüksek olması ile ilgili.”

Son dönemlerde gençlerin çevrelerinde olup biten olayları yadırgamamaları ya da özgürlük hakkında geliştirilen yeni bakış açıları ruh hallerini ve algı biçimlerini ortaya koymaktadır. Katılımcılar ile görüşme sırasında peki yanlış bir şey gördüğünüzde nasıl dile getirirsiniz sorusuna; çoğu, dile getirmem hocam isteyen istediğinizi yapsın beni ilgilendirmez, bana dokunmayan yılan bin yaşasın şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sonuç İslam dininin önemli ilkelerinden biri olan iyiliği emredip, kötülüklerden uzaklaştırmak prensibini öğrencilerin tam anlamıyla içselleştiremediklerini ve bu ilkelerden uzak bir nesil yetiştiğini de gözler önüne sermiştir. Bunun aksine aynı gençlik hayvan hakları, cinsel tercih hakları ya da dolar kuru hakkında oldukça hatırı sayılır bir farkındalığa sahiptir.

(K5): *“Aslında ben yadırgamıyorum. Ama bazı şeyler var tam kız gibi oluyorlar, pek sevmiyorum o şekilde olmasını aynı cinsiyetten karakterlerin birbirine yakıştırılmasından pek hoşlanmıyorum. Erkekler de makyaj yapıp istedikleri gibi giyinebilirler. Türkiye’de olmasa da başka yerlerde vardır.”*

(K20): *“Pek bir şey düşünmüyorum, onların yaptıkları şeylere saygı duyuyorum öyle çok fazla.”*

(K23): *“Yalan yok şimdi BTS ilk gördüğümde kız grubu zannetmiştim ama böyle görünmelerini yadırgamıyorum mesela cilde 1-2 rötuş yapması erkeğin sorun olmaz.”*

(K24): *“Ben kızların şirin gözükmeye çalıştıklarını düşünüyorum, isteyen istediğini yapabilir ama bana göre kadınlara özgü bir şey makyaj yapmak, insan kendini nasıl görmek istiyorsa öyle yapar ama ben karışmam normalde gelmez bana.”*

Beden, eski tarihlerden bu yana sosyal yaşamda var olmanın mekânı haline gelmiş, her vakitte düşüncenin, anlamanın ve araştırmanın konusu olmuştur. İnsanlık tarihi kadar eski olan beden yorumları, fizyonomi, karakteroloji, beden eğitimi, beden sosyolojisi gibi alanlarda da yer almıştır. Modern toplumlarda büyük tüketim projelerinin en önemli unsuru haline gelen beden; diyet, spor ve kozmetik ürünler gibi pek çok alanda kullanılır hale gelmiştir. Aynı zamanda insanların çevresini etkilemek ve diğer insanlara mesaj vermek için beden bir iletişim dili olması nedeniyle büyük müdahalelere maruz bırakılmıştır. Bu sebeple tüketimi arttırmak için imaj konusuna ayrı bir önem verilmiştir. Başta film endüstrisinin merkezi olan Hollywood, yaptığı çalışmalarla tüketim kültürünün yayılmasında bedeni ön plana çıkarmıştır çünkü imaj kültürü tüketimi arttırmaktadır.¹⁶⁵

Günümüz dünyası gösteri ve imaj toplumu haline gelmiş, bu nedenle gençler kendilerini bir imaj ve gösteri ortamında bulmaya başlamıştır. Mahremiyetin kamusal alanda gösterime açılması ve cinsiyet-cinsellik konularının fazlaca ön plana çıkarılması, özellikle

¹⁶⁵ Ejder Okumuş, “Bedene Müdahalenin Sosyolojisi”, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, S. 2, 2009, ss. 1-9.

gençlerin cinsiyet ve cinselliğe dair ahlaki konularda olumsuz şekilde etkilenmesine neden olmuştur. Diğer yandan İslam, gençlik konusunu çok önemsemiş, Kur'an-ı Kerim'in çeşitli ayetlerinde gençlik konusundan bahsedilmiştir. Hz. Peygamber de gençleri önemsemiş, onların eğitimlerine yardımcı olmuş, onlara önemli görevler vererek sorumluluk bilinci geliştirmelerine katkı sağlamıştır. Yine Kur'an-ı Kerim'de geçen pek çok kıssa gençlere kılavuzluk eder niteliktedir. Sonuç olarak toplumun omurgasını oluşturan gençlerin, kimlik oluşturma sürecinde verdikleri mücadelede başarılı olabilmeleri için yakın çevrelerindeki ve toplumdaki imajlar¹⁶⁶ yani rol modeller, onların deyimiyle idoller büyük önem taşımaktadır.

¹⁶⁶ Ejder Okumuş, “Modern Toplumda Ahlâk ve Gençlik”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 1, 2017, ss. 80-86.

SONUÇ

Kore Dalgası; 1990'lı yıllardan başlayarak Güney Kore kültür ürünlerinin öncelikle Asya, Amerika Birleşik Devletleri, Latin Amerika, Orta Doğu, Afrika ve Avrupa'da yayılmasını ifade eden bir kavramdır. Kore dizileri ile başlayan bu süreç, Kore müziği, yemekleri, modası, kozmetik ürünleri ve kırtasiye malzemeleri ile dünya çapında büyük bir hayran kitlesi oluşturmuştur ve gelişimi halen devam etmektedir. Çalışma boyunca anlatılmaya çalışıldığı üzere Kore dalgası (Hallyu) ve ürünleri kültür endüstrisi ve kapitalist ekonomik sistemin ürettiği yapıtlardır. Jurassic Park faktörü olarak anılan bir Hollywood filminin, 1,5 milyon Hyundai otomobilinin satışına eş değer kazancıyla gündeme gelmesi, benzer bir ekonomik getiriden, Güney Kore'nin ne şekilde faydalanabileceği sorusunu doğurmuştur.

Dünya çapında genç yetişkin pek çok insanı etkileyen Kore dalgasını araştıran Macit, yaptığı çalışma sonucunda öncelikle diziler (sonrasında bizim yaptığımız araştırma sonucu müzikler) aracılığı ile gençler arasında oluşturulan ortak dilin altında yatan nedeni “Konfüçyüsçü bilişsel bilinçaltının yansıması” olarak açıklamaktadır. Konfüçyüs'ün Söyleşimler'inin mütercimi Akyıldız, yaklaşık yirmi yıl önce bu durumu “Doğu kültürüne ilgi arttıkça Konfüçyüs'ün yüzü daha parlayacaktır” şeklinde özetlemiştir. Katılımcı görüşlerinden de anlaşıldığı üzere, kullanılan tüm Hallyu ürünlerinin, gençlerin kulağına mütevazı bir dost sıcaklığında gelen telkinler olduğu söylenebilir. Hallyu, yakaladığı kitleleri önüne katarak oldukları yerde bırakmayan ve yeni ürünlerle de çıtasını sürekli yükselten bir süreçtir.¹⁶⁷

Türkiye'de de bu kadar büyük bir takipçi kitlesine sahip olmasının en önemli nedeni, Güney Kore ve Türkiye arasındaki kültürel yakınlıktır. Gençler mülakat sırasında “*onlarda bizim gibi büyüklerine çok saygılı, çok edepliler, biz oraya onlar için savaşmaya gitmişiz şehitlerimiz ve gazilerimiz var, Kore bizim kardeş ülkemiz*” gibi söylemlerle yakınlık sebeplerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu algı, onlarda, sözü edilen kültüre karşı sorgusuz bir güveni de beraberinde getirmiştir. Literatür taraması yaparken karşımıza çıkan en ilginç konulardan biri de, K-pop'ın kültür endüstrisine hâkim burjuva sınıfına hizmet ettiğidir. K-pop'ı Rock'n Roll, Modler, Beatler, Hippiler gibi benzer gençlik alt kültürlerinden ayıran en önemli özellik, bu kültürün gençler tarafından doğal olarak değil, kültür endüstrisinin yapay ürünü olarak geliştirilmesidir. Bu yüzden sözü edilen müziği değerlendirirken, idoller ve hayranlar arasındaki farklı ve güçlü bağın muhakkak dikkatli bir şekilde incelenmesi

¹⁶⁷ Macit, *Kore Dalgası Küresel Popüler Kültür Fenomeni Hallyu/Kore Dizileri*, ss. 190-192.

gerekmektedir. Bu bağ diğer gençlik akımlarından çok daha kuvvetlidir ve dünya çapında yeni bir gençlik kimliği inşa etmektedir. K-pop idolleri hayranlarına sevgi, imaj ve motivasyon verirken, hayranlar ise sevgi, sadakat ve otokontrol ile karşılık vermektedir.¹⁶⁸

Araştırma sonucunda dile getirmek istediğimiz bir diğer önemli husus da, imam-hatip liselerinin vizyon-misyon-değer kavramlarını algılama ve yansıtma yöntemlerinin nasıl olacağı üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konu olduğudur. Dini inancın ve geleneksel değerlerin günden güne zayıflayıp, hak ettiği ilgiyi görmediği şu dönemlerde, imam-hatip liselerinin, hem toplum hem de İslam anlayışını doğru ifade etmede ve pratiğe aktarmada üstlendiği sorumluluk oldukça önemlidir. Zira toplumda dini becerilerle yetişmiş ahlaklı bireylerin önemi gün geçtikçe daha çok hissedilmeye başlamış, ailelerin bu okullara teveccühleri giderek artış göstermiştir. Ancak yaptığımız görüşmeler esnasında imam-hatipli lise öğrencilerinin dahi, çevrelerinde olup biten olumsuz olayları yadırgamaması ya da özgürlük adına geliştirilen yeni bakış açıları, nasıl bir ruh halinde olduklarını göstermektedir. Katılımcılar ile görüşme sırasında “peki yanlış bir şey gördüğünüzde nasıl dile getirirsiniz” sorusuna, çoğu “dile getirmem hocam, isteyen istediğinizi yapsın beni ilgilendirmez, bana dokunmayan yılan bin yaşasın” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sonuç İslam dininin önemli ilkelerinden biri olan iyiliği emredip, kötülüklerden uzaklaştırmak prensibini içselleştirememiş ve bu ilkelere uzak bir nesil yetiştiğini de gözler önüne sermiştir. Bunun aksine aynı gençlik, hayvan hakları, cinsel tercih hakları ya da dolar kuru hakkında oldukça hatırı sayılır bir farkındalığa sahiptir.

Araştırmacı, imam-hatip liselerinde hala öğrenim gören ya da yeni mezun olmuş öğrencilerle ve bazı eğitimcilerle yaptığı görüşmelerde şöyle bir durumla karşılaşmıştır: Yüksek puanlarla öğrenci kabul eden ve daha kaliteli eğitim veren (fen ve sosyal bilimler programı / projesi uygulayan) Anadolu İmam-Hatip Liselerini tercih eden kişiler arasında, çocuğunun sadece akademik anlamda daha iyi eğitim almasını ve meslek derslerinin azaltılmasını isteyen veliler bulunmaktadır. Bu tercihin altında yatan etkense çocuğun aldığı akademik puanla gidebileceği en iyi proje okulunun imam-hatip lisesi olmasıdır. Meslek derslerinin azaltılarak diğer derslere daha fazla ağırlık verilmesi ile ilgili baskılar, okulun nihai hedeflerine ulaşmasında idareyi, eğitimcileri ve ebeveynleri ciddi sıkıntıya düşürmektedir.

K-pop müziğinin yansımalarının, imam-hatip lisesi öğrencilerinde kısmen yıkıcı, daha çok masum bir şekilde cereyan ettiği tespit edilen hususlar arasındadır. Bu müziğin ilgili

¹⁶⁸Zhanadilova, *Kazakistan'da Popüler Kültürün Bir Göstereni Olarak K-POP Kimliği (Astana Örneği)*, ss. 109-112.

okulun öğrencilerini etkilemesinde yıkıcı yönünün düşük olmasının nedeninin, meslek dersleri sırasında işittikleri ayet veya hadislerden etkilenecek, otokontrol mekanizmalarını geliştirmeleri veya dini doğruları farkında olarak ya da olmayarak düşünce sistemlerinde merkeze koymaları nedeniyle, çeşitli akımlar içerisinde savrulma potansiyellerinin daha zayıf olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ya da dini inançlarda ön plana çıkan, Yaratana sığınma, mevcut problemlerle ilgili dini başa çıkma yollarına başvurma gibi nedenlerden etkilendikleri düşünülebilir. Bu bağlamda yoğun din eğitimi alan imam-hatip öğrencileri hakkında yapılan bu araştırmanın konusunun, daha az sayıda din eğitimi alan lise öğrencileri arasında da incelenmesi, din eğitiminin gençlerin K-pop algısına etkisinin farklı çalışmalarda ölçülmesi tavsiye edilebilir. K-pop, özellikle kendini yalnız hisseden, aile ve çevresiyle sorunlar yaşayan, sosyal anksiyete sahibi olan, duygularını ifade etmekte güçlük çeken gençler için, onların tabiriyle güvenli bir limana dönüşmüştür. Ancak gençler üzerinde böyle güçlü bir etki bırakan ilgili müziğin icracısı olan yıldızlar arasındaki intihar vakalarının yüksekliği de dikkate değerdir. Varlıklarını bir ürün olarak devam ettiren bu idollerin kendi yaşamları sınırlara hapsedilirken, kitlelere özgürlükler vaat etmesi üzerinde dikkatle durulması gereken bir çelişkidir.

Dışarıdan bakıldığında, K-pop çılgın dans hareketleri, kıza benzeyen idolleri, dinleyenler için çok güçlü mesajlar içeren şarkı sözleri ve hızla değişen görseller ile kremalı şekerlemeye benzeyebilir. Ama bu müziğe böylesine basit bir benzetme yapmak haksızlık olur. K-pop, müzik türleri arasında, sahne önü üretiminde, ürün çeşitliliği sunan, tasarlanmış bir proje, etkili ve büyük bir organizasyondur. Güney Kore'nin multimilyar dolarlık endüstrisinin, tüm dünya ülkelerine ihraç ettiği tasarımıdır.¹⁶⁹

Yetişkinler açısından Güney Kore ürünlerinin, özellikle de K-popun, yine yetişkinler tarafından üretilmiş bir proje olduğunu görmek çok zor değildir. Ancak gençler, tasarımın arkasındaki emek ve hedefleri fark edememekte, her şeyin çok doğal olduğuna inanmaktadırlar. Onların bu algısı, proje hakkında farkındalık oluşturma ve gençlere rehberlik etme noktasında bir engel olarak kabul edilebilir. Çünkü onlara “sen değerlisin”, “kendini sev”, “kendin ol”, “başkaları gibi olmak zorunda değilsin”, gibi, hoşlarına gidecek mesajları sürekli ileten idollerin tesiri altında kalmaktadırlar. Yaklaşık 8000 km uzaklıkta olmaları mesajların etkisini azaltmamaktadır. Bu durumu bir katılımcının “hocam gözümü kapattığım an onları yanımda buluyorum, 8000 km uzaklıkta bu nasıl oluyor anlamıyorum” şeklindeki ifadesi açıkça yansıtmaktadır. Konu ile ilgili literatür taraması yapıldığında; pek çok çalışmanın ailelere benzer tavsiyelerde bulundukları görülmektedir. Bu tavsiyeler

¹⁶⁹Sprinkel, *BTS K-pop Uluslararası Süperstarları*, s. 12.

“çocuklarınızı sevin, onları dinleyin, değer verin, güvenin, onların da güvende olduğunu hissetmelerini, kendilerini sevmelerini, kendilerine güvenmelerini sağlayın” gibi öneriler ekseninde dönmektedir. Görülüyor ki yaratıcı içerikleri üretmekle sorumlu kişiler, ailelerin ihmal ettiği bu yaklaşımı fazlasıyla üstlenmektedir. Gençlerin özellikle duygusal ihtiyaçları bu denli gözler önündeyken, yalnızca ebeveynlerin değil, tüm eğitimcilerin ve idarecilerin imkân dâhilinde bu ihtiyaçları karşılaması gerekmektedir. Zira milli, manevi, kültürel ve ahlaki yozlaşmanın önüne geçmede, gençleri sevmenin, onlara sahip çıkmanın, onları kendi şahıslarına münhasır halleriyle kabul etmenin büyük payı olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmacının belki de en çok zorlandığı konulardan biri; K-pop gerçeğinin yetişkinler tarafından görmezden gelinmesi, daha da vahimi bu akımın geçici olarak kabul edilip hafife alınmasıdır. Oysa bu dalga, günden güne gelişerek, yayılarak ve kitleleri etkileyerek varlığını devam ettirmektedir. Bir diğer sıkıntı da; araştırma kapsamında değinilen pek çok sebepten dolayı, gençlere dinledikleri müzik unsurlarının olumsuz etki ve sonuçlarını anlatmakta güçlük çekilmesidir. Çünkü araştırma sürecinde; özellikle bu müziği dinleyen gençler arasında linç kültürünün oldukça yaygın olduğu izlenmiştir. Bundan dolayı yanlışları izah etme sürecinde, Bilgin’in de ifade ettiği gibi, samimi bir dil ve yaklaşımın benimsenmesi faydalı olabilir. Gençlere K-pop’un zararlarını anlatmak yerine, öncelikle yetişkinlerin bu konu hakkında yeteri kadar bilgiye sahip olmaları gerekmekte, daha sonra gençlerin, beyin fırtınası ve Sokratik sorgulamalarla, düşünce hatalarının ve doğru yaklaşımın ne olduğunun farkına varmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acuner, Y. “Din Eğitimi Açısında 14-18 Yaş Arası Gençlerde Ahlaki Yargı Gelişimi (Samsun İli Örneği)”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 18-19, s. 266.
- Akbulut, Y. “Verilerin Analizi”, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ed. Adile Aşkı Kurt, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013, ss.155-159.
- Arpacı, M. - Yıldırım, C. (2014). “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin, “İmam Hatip Lisesi” ve “İmam Hatip Lisesi Olmak” Kavramlarına Yönelik Görüşlerinin Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi (Diyarbakır Örneği)”, *Toplum Bilimleri Dergisi*, S. 15, s. 144.
- Asa, S. (2019). *Güney Kore Popüler Kültürü’nün (Hallyu) İmam Hatip Lisesi Öğrencilerine Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- Aşlamacı, İ. (2014). “Türkiye’nin İslam Eğitim Modeli: İmam-Hatip Okulları ve Temel Özellikleri”, *Turkish Studies*, C. 9, S. 5, s. 270.
- Aydın, M. Ş. (2017). *Din Eğitimi Bilimi*, Kimlik Yayınları, Kayseri.
- Ayhan, H. (2014). *Türkiye’de Din Eğitimi*, Dem Yayınlar, 3. Bsk., İstanbul.
- Aytaçlı, B. (2012). “Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış”, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, C. 3, S. 1, ss. 1-8.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Akademi, 13. Bsk.. Ankara.
- Balta, S. K. (2019). *Ulus Ötesi Kültüre Örnek Olarak Güney Kore Dizileri ve Türkiye’de Güney Kore Dizileri Hayranları Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayrakdar, N. (2013/1). “Öğretmenlerine Göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenliğinin Doğasından Kaynaklanan Güçlüklerin Mesleki Tükenmişlik Algıları Üzerindeki Etkileri”, *ERUIFD*, S. 16, ss. 80-93.
- Bilgin, B. (1998). *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*, Gün Yayıncılık, Ankara.
- Binark, M. (2018). “Film Endüstrisinin ve Sinema Kültürünün Gelişmesinde Busan Film Komisyonu’nun Rolü”, *Moment Dergisi Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, C. 5, S. 1, s. 106.
- Binark, M. (2018). “K-pop Fenomeni: BTS’nin ve EXO’nun Dayanılmaz Çekiciliğinin Ekonomi Politikası”, *Varlık Dergisi*, Nisan, s. 42.
- Binark, M. (2019). “Güney Kore Hükümetlerinin Kültür Politikaları ve Sinema Endüstrisi Destekleri”, *Sinecine*, C. 10, S.1, s. 156.

- Binark, M. (2019). *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası Hally "Hallyu" Güney Kore'de Sinema Endüstrisi K-Dramalar ve K-Pop*, Siyasal Kitapevi, İstanbul.
- Bulut, M. (2003). "Din Görevlisi Yetiştirme Sorunu ve Diyanet İşleri Başkanlığına Eleman Yetiştiren Kurum Olarak İmam Hatip Okulları", 2. *Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri*, DİB Yayınları, Ankara, s. 542.
- Cebeci, S. (2015). *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*, Akçağ Yayınları, 3. Bsk., Ankara.
- Çakmak, U. (2016). "Güney Kore'nin Ekonomik Kalkınmasının Temel Dinamikleri (1960-1990)", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.21, S.1, s. 159.
- Çalış, N. (2006). *Popüler Kültür Bağlamında Rock Müziğinin Analizi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çelik, A. (2013). *Din Eğitimi Tarihi*, Arı Sanat Yayınları, İstanbul.
- Çelik, C. (2010). "Değişim Sürecinde Türk Aile Yapısı ve Din Paradigmatik Anlam ve İşlev Farklılaşması", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, S. 8, ss. 25-35.
- Dağtaş, E. - Yıldırım, O. (2018). "Kültürel Emperyalizm Çerçevesinde Tüketim Pratikleri Türkiye Basınındaki Yansımalarının Çözümlemesi: 24 Kasım 2017 "Kara Cuma" Örneği", *Global Media Journal TR Edition*, C. 9, S. 17, ss. 99-108.
- Demir, Ö. N. – Baran, A. G. - Ulusoy, D. (2005). "Türkiye'de Ergenlerin Arkadaş-Akran Grupları İle İlişkileri ve Sapmış Davranışlar: Ankara Örnekleme", *Bilig*, S. 32, ss. 83-85.
- Doğan, B. - Can, M. (2016). "Küreselleşmenin Büyümeye Etkisi: Güney Kore Örnekleminde Eşbütünleşme Analizi", *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 6, S.2, s. 202.
- Doğan, R. - Ege, R. (2016). *Din Eğitimi El Kitabı*, Grafiker Yayınları, 4. Bsk., Ankara.
- Emen, N – Polat, G. - Küçüksüleymanoğlu, R. (2019). "İmam-Hatip Liselerinin Misyon, Vizyon ve Değerler Bağlamında Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C. 3, S. 2, s. 15.
- Enel, O. (2014). "Müzik Tercihinin Karmaşık Arka Planı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.7, S. 30, s. 213.
- Eroğlu, M. S. (2018). *İmam Hatip Öğrencilerinin Müzik Alguları Üzerine Bir Araştırma (Afyonkarahisar Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Filliozat, I. (2018). *Artık Hiç Anlaşmıyoruz*, Kuraldışı Yayıncılık, Ankara.

- Fırat, D. (2017). “Küresel Yönde Ters Akış: Asya’dan Doğan Alternatif Bir Popüler Kültür”, *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, C.2, S.3, s. 68.
- Genel, M. G. (2018). *İletişim Çağında Dijital Kültür*, Eğitim Yayınevi, Kayseri
- Gökçaftı, M. A. (2005). *Türkiye’de Din Eğitimi ve İmam Hatipler*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Güran, K. (1995). “İmam-Hatip Okullarının Türkiye’ye Kazandırdıkları”, *Her Yönüyle Tefrik İleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, s.106.
- Horkheimer, H.- Adorno, W. T. (2010). *Aydınlanmanın Diyalektiği*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul.
- Karakış, E. (2018). *Yeni Güney Kore Sinemasında Psikanalizm: KimKıduk, Lee Chang-Dong ve Park Chan-Wook Filmlerinin Ruhblimsel Çözümlemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Karateke, T. (2010). *İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Sorun ve Beklentileri (Batman İli Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Karateke, T. (2019). “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin İmam Hatip Lisesi, Meslek Dersi Öğretmeni ve İdarecilerine İlişkin Metaforik Algıları”, *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, S. 23, s. 1253.
- Keskin, A. (2022). *Güney Kore K-Pop Popüler Kültürü ve Türkiye’deki Yansımaları: Sosyolojik Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, A. (2020). “Parasosyal Etkileşim Açısından K-Pop Fanlığı: Army Hayran Kültürü Üzerinde Bir İnceleme”, *İnif E-Dergi*, Mayıs, 5(1), ss. 25-29.
- Keskin E. B. (2016). “Kentleşme Sürecinde Ailenin Değişimi: Bursa’da Bir Alan Araştırması”, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, C. 12, Özel Sayı, ss.161-189.
- Kılıç, M., (2010-2). “Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki”, *Sosyo Ekonomi*, C. 13, S. 13, ss. 88-89.
- Kımtır, N. (2015). “İlgili–Seven Anne-Baba Tutumları İle Din ve Dindarlık Arasındaki İlişki Üzerine”, *Dini Araştırmalar*, C.18, S. 46, ss. 14-32.
- Kırtepe, S. (2014). *Televizyon Dizilerinin Toplum Üzerindeki Etkileri Sosyo-Kültürel Bir Çözümleme (Erzurum Örneği)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Koca, E – Koç, F. (2010). “Gençlerin Dinledikleri Müzik Türünün Giyim Tarzlarına Etkisi”, *e-Journal of New World Sciences Academy Vocational Education*, C. 5, S. 2, s. 38.

- Koç, C. (2015). *Popüler Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri (Kocaeli İli / İzmit İlçesi Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Köse, K. (2015). “Ergenlerde Akran İlişkilerinin Mutluluk Düzeyine Etkisi”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C. 2, S. 4.
- Köylü, M. - Altaş, N. (2017). *Din Eğitimi*, Ensar Neşriyat, 8. Bsk., İstanbul.
- Kurt, A. Y. (2009). *Adorno ve Horkheimer’in Kültür Endüstrisi Eleştirisi Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Macit, M. (2014). “Sosyal Medyada “İmam Hatipli” Temsilleri: Kolektif Bir Kimlik Söylemindeki Sosyal-Bilişsel İzdüşümler”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 51, s. 380.
- Macit, M. (2017). “Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)”, *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 41, S.1, s. 74.
- Macit, M. (2018). *Kore Dalgası Küresel Popüler Kültür Fenomeni Hallyu/Kore Dizileri*, Bir Yayıncılık, İstanbul, ss. 25-26.
- Mücahit, M. (2017). “Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri ve Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)”, *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 41, S. 1, s. 74.
- Nuefeld, N - Mate, M. (2022). *Çocuklarınıza Tutunun*, Hep Kitap, 6.Bsk., İstanbul.
- Okumuş, E., (2009). “Bedene Müdahalenin Sosyolojisi”, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, S. 2, ss. 1-9.
- Okumuş, E. (2017). “Modern Toplumda Ahlâk ve Gençlik”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 1, ss. 80-86.
- Oyan, S. - Sağlamtimur, B. (2016). “Müziğin İnsanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerinde Etkilerinin Değerlendirilmesi”, *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, C.2, S.1, s. 78.
- Öcal, M. (2011). *Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Din Eğitimi*, Dergah Yayınları, İstanbul.
- Özcan, N. (2022). *Müzik Grubu Hayranlığından Hayran Kurguya: Güney Koreli Müzik Grubu BTS’in Sosyo-Teknolojik Bağları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi University, İstanbul,
- Özdem, G. (2011). “Yükseköğretim Kurumlarının Stratejik Planlarında Yer Alan Vizyon ve Misyon İfadelerinin Analizi, Giresun Üniversitesi Kuram ve Uygulama Eğitim Bilimleri”, *Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.*

- Özturhan, F. (2019). *İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Güney Kore Dizileri İzleme Durumları ve Dizilerin Etkileri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sári, D. (2018). *The Rise of Hallyu in Hungary: An Exploratory Study About the Motivation, Behaviour and Perception of Hungarian K-pop Fans*, Széchenyi István University Kautz Gyula Faculty Of Economics, s. 44.
- Sprinkel, K. (2018). *BTS K-Pop Uluslararası Süperstarları*, Martı Yayıncılık, İstanbul.
- Şahbaz, R. P. (2009). “Arzu Kılıçlar, Filmlerin ve Televizyon Dizilerinin Destinasyon İmajına Etkileri”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 1, s. 32.
- Taşdemir, T. (2018). *Fandom: Güney Kore Hayranlığı ve Bir Kültür Taşıyıcısı Olarak Güney Kore Dizileri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Topchubae, K. (2021). “Din Öğretimi Programları”, *Din Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, ed. Hacer Aşık Ev, Lisans Yayıncılık, İstanbul, s. 26.
- Uçar, R. (2017). “İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin “İmam Hatipli” Vizyonu”, *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi*, C. 3, S. 2, ss. 84-85.
- Uluçay, T. (2018). “Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Şiddet Eğilimlerine Etkisi”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S.41, ss. 141-142.
- Zhanadilova, A. (2019). *Kazakistan’da Popüler Kültürün Bir Göstereni Olarak K-POP Kimliği (Astana Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

İnternet Kaynakları

- Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretim Programları, 2018, s.11, <https://mufredat.meb.gov.tr/> (erişim tarihi: 04.05.2021).
- Hallyu (Kore Dalgası): Korea.net: Kore Cumhuriyeti'nin resmi web sitesi (erişim tarihi: 07.10.2021).
- <http://dogm.meb.gov.tr/> (erişim tarihi: 04. 08. 2021).
- <http://dogm.meb.gov.tr/pdf/ImamHatipTanitimKitapciigi.pdf>, (erişim tarihi: 18.08.2021).
- http://dogm.meb.gov.tr/pdf/Proje_Kitap.pdf, (erişim tarihi: 12.08.2021).
- http://dogm.meb.gov.tr/pdf/Yeni_Donem_Kitapcik.pdf?t=20200818, (erişim tarihi: 03.07.2021).
- <https://beyogluanadoluihl.k12.tr/misyon-vizyon> (erişim tarihi: 13.06.2021).
- <https://books.google.com.tr/books>, İletişim Çağında Dijital Kültür, (erişim tarihi: 11.09.2021).

- <https://en.unesco.org/creative-cities/home> (erişim tarihi: 13.09.2021).
- <https://kartalaihl.meb.k12.tr/>, (erişim tarihi: 21.06.2021).
- <https://martinroll.com/resources/articles/asia/korean-wave-hallyu-the-rise-of-koreas-cultural-economy-pop-culture/> (erişim tarihi: 11.11.2021).
- [https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nasil ortaya çıktı - neden-bu-kadar-tuttu](https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nasil-ortaya-çikti-neden-bu-kadar-tuttu) (erişim tarihi: 04.10.2021).
- <https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nas%C4%B1l-ortaya-%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1-neden-bu-kadar-tuttu-a84fd611dd40> (erişim tarihi: 20.10.2021).
- <https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/k-popu-anlamak-k-pop-nedir-nasil> (erişim tarihi: 20.10.2021).
- <https://tdk.sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi:07. 09. 2021).
- <https://tdk.sozluk.gov.tr/>, (erişim tarihi:18.09.2021).
- <https://tr.korean-culture.org/tr/144/contents/858> (erişim tarihi: 12.11.2021).
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/Aespa_\(m%C3%BCzik_grubu\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Aespa_(m%C3%BCzik_grubu)) (erişim tarihi: 05.02.2022).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Gangnam_Style (erişim tarihi:25.10.2021).
- <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-cumartesi/guney-kore-den-dunyaya-yayilan-eglenence> (erişim tarihi: 20.10.2021).
- <https://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/gangnam-style-youtubeta-bir-kez-daha-rekor-kirdi> (erişim tarihi: 25.10.2021).
- <https://www.korezin.com/> (erişim tarihi: 29.10.2021).
- <https://www.korezin.com/2021/12/28/guinness-2021de-bts-tarafindan-kirilan-tum-rekorlar/> (erişim tarihi: 05.02.2022).
- <https://www.uhim.org/Uploads/GenelDosya/kuresel-kultur-endustrisi-sorusturmasi-raporu-yayimlandi-4552-d.pdf> (erişim tarihi: 01.02.2022).
- <https://yenimedya.wordpress.com/2021/03/13/aespa-k-popta-teknolojinin-ve-sanal-unlulerin-yukselisi/> (erişim tarihi: 05.02.2022).
- <https://yenimedya.wordpress.com/2021/03/13/aespa-k-popta-teknolojinin-ve-sanal-unlulerin-yukselisi/> (erişim tarihi: 06.02.2022).
- <https://yenimedya.wordpress.com/2022/02/09/k-pop-turkiye-bir-z-kusagi-dalgasi-belgeseli/> (erişim tarihi: 14.04.2022).
- K-pop nedir? Güney Kore müziği küresel | İngiltere Haftası (theweek.co.uk) (erişim Tarihi: 08.02.2022).

MEB Tebliğler Dergisi, C. 72, S. 2623, 2009, ss. 485-486.

file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/2623-_austos_2009.pdf (erişim tarihi:
05.07.2021).

EK 1- YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

HALYUU: KORE DALGASININ İMAM-HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİ VE SONUÇLARI (K-POP MÜZİĞİ ÖRNEĞİ)

(Bu görüşme formu bilimsel bir araştırmada kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Vereceğiniz cevaplar sadece araştırmacı tarafından bilinecek ve başka şahıslarla paylaşılmayacaktır. Sorulara samimiyet ve özenle cevap vermenizi bekler, katılımınız için teşekkür ederiz.)

A-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER

1.Cinsiyetiniz

1 () Kadın

2 () Erkek

2. Kaçınıcı sınıf öğrencisi () 9. sınıf () 10. Sınıf

3. Ailenizin aylık gelirini yazınız TL

4. Ailenizin Eğitim Durumu

1. Anne.....

2. Baba.....

Ailenizin Mesleği

1. Anne.....2. Baba.....

B-GÖRÜŞME SORULARI

1-Güney Kore K-pop müziğini nasıl dinlemeye başladınız?

2-K-popu hangi araçlardan, günde kaç saat dinliyorsunuz?

3-Sürekli k-pop dinleme ihtiyacı hissediyor musunuz? Hangi durumlarda ve ortamlarda daha çok k-pop dinliyorsunuz?

4-K-popu neden dinliyorsunuz? Sizi bu müziği dinlemeye sevk eden sebepler nelerdir?

5-Sizce K-popu diğer müzik türlerinden ayıran özellikler nelerdir? K-popu diğerlerine tercih etmeniz bu özellikler etkili oldu mu?

6-En çok dinlediğiniz k-pop grubu ya da sanatçısı kimdir? Bu grup ya da sanatçıların sizin hayatınızdaki yeri ve önemi nedir?

7-İlgi alanınız k-pop ile sınırlı mıdır? K-pop dışında Güney Kore popüler kültürüne ait başka hangi unsurları takip ediyorsunuz?

8-K-popa olan hayranlığınızı ailenize karşı açıkça dile getirebiliyor musunuz? Bu hususta herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaştınız mı? K-pop hayranlığınızın başlamasında aile ortamında yaşanan olayların etkisi oldu mu?

9-K-popa olan hayranlığınızı arkadaşlarınıza karşı açıkça dile getirebiliyor musunuz? Bu hususta herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaştınız mı? K-pop hayranlığınızın başlamasında arkadaş ortamında yaşanan olayların etkisi oldu mu?

10-K-popa olan hayranlığınızı öğretmenlerinize karşı açıkça dile getirebiliyor musunuz? Bu hususta herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaştınız mı? K-pop hayranlığınızın başlamasında öğretmenlerinizle yaşanan olayların etkisi oldu mu?

11-K-popa olan hayranlığınızı okul idarecilerinize karşı açıkça dile getirebiliyor musunuz? Bu hususta herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaştınız mı? K-pop hayranlığınızın başlamasında okul idarecilerinizle yaşanan olayların etkisi oldu mu?

12-K-pop hayranlığınızın başlamasında okuduğunuz okulun ve orada aldığınız eğitimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Olumlu-olumsuz cevaplarınızın nedenini belirtiniz?

13-K-pop müzik dinlemenin dini anlayışınıza uygun olup olmadığı hakkındaki düşünceniz nedir? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?

14-K-pop müzik ve unsurlarının Güney Kore kültürü ve dinî inanışı hakkında bilgi ya da mesaj verdiğini düşünüyor musunuz?

15-K-pop dinlemeye başladıktan ahlaki değerlerinizde herhangi bir farklılaşma oldu mu? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?

16-K-pop müzik ve unsurlarını takip etmenin sizi okulunuzda aldığınız din eğitiminin nihai hedeflerinden uzaklaştırdığını düşünüyor musunuz? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?

17-K-pop sanatçılarının ve grup üyelerinin kadın-erkek imajları hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizin dış görüşünüzün şekillenmesinde bu imajlar ne kadar etkili olmuştur?

18-K-pop dinlemeye başladıktan sonra Korece öğrenmek, Koreli biriyle tanışmak, Kore'ye gitmek, konserlerine katılmak, yemeklerini tatmak, giyim ve makyaj ürünlerini satın almak istediniz mi? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?

19-K-pop dinlemeye başladıktan sonra kendi kültürünüze, örf, adet, gelenek ve göreneklerinize bakış açınızda herhangi bir farklılaşma oldu mu? Olumlu ve olumsuz görüşlerinizin nedenini belirtiniz?

EK 2- KATILIMCI ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Katılımcı	Cinsiyet	Okuduğu Sınıf	Katılımcı	Cinsiyet	Okuduğu Sınıf
K1	BAYAN	9	K13	BAYAN	10
K2	BAYAN	10	K14	BAY	10
K3	BAYAN	10	K15	BAY	10
K4	BAYAN	10	K16	BAYAN	10
K5	BAYAN	9	K17	BAYAN	10
K6	BAYAN	10	K18	BAYAN	10
K7	BAYAN	9	K19	BAYAN	10
K8	BAYAN	10	K20	BAYAN	9
K9	BAYAN	9	K21	BAY	10
K10	BAYAN	9	K22	BAY	10
K11	BAYAN	10	K23	BAY	9
K12	BAYAN	10	K24	BAY	10

EK 3- ANKET UYGULAMA İZNİ

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-20-37147844
Konu :Anket Uygulaması

18.11.2021

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

İlgi : 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi.

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Asiye AYKUT'un "**Hallyu:Kore Dalgasının İmam-Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerindeki Etki ve Sonuçlar (KPOP Müziği Örneği)**" başlıklı araştırmasını, Müdürlüğümüze bağlı ekli listedeki okullarda uygulama isteği ile ilgili 15/11/2021 tarih ve 216529 sayılı yazısı Müdürlüğümüz ARGE Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş olup;

Adı geçenin ilgi Genelge kapsamında 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde olmak üzere, Müdürlüğümüze bağlı ekli listede belirtilen Okullarda görev yapan öğrencilere yönelik araştırmasını, Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda Eğitim Öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25/08/2020 tarih ve 24911 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
18.11.2021

Hüseyin ER
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Asiye AYKUT
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	İsmet İnönü Kız Meslek Lisesi-1995
Lisans Diploması	Anadolu Üniversitesi (Sosyoloji Bölümü)-2016 Anadolu Üniversitesi (İlahiyat Fakültesi)-2021
SERTİFİKALAR	Geleneksel Türk Okçuluğu Eğitici Eğitimi Sertifikası Geleneksel Ebru Sanatı Eğitimi Sertifikası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Eğitim Sertifikası Aile ve Dini Rehberlik Eğitim Sertifikası Yaşam Koçluğu Eğitim Sertifikası Kritik Analitik Düşünme Eğitim Sertifikası LTK İzcilik Sertifikası
Yabancı Dil/Diller	İngilizce